

24/239

SOCIALISTIČNA FEDERATIVNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA

SKUPŠČINA SFRJ

STENOGRAFSKI ZAPISKI

ZVEZNI ZBOR

6. SEJA
10. DECEMBRA 1974

Izdaja: Služba za dokumentacijo skupščine SFRJ. Odgovorni urednik Borislav Stančić, urednik Branislav Ilić. Beograd, Trg Marxa i Engelsa 13, zrl. 339 651.

Tiska: Dopolna delavska univerza Univerzum v Ljubljani, Parmova 39, tel. 312 133.

VSEBINA

Pred dnevnim redom:

1. Potrditev zapisnika 5. seje zveznega zbora
(26. novembra 1974) 5
2. Določitev dnevnega reda 5
3. Vprašanja delegatov 5

Dnevni red:

1. Predlog mnenja o osnutku resolucije o osnovah skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1975 6
2. Predlog za izdajo zakona o zveznih svetih z osnutkom zakona 15
3. Predlog za izdajo zakona o zvezni upravi z osnutkom zakona (odloženo) 19
4. Predlog odloka o razglasitvi leta 1975 za leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji 19
5. Predlog za imenovanje predsednika sveta leta tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji 22

Priloge:

1. Mnenje zveznega zbora skupščine SFRJ o osnutku resolucije o osnovah skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1975 23
2. Poročilo odbora zveznega zbora za vprašanja borcev in vojaških invalidov o predlogu mnenja o osnutku resolucije o osnovah skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1975 27
3. Zapis z 8. seje sveta za področje družbenoekonomske ureditve z mnenjem zveznega zbora skupščine SFRJ o osnutku resolucije o osnovah

- skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1975 27
4. Predlog za izdajo zakona o zveznih svetih, osnutek zakona in obrazložitev 30
5. Poročilo odbora zveznega zbora za družbenoekonomske odnose o predlogu za izdajo zakona o zveznih svetih z osnutkom zakona 37
6. Poročilo odbora zveznega zbora za družbenopolitične odnose o predlogu za izdajo zakona o zveznih svetih z osnutkom zakona 37
7. Poročilo odbora zveznega zbora za proračun federacije o predlogu za izdajo zakona o zveznih svetih z osnutkom zakona 38
8. Poročilo zakonodajno-pravne komisije zveznega zbora o predlogu za izdajo zakona o zveznih svetih z osnutkom zakona 39
9. Poročilo odbora zveznega zbora za družbenoekonomske odnose o predlogu odloka o razglasitvi leta 1975 za leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji .. 41
10. Poročilo zakonodajno-pravne komisije zveznega zbora o predlogu odloka o razglasitvi leta 1975 za leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji 41
11. Poročilo komisije skupščine SFRJ za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih narodov Jugoslavije o predlogu odloka o razglasitvi leta 1975 za leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji 43
12. Poročilo komisije skupščine SFRJ za volitve in imenovanja o predlogu za imenovanje predsednika sveta leta tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji .. 43
13. Zapisnik 6. seje zveznega zbora (10. decembra 1974) 44

Govorniki:

Celmić Ante 8, 14
Cemović Momčilo 12
Dapčević Peko 8
Globačnik Jože 13, 14
Gobec Vinko 6, 9, 14

Jakovlevski Trpe 19
Popović Ljubiša 11
Popović Svetislav 6, 11
Vojnovski Ljubomir 5
Vratuša Aniton 15

ŠESTA SEJA ZVEZNEGA ZBORA

(10. decembra 1974 ob 9.35)

PRESEDUJE
PRESEDNIK ZBORA DANILO KEKIĆ

PRESEDNIK DANILO KEKIĆ (*SAP Vojvodina*):

Začenjam 6. sejo zveznega zbora skupščine SFRJ.

Delegati Franc Horvat, Ahmet Sirčo, Roman Albreht, Ljuban Janjanin, Blagoje Stojanović, Jelena Čišić in Milan Simović so mi sporočili, da se ne morejo udeležiti te seje.

Ugotavljam sklepčnost zbora.

Poslali smo vam zapisnik 5. seje zbora skupaj z aktom o sklicu seje.

Ima kdo kakšno pripombo k zapisniku? (Ne.)

Zapisnik bomo potrdili.

V aktu o sklicu seje je predlagan dnevni red.

Predlagam, da se dnevni red dopolni s:

– predlogom za imenovanje predsednika sveta leta tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji.

Želi kdo besedo v zvezi z dopolnilnim predlogom dnevnega reda? (Nihče.)

Sprejema zbor predloženi dnevni red? (Da.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predloženi dnevni red:

1. predlog mnenja o osnutku resolucije o osnovah skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1975;

2. predlog za izdajo zakona o zveznih svetih z osnutkom zakona;

3. predlog za izdajo zakona o zvezni upravi z osnutkom zakona;

4. predlog odloka o razglasitvi leta 1975 za leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji;

5. predlog za imenovanje predsednika sveta leta tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji.

Preden preidemo na določeni dnevni red, obveščamo zbor, da je zvezni komite za promet in zveze pismeno odgovoril na vprašanje delegata Vinka Gobca v zvezi z dejavnostjo cestnega gospodarstva. Odgovor na to delegatsko vprašanje bo objavljen v Informativnem biltenu skupščine SFRJ.

Želi delegat Vinko Gobec postaviti dopolnilno vprašanje? (Ne.)

Želi kdo izmed delegatov postaviti vprašanje zveznemu izvršnemu svetu, funkcionarjem, ki vodijo zvezne upravne organe ali zveznim organizacijam, oziroma ali kdo od delegatov želi določeno obvestilo in pojasnilo od funkcionarjev skupščine SFRJ?

Besedo ima delegat Ljubomir Vojnovski.

LJUBOMIR VOJNOVSKI (*SR Makedonija*):

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, delam v tekstilni industriji, kjer sem imenovan za delegata, in bi želel postaviti vprašanje zveznemu izvršnemu svetu.

Prosim, da se mi na seji zveznega zbora odgovori na naslednje vprašanje:

Katere potrebe so narekovale, da se dovoli nekontroliran uvoz posameznih vrst volnenih in sintetičnih prediv v letu 1974, ko pa vemo, da je v naši državi dovolj predilnic, ki ne zadovoljujejo le domače potrebe, temveč lahko proizvajajo tudi za izvoz?

Kaj misli zvezni izvršni svet ukreniti, da bi se izboljšalo sedanje stanje?

V ilustracijo navajam naslednje podatke:

V prvih osmih mesecih tega leta smo uvozili 34 917,5 ton prediva in posebej 23 879 ton sintetičnih prediv, medtem ko smo v istem obdobju lani uvozili 17 192 ton prediva in posebej 12 232 ton sintetičnih prediv.

Takšen nekontroliran uvoz je izzval padec proizvodnje prediva v naši državi glede na preteklo leto, in sicer: volnenega vlečenega prediva za 4,3 %, volnenega česanega prediva za 11,7 %, česanega prediva volnenega tipa v mešanici za 6 %. Prav tako so se povečale zaloge prediva v SFRJ, tako da so sedaj v višini trimesečne proizvodnje.

Ob tako veliki nekontrolirano uvoženi količini prediva je prisoten tudi moment nizkih cen uvoženega prediva, ki se v odnosu na cene domače industrije pojavljajo kot damping. Cena uvoženih volnenih vlaken je 3300 italijanskih lir za kilogram, tako da z ostalimi dajatvami stane okoli 10 000 starih dinarjev, nas pa stane prav toliko samo volna, ki jo dobimo prek zvezne direkcije. Podobno je tudi pri sintetičnih vlaknih.

Če se ne bo v letu 1975 izvršila ustrezna sprememba v režimu uvoza s tem, da se odgovarjajoča volnena in sintetična prediva vzamejo iz režima LB in prenesejo v režim RK ali DK, se bo enaka situacija ponovila in to verjetno v najbolj drastični obliki, zaradi česar se bo domača tekstilna industrija znašla v še težji situaciji, kot je bila v tem letu.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Besedo ima delegat Vinko Gobec.

VINKO GOBEC (SR Slovenija):

Tovariši delegati, v zvezi s to snovjo bi rad postavil naslednje vprašanje:

Na kakšni osnovi je direkcija za rezerve industrij-skih proizvodov uvažala velike količine sintetičnega prediva, čeprav je sedaj cena na svetovnem tržišču padla za eno tretjino (Uvažali smo torej po višjih cenah)?

Tovariši, to znaša za jugoslovansko tekstilno industrijo okoli 400 milijonov novih dinarjev, ki jih

mora tekstilna industrija za svojo reprodukcijo dražje plačati, to pa pomeni, da so njeni stroški za eno tretjino večji.

Prosim, da da zvezni izvršni svet mnenje, kako gleda na to, ker je morda proučil oziroma analiziral tržišče. Ni mi znano, da bi cena v enem letu toliko padla. Mi pa smo ustvarili velike zaloge tega reprodukcijskega materiala za tekstil.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Želi še kdo besedo? (Nihče.)

Želi kdo postaviti vprašanje? (Nihče.)

Želi predstavnik zveznega izvršnega sveta odgovoriti na vprašanje sedaj ali na prihodnji seji? (Na prihodnji seji.)

Vprašanje bomo posredovali zveznemu izvršnemu svetu ali funkcionarjem organov zveznega izvršnega sveta, da bodo odgovorili nanj na prihodnji seji.

Na vrsti je *prva* točka dnevnega reda:

Predlog mnenja o osnutku resolucije o osnovah skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1975

Razdelili smo vam predlog mnenja, ki ga je na osnovi predlogov in pobud v razpravi na zadnji seji zbora in razpravah v delovnih telesih zbora ugotovil odbor zbora za družbenoekonomske odnose na seji 9. decembra leta 1974.¹ Pri delu na tej seji odbora so sodelovali tudi predsedniki drugih delovnih teles zbora, ki so obravnavala osnutek resolucije.²

Glede obravnave te točke dnevnega reda je na seji navzoč član zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za finance Momčilo Cemović.

Poročevalec odbora za družbenoekonomske odnose je delegat Jože Globačnik.

Začenjam obravnavo o predlogu mnenja.

Želi kdo besedo?

Želi besedo poročevalec odbora za družbenoekonomske odnose? (Ne.)

Besedo ima delegat Svetislav Popović.

SVETISLAV POPOVIĆ, poročevalec odbora zveznega zbora za zunanjo politiko:

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši, ne bi rad govoril o prvem gradivu, ker se z njim strinjam, skušal bom dati poročilo o delu odbora za zunanjo politiko.

Odbor zveznega zbora za zunanjo politiko je na skupni seji z odborom zbora republik in pokrajin za

¹ Priloga 1.

² Prilogi 2-3.

ekonomske odnose s tujino 19. novembra in 4. decembra 1974 proučeval politiko ekonomskih odnosov z inozemstvom, njeno realizacijo v letu 1974 in načrt za leto 1975 v okviru predhodnega proučevanja osnov skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije za leto 1975.

Na osnovi tega proučevanja dajejo odbori zboru naslednje poročilo:

1. Odbori ocenjujejo, da je koncept naše skupne ekonomske politike do inozemstva za leto 1975 v osnovi sprejemljiv.

2. Odbori so sprejeli ugotovitve, da se je s spremembami, ki se kažejo v mednarodnih ekonomskih odnosih in delovanju notranjega tržišča občutno poslabšal položaj našega gospodarstva v mednarodni izmenjavi, zaradi česar je prišlo do visokega deficita v zunanjetrgovinski izmenjavi in v plačilni bilanci naše države. Odbori menijo, da je potrebna še večja angažiranost in odgovornost vseh za uspešno uresničevanje nalog, ki jih je resolucija določila na področju ekonomskih odnosov z inozemstvom. Odbori upoštevajo pri tem zlasti resne težave in probleme, s katerimi se bo naše gospodarstvo v zunanjem in notranjem načrtu srečalo v letu 1975.

Izhajajoč iz te ocene odbori menijo, da so prednostna in neposredna naloga ukrepi in uresničitev akcije široke mobilizacije za realizacijo sprejetega koncepta, da bi zaustavili neugodne trende v zunanjetrgovinski izmenjavi, v plačilni bilanci in v krepitvi izvoznega potenciala Jugoslavije ter njene izvozne konkurenčnosti.

3. Uresničevanje predvidene projekcije blagovne izmenjave z inozemstvom, porast realnega izvoza za 10 % in uvoza največ za 4 % v pogojih delovanja inflacije v domovini in inozemstvu in poraba v domovini v luči zmanjšanja proračunske potrošnje ter sredstev izvozne stimulacije zahtevajo po mnenju odbora izredne napore za hitro prilagajanje našega gospodarstva procesom v svetovnem gospodarstvu, ukrepanje za njegovo usmerjanje skladno s problemi oziroma spremembami v mednarodnih ekonomskih odnosih.

Pojavi, do katerih je prišlo in ki še trajajo v mednarodnih ekonomskih odnosih, so potrdili pravilnost politike Socialistične federativne republike Jugoslavije, ki se zavzema za vsestransko sodelovanje z deželami v razvoju zlasti pri ekonomskem načrtu. Odbori so upoštevali, da so ekonomski in organizacijski ukrepi, storjeni v zadnjem času, in to na osnovi resolucije zvezne skupščine o izboljšanju ekonomskih odnosov z deželami v razvoju in sklepa 4. konference šefov držav in vlad neuvršenih držav v Alžiru že dali ugodne rezultate v blagovni menjavi in drugih pogledih ekonomskih odnosov z deželami v razvoju. Odbori zlasti poudarjajo, da obstajajo velike in še neizkoriščene možnosti na tem področju in da je nadaljnja

realizacija take naše zunanjetrgovinske orientacije v vse večji meri odvisna od stopnje angažiranja združenega dela in njegovega organiziranega nastopa.

Odbori opozarjajo, da globok in dolgoročen napredek temeljnega prestrukturiranja v svetovnem gospodarstvu in odpiranje novih finančnih tokov na osnovi porazdelitve dohodka dajeja velike možnosti za medsebojno sodelovanje neuvršenih dežel oziroma dežel v razvoju. Odbori so posebej upoštevali, da se odpirajo našemu gospodarstvu nove in velike možnosti za njegovo poslovno sodelovanje s tistimi deželami v razvoju, ki so s porazdelitvijo dohodka okrepile svojo materialno osnovo za pospešeni lastni razvoj in imajo sedaj širše možnosti za ekonomsko sodelovanje v okviru neuvršenih.

Izhajajoč iz te ugotovitve odbori menijo, da je treba pospešiti izdajo potrebnih programov in ukrepov za prilagajanje naše gospodarske politike novo nastali situaciji, tako za obrambo pred trenutnimi negativnimi efekti in za hitrejše izkoriščanje nastalih pozitivnih sprememb za našo nadaljnjo gospodarsko ekspanzijo in večje vključevanje v mednarodno delitev dela. Zato so potrebni dopolnilni ukrepi in programi, s katerimi bi spodbujali poslovno orientacijo in konkurenčno sposobnost našega gospodarstva na tržišču in tržiščih dežel v razvoju in ustvarjanje stabilnejših pogojev za njegov nastop.

Razširjanje in pospeševanje gospodarskih odnosov s socialističnimi državami ima pomembno mesto v našem gospodarskem sodelovanju in izmenjavi z inozemstvom. Upoštevajoč, da je leto 1975 zadnje v realizaciji trgovinskih sporazumov od leta 1970 do 1975, odbori menijo, da je treba posvetiti pozornost pripravi novih sporazumov za prihodnje obdobje, verjetno do leta 1980, v skladu z obojestransko definiranimi interesi in izkušnjami iz dosedanje zunanjetrgovinske izmenjave in gospodarskega sodelovanja s temi državami.

Obstoj ekonomsko integracijskih grupacij v Evropi – Evropska gospodarska skupnost in SEV ter transformacij, ki se v njih vršijo, zahtevajo spremembo odgovarjajočih ukrepov in institucionalnih rešitev, ki bi naše gospodarstvo usposobile za učinkovitejši nastop na tržišču teh grupacij, upoštevajoč pri tem položaj in politiko SFRJ kot neuvrščene evropske socialistične države in dežele v razvoju.

4. Organiziranost in koordinacija od združenega dela do federacije je po mnenju odbora bistvenega pomena za realizacijo skupne politike gospodarskega razvoja in uresničevanje neposrednih in dolgoročnih zunanjetrgovinskih nalog. V tem pogledu je treba jasno opredeliti tudi odgovornost državnih in drugih organov ter institucij pri uresničevanju politike ekonomskih odnosov v obsegu, v katerem so nujne njihove funkcije na tem področju.

Odbori so predlagali, da je treba proučiti in izboljšati sedanjo organizacijo v organih federacije v

zvezi s posli ekonomskih odnosov z inozemstvom, da bi se zagotovilo čim bolj kvalificirano in učinkovito uresničevanje ustaljene politike in izvrševanje nalog, ki jih jugoslovanski gospodarski in državni dejavniki izvajajo do inozemstva, zlasti kadar je govor o velikih finančnih in ekonomskih aranžmajih.

Odbori so zlasti poudarili potrebo, da je treba proučiti stanje naše zunanjetrgovinske mreže v inozemstvu, njeno usposobljenost, da prispeva k izvajanju določene politike in nalog, pa tudi ukrepi za izboljšanje njenega dela (kadrovski in organizacijski), regionalna razporeditev predstavništev, eliminiranje pojavov medsebojne konkurence na inozemskih tržiščih, medsebojno učinkovitejše dogovarjanje in sporazumevanje in drugo.

Usklajevanje ocen o poslovanju organizacij združenega dela v inozemstvu in o ekonomski funkciji diplomatsko konzularnih predstavništev bi omogočilo sprejemanje ustreznih ukrepov za pospeševanje njihovega dela, za medsebojno sodelovanje in za bolj organiziran in učinkovitejši nastop našega gospodarstva v inozemstvu.

5. Dinamika gibanj v svetovnem gospodarstvu in v mednarodnih ekonomskih odnosih obvezujeta zvezne organe, da v večji meri zagotavljajo redno in pravočasno obveščanje organizacij združenega dela in njihovih združenj o vseh procesih, pojavih in spremembah, kakor tudi o kratkoročnih in dolgoročnih odločitvah, ki jih sprejemajo mednarodne organizacije in tuje vlade na tem področju, ki pa pozitivno ali negativno vplivajo na pogoje dela in položaj naših gospodarskih organizacij v mednarodnem ekonomskem sodelovanju.

6. Odbor zveznega zbora za zunanjo politiko in odbor zbora republik in pokrajin za ekonomske odnose z inozemstvom sta mnenja, da je nujno za realizacijo težavnih nalog na področju ekonomskih odnosov z inozemstvom, da se v zborih in telesih skupščine SFRJ poleg periodičnih obravnav globalnih vprašanj obravnavajo vprašanja, ki se nanašajo na važnejše pojave naše gospodarske aktivnosti po posameznih regijah ali panogah in državah, če so te pomembne za uspešno uresničevanje nalog z določeno zunanjeekonomsko politiko za leto 1975.

Oba odbora menita, da so njune občasne skupne seje v zvezi z danim materialom koristne in potrebne, in bosta zato dopolnila svoje delovne načrte in dajala pobudo zboru za predlaganje važnejših vprašanj v dnevni red.

Tovarišice in tovariši, poročilo smo pripravili skupaj z odborom zbora republik in pokrajin za ekonomske odnose s tujino. Usklajevanje med-republiških oziroma pokrajinskih stališč in stališč zveznega izvršnega sveta o tem materialu bo v odboru zbora republik in pokrajin za ekonomske odnose s tujino. Na ta način bodo stališča, ki so bila dana v tem

poročilu, prisotna pri obravnavanju v zboru republik in pokrajin.

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

Želi še kdo besedo?

Besedo ima delegat Ante Celmić.

ANTE CELMIĆ (SR Hrvatska):

Tovarišice in tovariši delegati, na prejšnjem sestanku našega zbora sem dal predlog, za katerega sem menil, da bi moral najti mesto v mnenju zveznega zbora o resoluciji o ekonomskem in socialnem razvoju v letu 1975.

Ko sem bral ta mnenja, ki smo jih dobili šele včeraj, sem opazil, da tega predloga ni v predloženem tekstu, čeprav sem menil, da je to zelo resen problem v našem življenju. Prosim tovariše iz odbora zveznega zbora za družbenoekonomske odnose, da mi razložijo, zakaj tega predloga niso upoštevali.

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

Bi lahko prebrali vaš predlog?

ANTE CELMIĆ (SR Hrvatska):

V resoluciji o osnovah skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1975 v drugem poglavju — osnovni cilji in smernice razvojne politike v letu 1975 v drugem odstavku na strani 5 je treba dodati: „Izhajajoč iz dejstva, da je nedelavnost v mnogih delovnih organizacijah dosegla takšne razsežnosti, da resno ogroža nadaljnji ekonomski razvoj celotne družbene skupnosti, je treba nujno ukrepati zaradi prekinitve pravne in stvarne zaščite nedelavnosti, kar pomeni, da je treba nujno razveljaviti vse zakonske predpise, navodila in razlage delovne in socialne narave, ki v praksi omogočajo zaščito nedelavnosti.“

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

Želi še kdo besedo?

Besedo ima delegat Peko Dapčević.

PEKO DAPČEVIĆ (SR Črna gora):

Tovariši, predlagam, da se iz poročila, ki ga je dal tovariš Svetislav Popović, črta tisti del, ki se glasi: „posebno kadar je govor o velikih finančnih in

ekonomskih aranžmajih". (Ne morem citirati, ker nimam tega pri sebi.) Naj tovariš Popović oprostí, vendar se to lahko napak pojmuje. Tudi jaz nisem razumel: pomeni tam, kjer smo zainteresirani za velike posege itd. Drugič, to ne bo povsem ustrezalo naši politiki do neuvrščenih in celotni naši politiki.

Tovariši, stvar ni predvsem v tem, da se bomo kompromitirali. Prav gotovo je to pogled glede naših interesov in interesov tistega, kje opravljamo te posle. Pri izvrševanju vseh nalog, o katerih je govoril tovariš Popović, ni govor o tem, ali je posel majhen ali srednji ali velik. Od majhnih poslov se prehaja k srednjim, od srednjih k velikim itd. Na primer Metalna iz Maribora je v Pakistanu prevzela montažo ene od največjih svetovnih elektrarn za 22 milijonov dolarjev, 22 milijonov dolarjev pa ni ne velik ne majhen, temveč srednji posel. Toda ta tovarna je takoj dobila dva nova posla.

V prvi vrsti sem hotel reči, da nam to kot formulacija ne odgovarja. To bi enostavno izločil. Navsezadnje gre za odnos do teh držav in za odgovornost do nekaterih drugih poslov. To sem hotel povedati.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Želi še kdo besedo?

Besedo ima delegat Vinko Gobec.

VINKO GOBEC (SR Slovenija):

Predloženi dokument je izzval v SR Sloveniji veliko zanimanje vseh delovnih ljudi in občanov. Razprave v zborih skupščine in v skupščini so bile vsestranske; pripombe smo dobili. Menim, da bi moral predlog resolucije za leto 1975, katerega bo obravnaval zbor republik in pokrajin, vsebovati nekatere predloge in jih tudi sprejeti.

Predvsem bi rad opozoril na naslednje: V delu gradiva, ki govori o glavnih ciljeh in smereh razvojne politike v letu 1975 (stran 5), je govor o sredstvih za vlaganje, dobljenih v inozemstvu, ki morajo biti prvenstveno usmerjena za razvoj proizvodnih sil in ne za tekočo porabo.

Predlagam, da glede na ekspozé tovariša Šeferja spremenimo le-to tako, da bo mogoče ta sredstva porabiti na osnovi predhodno sprejetih družbenih dogovorov za reševanje strukturnih problemov tudi v tisti proizvodnji, ki zagotavlja večji izvoz.

Menim, da je taka formulacija bolj točna in da onemogoča vsak drug način izkoriščanja tujih kreditov.

Glede osnovnih okvirov politike s področja proizvodnje soglašamo s povečanjem proizvodnje za 6 %, čeprav ekonomski parametri politike za leto 1975,

dopuščajo določene rezerve, zlasti v pogledu stopnje porasta uvoza, predvidene stopnje rasti izvoza itd. Ekonomski inštitut v Zagrebu je na primer (če so ti podatki točni) ugotovil, da je za stopnjo rasti 6 % potrebno povečanje uvoza za 9 %. Treba je seveda povedati, da je doseganje stabilizacijskih ciljev predpogoj oziroma imperativ, ki mu je treba podrediti vse ostalo. Zato je treba 6 % povečanje razumeti kot cilj, ki ga bomo skušali doseči, ne da bi bili pri tem ogroženi cilji stabilizacije.

Zaradi tega je vprašljivo doseganje predvidenega porasta izvoza, če bo stopnja uvoza znašala samo 4 %. Vprašljivo je tudi to, s kakšnim tečajem dinarja, s kakšno stabilizacijo, s kakšno stopnjo inflacije in s kakšno politiko refakcij, z ozirom na prenašanje teh funkcij na združeno delo, bo to doseženo. Iz vseh teh in tudi drugih razlogov je treba povedati, da prav tako ni sprejemljiva politika ukrepov, ki jih bodo izvajali v naslednjem letu, ker ni dovolj konkretizirana. Ni dovolj, če rečemo, da bomo izvajali, vedeti moramo, kako jih bomo izvajali.

Zato je odvisna strategija v letu 1975 od plačilne bilance in stopnje inflacije. Smo v situaciji, ko prihaja vse bolj do izraza dejstvo, da naša proizvodnja strukturno ni dovolj prilagojena zahtevam za večjo ekspanzijo izvoza. Za vse predložene rešitve bi morali imeti dane materialne bilance, da bi se na njihovi osnovi lahko opredelili za politiko in prišli do ugotovitev, ali je predložena politika koristna.

Dana politika opozarja na dodaten problem – da je predlagatelj premalo upošteval ustavno določbo, v kateri je jasno povedano, kateri elementi politike se rešujejo v sporazumu in s soglasjem republik in pokrajin.

Glede izvozne politike, ki nam je bila predložena, bi želel opozoriti, da instrumentarij, s katerim je treba v prihodnjem letu zagotoviti predviden porast za 10 %, tega ne zagotavlja. Saj sedanji izvoz celo destimulira. Če se politika izvoza ne bo uresničila, se bodo nenormalno povečevale zaloge, kar bo zahtevalo prisotnost večje denarne mase, ki bo povzročila večjo stopnjo inflacije. S tem bo v glavnem ogrožena stabilizacija našega gospodarstva.

Prav zaradi tega bi moral zvezni izvršni svet dati realen prikaz plačilne bilance, da bi se na njeni osnovi lahko opredelili za ukrepe, ki bodo zagotavljali uresničevanje osnovnih ciljev resolucije.

Doslej so v osnutku resolucije dani elementi ekonomske politike, ne pa tudi konkretni ukrepi in predlogi za njihovo uresničevanje.

Danes smo pravzaprav sprejeli program ukrepov. Toda, ali program ukrepov zadostuje? Potrebni so nam ukrepi, vendar mislim, da so nam potrebni tudi ukrepi, da v tekočem letu podredimo ekonomsko politiko ciljem, ki jih resolucija postavlja v letu 1975.

Mnenje odbora našega zbora za ekonomske odnose, ki smo ga danes prejeli, je podobno našim stališčem, da se iz resolucije izloči vse, kar ne spada v pristojnost federacije, posebno to, kar se nanaša na omejevanje proračuna oziroma politike skupne in splošne porabe republik, tako da bi ta ostala le v splošnih okvirih, to pomeni, da bo poraba manjša od nominalnega porasta družbenega proizvoda in da bodo realni osebni dohodki pod produktivnostjo dela. To je odbor upošteval.

Z vidika proračuna federacije je treba opozoriti tudi na naslednje: Proračun se pravzaprav povečuje za 22,5 %. Kljub temu menimo, da izpušča celo vrsto postavk in da nima ustreznih rešitev, kako naj bi se to izvedlo. Zato je potrebno, kot smo na 4. seji sklenili, da se poda program vseh obveznosti federacije in način, kako se bodo pokrivala, in še posebno prezentira obveznosti federacije, ki bodo v letu 1975. To je treba zaradi tega, ker enkrat govorimo o 1000 milijardah starih dinarjev obveznosti iz prejšnjega leta, drugič o 261, tretjič o 3000 milijardah. Obveznosti glede JLA in razvoja manj razvitih so nesporne. Treba bi bilo opozoriti nosilce teh obveznosti, naj pogledajo, če k stabilizaciji našega gospodarstva lahko še kaj prispevamo, ker vemo, da imamo v letu 1975 velike obveznosti do JLA iz leta 1974. Sistem iz leta 1971 je dejansko precej deformiran, ker se sredstva zbirajo v drugačnih masah, glede na inflacijo, ki jo imamo.

Na sejah odborov in zbora so zlasti opozorili na opredelitev odnosov investicijske politike do pomorstva, kmetijstva in prometa. Strinjam se z globalnimi prednostmi, to so hrana, surovine in energetika, a znotraj tega bomo v republikah odločali o konkretnih prednostih, ker to zahteva različen pristop v posameznih republikah in pokrajinah.

V tem pogledu je še sporen drugi odstavek osnutka resolucije na 10. strani Podpiramo osnovne prednosti, za vse ostalo s področja investicijske politike je potreben dogovor republik in pokrajin, oziroma sprejemamo le-ta tekst v smislu sprejetih političnih dogovorov. Stališče je treba razumeti tako, da republike in pokrajini določajo družbeni dogovor za širjenje teh investicij. Besedilo osnutka v tem poglavju, ki se nanaša na stanovanjsko politiko, je nepotrebno. Stanovanjska politika je dogovor občin, republik in organizacij združenega dela.

Na področju monetarne politike predlagamo, da se prvi odstavek skladno preoblikuje, pa tudi četrti odstavek, ki se nanaša na selektivno kreditno politiko. Menimo, da je to v dogovoru uvedena nova terminologija – da bodo to funkcijo opravljale gospodarska zbornica in poslovne banke.

Najprej je treba povedati, da gospodarska zbornica še ni organizirana na ustavnih osnovah in da ni predstavnik združenega dela, združenje bank pa ni nikakršna priznana, ustavno konstituirana organizacija.

To so upravičeni razlogi, da vztrajamo pri vlogi poslovnih bank in združenega gospodarstva, in če izvajamo samoupravni sporazum, je mogoč še medsebojni medrepubliški dogovor.

V tretji vrstici petega odstavka je treba za besedami: „stopnje obvezne rezerve“ postaviti piko, ostalo besedilo pa se lahko črta. Potrebno bi bilo dodati novo besedilo: „Kvalitativne cilje pri reguliranju obsega denarne mase bo Narodna banka Jugoslavije zagotavljala z reguliranjem stopnje obvezne rezerve in drugih monetarnih depozitov.“

Da bi Narodna banka Jugoslavije olajšala doseganje ciljev samoupravnega sporazuma poslovnih bank o selektivnem kreditiranju, bo v letu 1975 izjemoma zniževala stopnjo obvezne rezerve, pogojno za določene namene kreditiranja proizvodnje in zalog v kmetijstvu ter kreditiranja izvoza.

Neskladno je tudi besedilo v šestem odstavku tega poglavja. Sprejemljiv je samo prvi odstavek, v nadaljevanju pa predlagamo, da naj bi se glasil: „Emisija denarja bo dosežena s povečanim obsegom kreditov poslovnih bank v gospodarstvu, kar bo omogočila odgovarjajoča regulacija kreditnega potenciala poslovnih bank. Narodna banka Jugoslavije bo sama opravljala emisijo denarja edino v zvezi s povečanjem deviznih rezerv, s kreditiranjem federacije na osnovi posebnega zveznega zakona in s kratkoročnimi, zelo restriktivnimi krediti za likvidnost poslovnih bank na osnovi blagajniških zapisov Narodne banke Jugoslavije in določenih obveznosti federacije.“

V letu 1975 bodo likvidirani vsi dosednji kreditni odnosi Narodne banke Jugoslavije s poslovnimi bankami, ki izhajajo iz reeskontnega kreditiranja izvoza, uvoza in kmetijstva.

V razpravi so postavili tudi vprašanje financiranja oziroma kreditiranja proračuna federacije. Ali se bo to opravljalo s pomočjo obveznic? Vsekakor je sistem obveznic sprejemljivejši, čeprav bi bilo zaželeno, da bi obveznice predvsem aktivirale denar, ki se ne nahaja v naših denarnih ustanovah, v bankah, v hranilnicah itd. Potem bi bil to idealen učinek obveznic.

Na področju politike tržišča in cen menimo, da je treba sistem spremeniti, da je to potrebno reševati s samoupravnimi sporazumi in dogovori. Nesprejemljiv je predlog v ekspoziju tovariša Šeferja, da bi bila za kontrolo cen zadolžena zvezni izvršni svet in zvezna gospodarska zbornica.

Zadnja dva odstavka v tem poglavju sta popolnoma nepotrebna in zato predlagamo, da se črtata.

Politika hitrejšega razvoja manj razvitih področij.

Mislim, da podpiramo avtomatizem za ohranjanje teh sredstev, ker je to dogovor za srednjeročno razdobje, prav tako je predviden nov sistem za nadaljnje srednjeročno obdobje. Postavlja se vprašanje, ali je upravičeno zagotoviti za leto 1975 znesek 80 milijonov dinarjev za premostitev razlike v vpisnih

rokih in plasma sredstev tega fonda. To je dogovorjena politika, ki bi morala veljati v novem srednjeročnem načrtu. Stvar je prejudicirana, čeprav sredstva niso velika. Prav tako menim, da je treba dati prednost pri najemanju tujih kreditov, pod enakimi pogoji, manj razvitim področjem.

Osnutek resolucije navaja, da so potrebni na tem področju posebni ukrepi, ker se niso izpolnjevale sprejete obveznosti, nihče pa ne pove, katere obveznosti niso bile izpolnjene. Zato bi želeli, da bi dobili odgovarjajočo analizo in z le-to ugotovili in dobili odgovor na postavljeno besedilo.

Glede socialne politike menim, da je v njej preveč prisotno mišljenje, da se socialna politika rešuje z vrha navzdol, namesto prek organizacij združenega dela, interesnih skupnosti, občin itd.

Mislimo, da je osnovna naloga resolucije, da zajema vse elemente ekonomske politike in gospodarskega razvoja na enotnem jugoslovanskem tržišču. Obstajajo vsi pogoji za uresničevanje ustavne določbe o pristojnosti federacije in pristojnosti republik in pokrajin, v čemer je osnutek resolucije še zelo nedosleden, vemo pa, da bodo problemi v letu 1975 zelo veliki. Zaradi tega bo treba, zlasti v plačilni bilanci in kadar je govor o stopnji inflacije, regulirati ta dva ključna elementa za doseganje v resoluciji postavljenih ciljev.

Dalje menim, da je treba konkretizirati vse obveznosti federacije tako, kot smo omenili – da se sprostijo sredstva za refakcije, ki primanjkujejo, in ne le, da se sprostijo, temveč naj se določi odnos do rezerv. Popolnoma se strinjam glede strateških rezerv, toda tržne rezerve se morajo formirati na osnovi dogovora med republikami in pokrajinama.

Tovariši in tovarišice, resolucija mora biti dokument, ki bo obvezoval vse in vsakogar. Predstavlja samoupravni dogovor narodov in narodnosti. Ker odgovarjamo za realizacijo postavljenih ciljev, je treba temu podrediti vse – tekočo ekonomsko politiko in ukrepe. Na ta način bomo stabilizirali ekonomski položaj države, protislovja in probleme pa bomo uspešno reševali na samoupravni osnovi, ker mora družbenoekonomski položaj delovnih ljudi v praksi izhajati iz ustavne opredelitve.

Resolucija mora zagotoviti uresničevanje postavljenih ciljev. Zato mora biti jasna, natančna in mora obvezovati vse. Osvojili jo bomo zaradi akcije, sprejeli jo bomo zato, ker je ne izdajamo zato, da bi jo spravili v predal.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Želi še kdo besedo?

Besedo ima delegat Svetislav Popović.

SVETISLAV POPOVIČ, *poročevalec odbora za zunanjo politiko*:

Tovarišice in tovariši, v začetku sem omenil, da je predlog tega poročila rezultat skupnega dela dveh odborov. Menili smo, da je glede na pomembnost tega dela resolucije dobro, da se pojavimo s posebnim poročilom, ki bi bilo prisotno pri konkretni obravnavi gradiva v zboru republik in pokrajin.

Tovarišu Peku Dapčeviću se zahvaljujem za predlog, da se del tega teksta izpusti, ker mislim, da bo s črtanjem tega dela stavka še bolj poudarjen njegov pomen. Z izpustitvijo tega dela bi se stavek glasil približno tako:

„Odbori so predlagali, da se prouči in izboljša sedanja organizacija v organih federacije glede poslov ekonomskih odnosov z inozemstvom, da bi se zagotovilo čimbolj kvalificirano in učinkovitejše izvajanje določene politike in izvrševanje obveznosti, ki jih jugoslovanski gospodarski in državni dejavniki prevzemajo do inozemstva.“ Ta del – „posebno, ko je govor o velikih finančnih in ekonomskih aranžmajih“ – bi izpustili, ker potem ostaja obveznost, da se v celoti pripravi organizacija za izvrševanje obveznosti, kadar je govora o velikih in majhnih poslih.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Želi še kdo besedo?

Besedo ima delegat Ljubiša Popović.

LJUBIŠA POPOVIČ, *poročevalec odbora zveznega zbora za delo, zdravstvo in socialno politiko*:

Pazljivo sem spremljal izvajanje tovariša Gobca, in ker je oporekal določenim predlogom, ki se nanašajo na politiko socialnega razvoja, bi želel reči nekaj besed v imenu odbora glede na to, da je odbor za delo, zdravstvo in socialno politiko včeraj obravnaval predloženo besedilo.

Razumel sem namreč, da je naloga odbora zbora za družbenoekonomske odnose izdelati rezime razprav, ki so se odvijale in so bile dane v poročilih odbora. Pazljivo sem prebral ta predlog (v resnici smo ga prepozno dobili) in imam občutek, da je odbor izrazil osnovna prizadevanja in predloge, ki jih je bilo slišati v razpravi pa tudi v poročilih naših odborov, tako da sem sedaj glede na veliko število novih predlogov zares v dilemi, na kakšen način se bo odvijal nadaljnji postopek v zboru.

Ali se bo moral odbor kot predlagatelj ponovno sestati in pojasniti svoje stališče o teh predlogih, preden bi zbor sprejel pregled mnenj?

Glede pripomb k devetemu delu moram reči, da ne morem sprejeti interpretacije tovariša Gobca, da se dajo predlogi, kot da se politika socialnega razvoja formira od zgoraj in ne iz osnovnih organizacij združenega dela.

Kot odbor in kot delegati v odboru smo sprejeli prvi in drugi odstavek, ki govorita prav to, za kar se zavzema tovariš Gobec, vendar smo predlagali dopolnitev tega odstavka, ker menimo, da je nujno vsaj v globalnih črtah in odnosih določiti cilje socialnega razvoja Jugoslavije. Zdi se mi popolnoma realno, če so ti cilji tako izraženi, da v politiki socialnega razvoja ne bi smelo priti do upadanja doseženega nivoja zaščite in določenih pravic na področju socialne politike. Menim, da je taka določba najmanj, kar bi skupščina SFRJ lahko sprejela. Razumljivo je, da je vse ostalo — selektivna politika, ugotavljanje kvantifikacije — pravica republik in pokrajin in še več, občin in interesnih skupnosti, kjer se bo ta politika konkretizirala.

Na koncu bi zaprosil predsednika zveznega izvršnega sveta, če nam lahko pove tudi naslednje:

Določene konzultacije, ki sem jih imel z nekaterimi tovariši iz SR Bosne in Hercegovine kažejo, da predlog o zmanjšanju za tretjine sredstev iz davka in prispevka za splošno in skupno porabo ne more pokriti ciljev, ki so predloženi kot cilji socialnega razvoja. Morda je to primer samo v eni republici. Če so bilance določene, bi bilo zelo koristno, da bi to popolnoma jasno vedeli pred ugotavljanjem tega mnenja, kajti, če se ti cilji ne morejo pokriti oziroma uresničiti, bi bilo s stališča naših realnih nalog in ciljev zelo pametno, da se opravi določena revizija ciljev osebnega in družbenega standarda pa tudi ostalih ciljev.

Če se družbeni standard ne more razvijati s tempom, ki je predlagan s stališča bilančnih možnosti, bi moral zvezni izvršni svet to jasno povedati pred tem domom.

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

Želi še kdo besedo?

Besedo ima tovariš Momčilo Cemović.

MOMČILO CEMOVIĆ, član zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za finance:

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, ne bi se mogel sedaj v imenu zveznega izvršnega sveta opredeliti glede predloga niti glede mnenja, ki ga je pripravil odbor za družbenoekonomske odnose. Zvezni izvršni svet bo zavzel o predloženih mnenjih tukaj in v zboru republik in pokrajin stališča v nadaljnjem procesu izdelave predlogov resolucije, v nadaljnjih

konzultacijah s skupščino SFRJ in s pristojnimi organi republik in pokrajin.

Toda dovolite, da dam kratek komentar in vas opozorim na nekatere podrobnosti s prošnjo, da jih upoštevate, če bo mogoče.

Zdi se mi, da to mnenje brez pridržka sprejema osnovni koncept osnutka resolucije o osnovah skupne politike za leto 1975, za katerega se zavzema zvezni izvršni svet in, ko je govor o formulacijah, da se misli samo na konkretne predloge, kako bi bilo treba to politiko v dokumentih izraziti. Po mojem mnenju in po mnenju zveznega izvršnega sveta bo to pomemben prispevek tega zbora, da bo ta dokument izražal tisto politiko, za katero se zavzemamo, za opredeljeno politiko oziroma s političnimi dokumenti in že z doseženimi dogovori.

Toda če določene formulacije v tem predlogu mnenj niso dovolj precizne, da povsem podpirajo takšen kurz, dovolite, da tako te formulacije tudi razlagamo. Rad bi poudaril, da so v besedilu dobro poudarjene osnovne strateške smernice razvoja za leto 1975, da se povsem skladajo s tem, kar je predlagal v osnutku zvezni izvršni svet, vendar v nekaterih formulacijah obstajajo določene razlike, ali pa bi se te formulacije lahko razumele kot razlike, zato vas prosim, da ste pozorni nanje.

Pri tem mislim zlasti na 2. točko na tretji strani, ki govori o potrošnji. Poudarjam, da je to eden od strateških ciljev ekonomskega razvoja v letu 1975 in lahko povem, da je moj vtis, da zvezni izvršni svet ne bi mogel sprejeti take interpretacije tega cilja, zlasti še, če se v osnovi z njim strinjamo.

Prav tako menim, da je iz besedila treba izpustiti nekatere formulacije in rešitve, kot je na primer 11. točka drugega odstavka na 7. strani, ki govori o obveznostih do ljudske armade, z dodatno formulacijo, da smo že v procesu dosedanjega dogovarjanja dosegli sporazum o tem, kako in s kakšnim stališčem je treba pristopiti k predlogu proračuna za leto 1975. Menim, da bi take konkretne opredelitve vam in nam napravile samo težave pri zavzemanju stališča o teh vprašanjih.

Prav tako bi prosil, da se izpustita zadnji in predzadnji odstavek na 1. strani, ki pravzaprav interpretirata zaključek oziroma dajeta oceno, ki je lahko sporna. Ne želim začeti razprave o teh vprašanjih, temveč le predlagam, da bi bilo najbrž bolje, če ta stališča ne bi bila v tem besedilu.

Na koncu bi rad opozoril, da ste že dobili dokument o programu konkretnih ukrepov in aktivnosti, pri čemer se je vztrajalo v razpravi o osnovah politike in o osnutku resolucije. Iz tega dokumenta je razvidno, da bodo z vrsto konkretnih ukrepov razrešena nekatera konkretna vprašanja, vključujoč tudi nujno obravnavo konkretnih rešitev. To je lepa priložnost, da se o vrsti konkretnih vprašanj, ki se lahko rešijo s temi ukrepi, dogovorimo, da se izrečemo

glede ukrepov in da besedila resolucije, če se strinjate, ne obremenjujemo in s tem na določen način ne prejudiciramo tudi teh konkretnih ukrepov.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Želi še kdo besedo?

Prosim poročevalca odbora za družbenoekonomske odnose delegata Jožeta Globačnika, da pojasni predloge in pobude.

JOŽE GLOBAČNIK, poročevalec odbora zveznega zbora za družbenoekonomske odnose:

Tovarišice in tovariši delegati, opravičujem se, vendar moram ponoviti, kar smo na prejšnji seji zbora sklenili, namreč dejstvo, da je zbor zadolžil odbor za družbenoekonomske odnose, da se potruji in izdela sintezo vseh mnenj in stališč, ki so bila dana na prejšnji seji in v delovnih telesih našega zbora. Nalogo smo razumeli na ta način in edino na ta način jo je mogoče razumeti, da je tu govor o sintezi mnenj, predlogov in stališč za obdobje do današnje seje. Zato predlagam, naj teče v dveh fazah: o tem, ali je izvršena obveznost, ki je bila dana našemu odboru, oziroma ali smo povedano resnično in objektivno izrazili, v drugi pa o tem, o čemer se bomo danes na osnovi razprave o tem dokumentu posebej dogovorili. Posebno moramo paziti, če je in kaj je treba vključiti v besedilo teh mnenj.

Povedati moram, da nisem pooblaščen povedati svoje mnenje o nekaterih predlogih, ki so dani na to besedilo. To se zlasti nanaša na mnenje tovariša Celmića, da ni dovolj izraženo stališče v zvezi z nedelavnostjo in borbo proti nedelavnosti. Ta misel je bila prisotna tudi včeraj na seji odbora, ko smo sestavljali dokument. Toda menili smo, da v pogojih, ko dosegamo pomembne rezultate – večjo delovno produktivnost – obseg nedelavnosti ni tako velik, da bi o njem pisali v dokumentu, kot je resolucija.

Sprejeli smo edino to, da se izrazi v dokumentu obveznost samoupravljanja, ki je hkrati pravica in dolžnost, ni pa treba posebej poudarjati nedelavnosti kot enega od osnovnih problemov, ki bi ga bilo treba zapisati v ta del dokumenta.

Kot ste videli, ste skupaj s tovariši iz zveznega izvršnega sveta v glavnem uskladili stališča in sprejeli, da se v drugem poglavju doda nova 5. točka, ki naj bi se glasila:

„S splošnimi družbenimi napor, z ekonomsko-političnimi ukrepi in ukrepi organizacij združenega dela bomo v letu 1975 odločno skrbeli za učinkovitejše in kvalitetnejše gospodarjenje. Dinamično rast je treba podpreti z dvigom delovne produktivnosti, z racionalnejšo porabo in učinkovitejšim izkoriščanjem razpo-

ložljivih kapacitet in sredstev. Povečala se bo odgovornost vseh udeležencev družbene reprodukcije pri uresničevanju določenih ciljev in nalog razvoja. Preprečevali bomo nedisciplino in vzpodbujali kreativno in produktivno delo.“

Prav tako smo z 2. točko na 5. strani isto misel v določenem smislu izrazili z naslednjim besedilom:

„Boriti se je treba z organizirano družbeno akcijo proti vsem izdatkom in stroškom, ki niso nujni, ali se lahko odložijo, zlasti proti razsipanju in neodgovornemu obnašanju pri razpolaganju z družbenimi sredstvi, proti nedisciplini in nedelavnosti. Organizirana in trajna družbena akcija varčevanja bi bila najboljša pot zoper neracionalno potrošnjo, neučinkovito poslovanje, kakor tudi zoper mnenje v praksi, da v pogojih inflacije ni racionalno varčevati.“

Menili smo, da smo na primeren način vseeno izrazili to, kar je tovariš Ante Celmić povedal v direktno izraženem predlogu, da se v resolucijo vnese odnos do tistih, ki slabo ali sploh ne delajo.

Takšno je mnenje odbora. Vsa ostala mnenja so usklajena z ostalimi odbori našega zbora in ne bi mogel prevzeti odgovornosti, da bi brez soglasja odbora kar koli spreminjali v predloženem besedilu.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Želi še kdo besedo?

Tovarišice in tovariši delegati, prebral bi sklep zbora s prejšnje seje. Po končani razpravi o osnutku resolucije je zbor sprejel sklep:

Odbor zbora za družbenoekonomske odnose bo formuliral na osnovi razprav, ki so bile v delovnih telesih zbora in razprav na tej seji, pa tudi mnenj in predlogov, ki jih bodo posamezni delegati pismeno dostavili zboru do 6. decembra tega leta, predlog mnenja zbora, tako da bo zbor na seji, ki bo predvidoma 10. decembra letos, končno določil predlog in ga poslal zboru republik in pokrajin.

To je sklep, ki smo ga sprejeli na zadnji seji.

Torej bi morali zdaj sprejeti predlog o osnutku resolucije. Menim, da ni treba ponovno začeti z načelno razpravo o resoluciji, ampak dati mnenja. Tukaj je napisano, da je to treba napraviti do 6. decembra. Takrat je bilo tudi pojasnjeno, zakaj je to nujno. Morali bi ga danes in najkasneje jutri zjutraj poslati zboru republik in pokrajin, da bi lahko na osnovi le-tega razporedil delo po delovnih telesih zbora.

Zdaj bi se morali odločiti. Zapisnik smo sprejeli na začetku, a ta sklep je v zapisniku 5. seje zbora. Potemtakem nismo ničesar spremenili. Zdaj pa nekateri menijo, naj bi ponovno začeli z razpravo o resoluciji. Tovariš Vinko Gobec je dal celo vrsto pripomb in predlogov, ki naj bi bili ponovno podvrženi običajni proceduri. O tem bi se morali pogovarjati tudi drugi

odbori in prav tako tudi ta odbor, ki je za to zadolžen. Torej, vračamo se na začetek.

Predlagam, da delegat Vinko Gobec natančno formulira svoje predloge in da se o njih opredelimo kot zbor, odbor pa bo dal svoja mnenja o teh predlogih. Nadaljevali bi torej z dnevnim redom, kasneje pa bi se odločili o teh predlogih, saj z drugimi predlogi ni težav.

Predlog tovariša Ante Celmića je na določen način zajet v predlogu mnenj, tako da bi se odbor lahko sestal, proučil konkretne predloge in končno dal mnenje in da bi se zbor odločil, ker mi, tovarišice in tovariši, pošiljamo mnenje zbora in ne posameznikov. Vsak posameznik lahko posreduje svoje mnenje zboru republik in pokrajin. To je možno, vendar so to mnenja posameznikov, o katerih se bodo izrekli zbor republik in pokrajin oziroma delovna telesa zbora kakor tudi zvezni izvršni svet.

To, kar bomo s te seje poslali zboru republik in pokrajin, mora biti mnenje zbora; ne more biti skupek mnenj, ki jih nismo uskladili.

Zato bi predlagal, da tovariš Vinko Gobec svoje predloge formulira, da jih pošlje odboru za družbeno-ekonomske odnose, da medtem odbor skliče sejo in obvesti zbor o teh predlogih. Tudi delegat Ante Celmić mora s tovariši iz odbora čimbolj uskladiti svoj predlog in zbor naj se na koncu opredeli.

Besedo ima delegat Vinko Gobec.

VINKO GOBEC (SR Slovenija):

Tovarišice in tovariši delegati, mislim, da se lahko izrečemo o mnenju odbora, ki smo ga dobili, ne da bi mi bilo treba precizno formulirati nekatere sklepe, ker sem prepričan, da je skupščina SFRJ dobila natančno formulacijo mojega govora v skupščini SR Slovenije.

(Predsednik Danilo Kekić: Mi tega ne dobivamo.)

Podpiram to mnenje, ker so nekatere stvari že tukaj rešene. Pozno prejemamo gradivo. Nimamo dosti časa, da bi ga preštudirali, da bi ga prebrali.

Podpiram mnenje odbora, zbor republik in pokrajin pa bo na osnovi pooblastil, ki jih ima vsaka delegacija, določil končno besedilo predloga resolucije.

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

Torej je tovariš Vinko Gobec odstopil od tega, da bi odbor za družbenoekonomske odnose preučil, kar je predlagal. Delegat Vinko Gobec lahko pošlje svoj predlog direktno zboru republik in pokrajin, to pa je zboru že poslala skupščina SR Slovenije.

Ostane samo še, da ugotovimo, če je delegat Ante Celmić zadovoljen s pojasnilom tovariša Jožeta Globačnika.

Besedo ima delegat Ante Celmić.

ANTE CELMIĆ (SR Hrvatska):

Pojasnilo, ki ga je dal tovariš Jože Globačnik, je delno zadovoljivo. Toda bistvene misli v mojem predlogu niso bile uvrščene v resolucijo, da nedelavnosti ne bo več omogočena pravna in stvarna zaščita.

S formalno pravno zaščito smo de facto omogočili nedelavnost. Delovna organizacija danes ne more delavcu preprečiti, da je nedelaven v njenem okolju. To je bistvo predloga. V drugem delu pa se strinjam s pojasnilom, ki ga je dal tovariš Jože Globačnik. Vendar ni poudarjeno, če je čas, da se postavi to vprašanje zdaj ali v bližnji prihodnosti. Vseeno menim, da je to ključni problem pri reševanju tega vprašanja.

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

Razumel sem, da ne vztrajate, naj se besedilo sprejme v predlog mnenj.

ANTE CELMIĆ (SR Hrvatska):

Besedila kot besedila ni treba vnesti, toda vnesli naj bi bistvo besedila.

PREDSEDNIK DANILO KEKIĆ:

Kaj misli poročevalec odbora, tovariš Jože Globačnik?

JOŽE GLOBAČNIK, poročevalec odbora zveznega zbora za družbenoekonomske odnose:

Ko smo včeraj sprejeli to mnenje, smo izhajali iz politične in ustavne pozicije, ki obstaja za reševanje teh problemov.

Menili smo namreč, da ne bomo mogli ne z zveznimi ne z republiškimi predpisi do podrobnosti regulirati vseh vprašanj medsebojnih odnosov v združenem delu, rešiti tega vprašanja, ki objektivno obstaja, namreč da se tu in tam pod formalno pravnimi normami, pa tudi normami, ki so v glavnem locirane v samoupravnem združenem delu, ščiti v nekaterih primerih tudi nedelavnost. Vse to je morda točno, vendar mislim, da bodo tudi bodoče koncepcije, ki jih bomo morali sprejeti pri regulaciji medsebojnih odnosov v združenem delu, morale izhajati iz dejstva, da se država s tega področja vse bolj odmika in da

združeno delo na samoupravnih osnovah samo regulira tudi takšne probleme, kot je nedelavnost, kot je odnos do tistih delavcev, ki so nedisciplinirani. Ne izključujem možnosti, da mi kot zbor, kot skupščina, postavimo to vprašanje. Kmalu bo kongres Zveze sindikatov Jugoslavije. Nakažimo, katere so te norme, ki so slabe, ki niso dobre, ki jih je treba popraviti. Mislim pa, da bi bilo težko nekaj takega sprejeti v dokument kot je enoletna resolucija. Končno bi lahko normalno pričakovali, da bo dala organizacija delavskega razreda — sindikat — v tem smislu verjetno nekaj bolj konkretnega od te deklarativne izjave — da je treba normativne predpise popraviti v tem smislu, da bodo prispevali k čim manjši nedelavnosti.

Lahko rečem, da je bila ta osnovna misel včeraj prisotna. Razlika pa je v tem, kako in na kakšen način naj se rešuje.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Želi še kdo besedo? (Nihče.)

Ker se nihče več ne oglašja k besedi, predlagam, da zbor sprejme predlog mnenja o osnutku resolucije o osnovah skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1975 in da to mnenje takoj posreduje zboru republik in pokrajin.

Kot predstavnika zveznega zbora v zvezi z ugotovljenim mnenjem v zboru republik in pokrajin predlagam delegata Jožeta Globačnika.

Se zbor strinja s tem predlogom? (Da.)

Na vrsti je *druga* točka dnevnega reda:

Predlog za izdajo zakona o zveznih svetih z osnutkom zakona

Poslali smo vam predlog za izdajo zakona o zveznih svetih z osnutkom zakona.³ Prejeli pa ste tudi poročila delovnih teles zbora, ki so obravnavala ta predlog za izdajo oziroma osnutek zakona.⁴

Predstavniki predlagatelja, zveznega izvršnega sveta, je podpredsednik zveznega izvršnega sveta dr. Anton Vratuša, ki bo podal ekspozé o predlogu za izdajo zakona o zveznih svetih.

Poverjenik predlagatelja je sekretar zveznega izvršnega sveta za zakonodajno-pravne zadeve Milenko Kangrga.

Poročevalec odbora zbora za družbenopolitične odnose je predsednik odbora, delegat Kiro Hadži Vasilev, poročevalec odbora za družbenoekonomske odnose delegat Danilo Dimić, poročevalec odbora za proračun federacije delegat Dušan Karanovski in

poročevalec zakonodajno-pravne komisije zveznega zbora predsednik komisije, delegat Miodrag Zečević.

Začenjam enotno obravnavo predloga za izdajo zakona o zveznih svetih.

Besedo ima podpredsednik zveznega izvršnega sveta dr. Anton Vratuša.

ANTON VRATUŠA, podpredsednik zveznega izvršnega sveta:

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, sprejetjem nove ustave SFRJ v začetku tega leta je postavljen še en mejnik pri ustvarjanju pogojev za hitrejši razvoj družbenoekonomskih odnosov, zasnovanih na družbeni lastnini in samoupravljanju delovnih ljudi in na teh osnovah zasnovanega družbenopolitičnega sistema. Utrjen je položaj delovnega človeka kot osnovnega nosilca samoupravnih odnosov in precizirana je njegova neodtujljiva pravica samoupravljanja. Njegov odločujoči vpliv pri reševanju družbenih nalog na vseh nivojih se zagotavlja za ustanavljanjem skupščin na delegatskem načelu. Družbenopolitične organizacije, kot so Zveza komunistov Jugoslavije, Socialistična zveza delovnega ljudstva Jugoslavije in Zveza sindikatov Jugoslavije kot oblike organiziranih socialističnih sil, so dobile v novi ustavi posebno družbeno odgovornost.

Sprejeta nova ustava pa ne zagotavlja avtomatično tudi vseh pogojev za uresničevanje njenih določb. Da bi ustavna načela postala stvarnost, morajo biti stvar vsakodnevne družbene prakse in aktivnosti vseh delovnih ljudi in nosilcev družbenih pooblastil od osnovne organizacije združenega dela do federacije. Ne gre samo za to, da se morajo sprejeti posebni zakoni za uresničitev ustavnih načel glede določenih bistvenih vprašanj, kot so na primer družbena lastnina, družbeno načrtovanje, združeno delo in odnosi v združenem delu, problematika družbene reprodukcije, vloga državne regulative in državnih organov v novih pogojih z ene in vloga samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov v mehanizmu samoupravljanja z druge strani. Potrebna je trajna akcija vseh organiziranih socialističnih sil za pripravo zakona in za tolmačenje, predvsem pa za uresničevanje pravic in dolžnosti vsakega člana celotne družbene skupnosti ne le v nastopajočem obdobju pri uresničevanju ustave, temveč tudi kasneje.

Dosedanje izkušnje kažejo, da je v teh aktivnostih zlasti pomembno in nujno sodelovanje pristojnih organov federacije, republik in pokrajin, zveze komunistov, socialistične zveze, zveze sindikatov in samoupravnih asociacij združenega dela. Sodelovanje teh organov in organizacij je bilo doslej stalna praksa v procesu določanja politike in sprejemanja zakonov in drugih dokumentov v pristojnosti federacije. To

³ Priloga 4.

⁴ Priloga 5–8.

sodelovanje pa se je uresničevalo v glavnem z neposrednimi posamičnimi konsultacijami posameznih organov in organizacij. Pri tem je prihajalo do določenega paralelizma v akciji za uresničevanje skupnih določenih načel v osnovnih političnih dokumentih in do drugih pojavov, ki so oteževali in zavirali proces sprejemanja odločitev v našem razvejanem sistemu odločanja. Vse bolj je bilo čutiti pomanjkanje stalne organizirane oblike sodelovanja, kjer bi se v neposredni razpravi pristojnih državnih organov in forumov družbenopolitičnih organizacij izgrajevala skupna stališča o osnovnih vprašanjih nadaljnjega razvoja. V iskanju ugodnih oblik je prišlo do zaključkov, da je nujno ustanoviti kot obvezno in stalno metodo sodelovanja, ki bo zagotavljala utrjevanje osnovnih smeri razvoja naše socialistične družbe na osnovi skupne politične odgovornosti vseh odgovornih činiteljev, ne da bi pri tem posegali v pristojnost posameznih organov pri izvrševanju njihovih z ustavo določenih funkcij in odgovornosti. Tako stalno sodelovanje odgovornih organov za usklajevanje stališč, predno bi pristopili k sprejetju konkretnih odlokov s strani po ustavi pristojnih organov, je potrebno zlasti na področju družbene ureditve, gospodarskega in socialnega razvoja, zaščite z ustavo določenega družbenega reda in osnove naše mednarodne politike.

Glede na vse to sta predsedstvo SFRJ in zvezni izvršni svet odločila, da predlagata skupščini SFRJ ustanovitev zveznega sveta za mednarodne odnose, zveznega sveta za varstvo ustavnega reda, zveznega sveta za vprašanja družbene ureditve in zveznega sveta za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko. Predlog za sprejetje zakona o zveznih svetih z zakonskim osnutkom, ki je pred vami, je rezultat daljšega in intenzivnega dela in posvetovanj pristojnih državnih organov v federaciji, republikah, pokrajinah in na pristojnih mestih družbenopolitičnih organizacij na nivoju federacije. Podaja do konca izveden koncept o svetovalnih organih federacije.

Takšna oblika dela in sodelovanja v našem sistemu ni popolnoma nova. Rad bi spomnil na to, da je v prvem obdobju naše socialistične izgradnje obstajal komite za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti, ki je vodil in usklajeval celotno dejavnost pri izdelavi zakona in splošnih aktov iz pristojnosti zvezne vlade. Kasneje so se uporabljale tudi druge oblike. Toda zvezni sveti, ki so predmet predloženega zakonskega osnutka, se ne bi ukvarjali samo z zakonodajno politiko oziroma s proučevanjem zakonskih predlogov in drugih splošnih aktov iz pristojnosti skupščine SFRJ in zveznega izvršnega sveta. Spremljali bi družbena gibanja in odnose ter delovanje sistema socialističnega samoupravljanja in oblasti delavskega razreda, formirali bi politična stališča do velikih družbenih in političnih vprašanj iz domače in zunanje politike in na tej osnovi dajali predloge pristojnim organom. Na ta način bi se

sveti s svojo politično, znanstveno in strokovno avtoriteto neposredno vključevali v družbeno akcijo izgrajevanja enotnih stališč o bistvenih vprašanjih našega sistema in odnosov v njem. Vsi najodgovornejši družbeni dejavniki bi se s svojim delom od samega začetka aktivno vključevali v delo pri vseh bistvenih vprašanjih nadaljnje izgradnje sistema in razvoja naše samoupravne družbe.

Na ta način so zvezni sveti zamišljeni kot oblika sodelovanja in kraj posvetovanja. Nekdo je v razpravi v delovnih telesih tega visokega doma uporabil tudi izraz – skupne seje za dogovore organov federacije, organov republik in pokrajin ter organov družbenopolitičnih organizacij v federaciji, ki imajo z ustavo določene posebne družbene funkcije in odgovornosti.

Stališča in opredelitve svetov niso končna rešitev. S proučevanjem posameznih vprašanj v zveznih svetih in z zavzemanjem stališč v zvezi s tem se ne odvzema in ne zmanjšuje odgovornost pristojnih teles in organov, da v okviru svojih ustavnih pooblastil odločajo v rednem postopku. Seveda zvezni sveti s takim svojim delom pri realizaciji ustavnih principov v izgradnji naše družbene ureditve ne bi zamenjavali niti ustavne komisije niti se ne bi vmešavali v ustavne pristojnosti drugih zveznih organov. Zelo pa je koristno, celo nujno, da aktivno sodelujejo z drugimi organi, posebno še z določenimi koordinacijskimi telesi za spremljanje izvajanja ustave, ki so jih ustanovile družbenopolitične skupnosti in organizacije skoraj na vseh nivojih. Predlagani sveti omogočajo, da pri pripravi pomembnejših odločitev zberemo in izkoristimo v največji možni meri vse politične in znanstvene kapacitete te družbe. Zvezni sveti zagotavljajo, da imajo zveza komunistov kot vodilna idejnopolitična moč v tej družbi, prav tako tudi socialistična zveza delovnega ljudstva, zveza sindikatov in asociacije združenega dela neposreden vpliv na reševanje določenih pomembnih vprašanj in ugotavljanje stališč, ki bodo izhodišča pri sprejemanju najvažnejših odločitev. Na ta način bomo tudi dosegli, da bodo izvršilni državni organi vse bolj odprti proti celotni družbeni strukturi, tudi ko je govor o določanju stališč o bistvenih vprašanjih razvoja naše družbe in družbenih procesov.

Sicer pa je takšna metoda potrdila svojo nedvomno prednost že pri delu koordinacijske komisije in skupne komisije vseh zborov zvezne skupščine za ustavna vprašanja pri pripravi nove ustave. Po daljših posvetovanjih in temeljitih razpravah sta dobili ta ideja in praksa svojo sintezo v tem zakonskem osnutku kot del našega celotnega sistema samoupravnega dogovarjanja in demokratičnega odločanja.

Po osnutku zakona delujejo zvezni sveti na principu usklajevanja stališč in predlagajo na osnovi skupno sprejetih političnih stališč pristojnim organom odgovarjajoče rešitve. Organi, pristojni, da odločajo o

določenih vprašanjih oziroma, da predlagajo zakone, imajo pravico sami odločati, ali bodo sprejeli stališča sveta. Če ne sprejmejo stališča sveta, morajo svet seveda o tem obvestiti, kakor tudi o razlogih za drugačno rešitev. To pa ne odlaga dela pri sprejemanju odloka.

Zvezni upravni organi tudi naprej samostojno opravljajo svoje z zakonom določene upravne posle in so odgovorni skupščini SFRJ in zveznemu izvršnemu svetu. Toda v pripravi osnutka oziroma predloga zveznih zakonov ali drugih splošnih aktov iz pristojnosti skupščine SFRJ in zveznega izvršnega sveta, kjer opravljajo strokovno delo za svet, se morajo organi držati stališč, ki jih je z določenimi vprašanji zavzel ustrezni zvezni svet. Če ima upravni organ pripombe na stališče sveta, jih bo povedal pri obdelavi stališča organu, ki je pristojen za odločanje o tem vprašanju, najkonkretnije in najpogostejše samemu zveznemu izvršnemu svetu, ki dejansko na konkreten način sodeluje tudi pri formuliranju stališč sveta.

Upravni organi in druge strokovne službe, v katerih pristojnosti so vprašanja, ki so na dnevnem redu sveta, so dolžni zagotoviti svetom vse informacije in ostalo dokumentacijo kakor tudi potrebno strokovno pomoč.

Za odnose med sveti in upravnimi organi je pomembno tudi dejstvo, da predstojniki zveznih upravnih organov in zveznih organizacij v vprašanjih, ki se nanašajo na delo organov oziroma organizacij, ki jih vodijo, prisostvujejo sejam sveta in aktivno sodelujejo pri njihovem delu.

Po osnutku zakona sestavljajo zvezne svete člani, ki jih glede na vprašanja, ki so na dnevnem redu posameznih svetov, določajo državni organi in forumi družbenopolitičnih organizacij na nivoju federacije, Gospodarske zbornice Jugoslavije, kakor tudi vodilni organi republik in pokrajin, to je tisti organi in forumi, ki sodelujejo pri delu sveta. V stalni sestavi sveta bi bil v resnici samo koordinacijski odbor sveta katerega sestav določajo z dogovorom udeleženci pri delu sveta. Takšno kvalificirano operativno telo je potrebno svetu ne le zaradi dela v zvezi s pripravami za seje sveta, temveč tudi v zvezi z uresničevanjem sklepov sveta, kajti organi in forumi sodelujejo, kot predvideva osnutek zakona, pri delu sveta, vendar se njihovi predstavniki menjajo glede na vprašanje, ki je na dnevnem redu sveta.

Zaradi določene specifičnosti področja, na katerem se ustanavlja zvezni svet za varstvo ustavnega reda, bi morala biti njegova sestava nekoliko drugačna, kot se predvideva v zakonskem osnutku. Iz razprave v delovnih telesih tega zbora smo razumeli, da je treba nekatere določbe v zvezi s tem svetom še naprej precizirati.

Osnutek zakona predvideva, da so v delu zveznih svetov kot člani lahko angažirani tudi pomembni znanstveni in strokovni delavci. Na ta način je

zagotovljeno tudi v sami strukturi sveta organizirano in stalno sodelovanje znanosti.

Tovarišice in tovariši delegati, značaj in vloga svetov kažeta, da se zvezni sveti ne bi ukvarjali z vsemi vprašanji s področij, za katera so ustanovljeni in ki prihajajo na dnevni red skupščine SFRJ, predsedstva SFRJ ali zveznega izvršnega sveta, niti ne bi bili obvezni obravnavati zakonskih predpisov v celoti in v vseh fazah. Svojo pozornost in aktivnost bi osredotočili samo na ključna strateška vprašanja, ki so pomembna za nadaljnji razvoj družbene ureditve, za varnost, za družbene odnose, za gospodarski in socialni razvoj, za ekonomsko in socialno politiko kakor tudi za zunanjo politiko države.

Zvezni sveti ne bi samo dajali mnenj o gradivu, ki ga je kdo drug pripravil. Imeli bi pravico tudi sami dajati pobudo za sprožitev vprašanj iz svojega delovnega področja. Zato bi lahko ustanovili delovne skupine, komisije in druga delovna telesa za obdelavo določenih vprašanj. Predvideva se tudi možnost, da predsedstvo SFRJ oziroma zvezni izvršni svet zaupa posameznemu svetu, da od samega začetka prevzame obdelavo določenega vprašanja iz njihove pristojnosti. Tako se je na primer zgodilo z gradivom v zvezi s samoupravnimi interesnimi skupnostmi. Vsi udeleženci pri delu sveta imajo pravico sprožiti probleme in predlagati za dnevni red sveta vprašanja skupnega interesa.

Dosedanje izkušnje dela svetov za družbeno-ekonomski in družbenopolitični sistem, ki delujeta že dalj časa, čeprav v nekoliko drugačni obliki kot je predlagana v tem osnutku zakona, kažejo, da bo takšna praksa in vloga svetov zelo koristna. Tako se je na primer na osnovi gradiva, ki ga je pripravila delovna skupina za vprašanja družbenopolitičnega sistema, pred kratkim v tem svetu izčrpno razpravljalo v zvezi z organiziranjem in funkcioniranjem samoupravnih interesnih skupnosti. Politična stališča, ki so bila zavzeta v tej razpravi, predstavljajo pomemben prispevek k akcijski enotnosti odgovornih organov v federaciji, republikah in pokrajinah pri pripravljanju potrebnih predpisov kakor tudi osnovo za široko družbeno akcijo pri izgradnji samoupravnih interesnih skupnosti. Na enak način in na osnovi večmesečnega dela posebnih delovnih skupin, ki jih je ustanovil isti svet, so na eni zadnjih sej proučili ključna vprašanja samoupravnega organiziranja združenega dela po področjih, začenši od industrije, kmetijstva, prometa do turizma in gostinstva. Stališča, ki jih je svet zavzel v teh razpravah, bodo brez dvoma prispevala k hitrejšemu in uspešnejšemu delu pri izdelavi zakona o združenem delu in nadaljnji akciji samoupravnega organiziranja in integracije združenega dela na osnovah, določenih v ustavi. Pripravljeno je gradivo za razpravo o družbeni lastnini, o družbenem pravobranilcu samoupravljanja, o kreditno-bančnem in monetarnem sistemu in drugo.

Na skupnih sejah s svetom za družbenoekonomsko ureditev so proučili osnove sistemov družbenega načrtovanja na principih samoupravljanja.

Svet za družbenoekonomsko ureditev osredotoča svojo aktivnost predvsem na proučevanju osnovnih vprašanj glede utrjevanja gospodarskega in socialnega razvoja Jugoslavije, pri izdelavi stališč na področju ekonomske in socialne politike, zlasti pa na področju financ, tržišča in cen, zunanjetrgovinskega in deviznega sistema. Svet je med drugim zavzel tudi politična stališča glede osnov dolgoročne razvojne politike Jugoslavije za obdobje do leta 1985 kakor tudi glede določenih ključnih vprašanj kmetijske politike in socialistične preobrazbe vasi v prihodnjem obdobju. V ta namen je ustanovljena posebna komisija z več podkomisijami za izdelavo družbenega dogovora o razvoju kmetijskoindustrijskega kompleksa do leta 1985. Svet aktivno sodeluje tudi v koncipiranju skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja v letu 1975.

V komisijah, delovnih skupinah in drugih delovnih telesih, ki so jih ustanovili sveti, deluje več sto strokovnih, znanstvenih in političnih delavcev iz družbenopolitičnih sredin — federacije, republik in avtonomnih pokrajin.

Glede na osnutek zakona so zvezni sveti tako postavljeni, da so v neposrednem toku dejavnosti organov federacije, ki imajo na odgovarjajočih področjih pravico predlagati politiko in zakone.

Ker ima predsedstvo SFRJ po ustavi na področju zaščite ustavnega reda, ljudske obrambe in zunanje politike posebne neposredne pristojnosti, je naravno, da se zvezni svet za varstvo ustavnega reda in zvezni svet za mednarodne odnose pri svojem delu opirata na predsedstvo SFRJ in da predsedstvo v dogovoru z drugimi udeleženci pri delu sveta imenuje iz svojih vrst predsednike teh svetov. Zvezni izvršni svet je po drugi strani odgovoren pred skupščino SFRJ tudi za stanje v državi (v okviru pravic in dolžnosti federacije), iz česar izhajajo njegove pravice in dolžnosti tudi v pogledu pobud, ne le pri zavzemanju stališč, pomembnih za določanje politike, temveč tudi pri izdelavi predpisov. Zato morata biti aktivnost zveznega sveta za vprašanja družbene ureditve in zveznega sveta za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko v tesni povezavi z delom zveznega izvršnega sveta. Zato se v osnutku zakona predvideva, da imenuje predsednik teh dveh svetov v dogovoru z udeleženci pri delu sveta zvezni izvršni svet iz svojih vrst. Na ta način so uresničeni začasni odloki zveznega izvršnega sveta z dne 19. julija 1973 in odloki predsedstva SFRJ z dne 18. junija 1974 o ustanavljanju sedaj obstoječih svetov, a s stopanjem zakona, katerega osnutek je pred vami, v veljavo, se bo ukinil 8. člen zakona o zveznem izvršnem svetu.

Dejstvo, da bodo zvezni sveti pokrivali različna področja, ne pomeni, da bodo delali ločeno drug od drugega, saj je gradivo, ki ga bodo obravnavali,

zahtevno in večkrat med seboj povezano. Zato bo prav tako nujno stalno medsebojno sodelovanje in koordiniranje pri delu sveta, vključujoč tudi skupne seje, če bo treba razmejiti delovno področje posameznih svetov.

Zlasti tesno sodelovanje bo nujno pri delu zveznega sveta za vprašanja družbene ureditve in zveznega sveta za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko, ker obravnava prvi v svojem delovnem področju vsa sistemska vprašanja, drugi pa bistvena vprašanja in probleme gospodarskega razvoja in ekonomske politike. Sicer pa se je princip skupnih sej teh dveh svetov doslej pokazal kot uspešen.

Tovarišice in tovariši delegati, pred nami so velike naloge v zvezi z realizacijo ustave in na osnovi sklepov X. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije, delovnega programa skupščine, zveznega izvršnega sveta in drugih organov. Nujne naloge, ki izhajajo iz narave problemov, ki jih je treba reševati tudi iz ustavnega zakona za izvajanje ustave SFRJ, zahtevajo, da se čimprej organiziramo tudi na temeljih, ki jih predlaga osnutek zakona. Zato predlagata predsedstvo SFRJ in zvezni izvršni svet skupščini SFRJ, da se hkrati s sprejetjem predloga za izdajo zakona o ustanavljanju zveznih svetov sprejme tudi osnutek zakona o zveznih svetih. Predlog za tak postopek ima osnovo razen v nujnosti tudi v dejstvu, da so tudi vsi udeleženci pri delu sveta in njihovi forumi oziroma organi predhodno temeljito obravnavali predložena besedila.

Glede na vse povedano vas prosim, da sprejmete predlog za izdajo zakona o zveznih svetih, kakor tudi osnutek zakona.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Želi še kdo govoriti? (Nihče.)

Ker nihče več ne želi besede, predlagam zboru ta sklep:

Zbor meni, da je treba izdati zakon o zveznih svetih in sprejema načela, na katerih zakon temelji.

Sprejema zbor ta sklep? (Da.)

V smislu odloka o začasnem poslovnem redu zveznega zbora skupščine SFRJ in poslovnika zvezne skupščine sprašujem zbor, ali se strinja, da na današnji seji proučimo tudi zakonski osnutek. (Da.)

Začenjam načelno obravnavo zakonskega predloga.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Začenjam obravnavo zakonskega predloga v posameznostih.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Predlagam, da sprejme zbor ta sklep:

1. Zbor sprejema osnutek zakona o zveznih svetih;
2. Zbor zahteva, da predlagatelj upošteva pri izdelavi zakonskega predloga mnenja in predloge, dane na sejah delovnih teles zbora.

Sprejme zbor ta predloženi sklep? (Da.)

Na vrsti je *tretja* točka dnevnega reda:

Predlog za izdajo zakona o zvezni upravi z osnutkom zakona

Poslali smo vam predlog za izdajo zakona o zvezni upravi z osnutkom zakona; razdelili smo tudi poročila delovnih teles zbora skupščine SFRJ, ki so obravnavala predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona.⁵

Predstavnika predlagatelja sta član zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za pravosodje in organizacijo zvezne uprave Ivan Franko in podsekretar v zveznem sekretariatu za pravosodje in organizacijo zvezne uprave Ljubiša Korać.

Poverjenika predlagatelja sta pomočnik zveznega sekretarja za pravosodje in organizacijo zvezne uprave dr. Stana Djukić in samostojni svetovalec v zveznem sekretariatu za pravosodje in organizacijo zvezne uprave Vladimir Lenberger.

Poročevalec odbora zveznega zbora za družbeno-politične odnose je predsednik odbora Kiro Hadži Vasilev, poročevalec odbora za notranjo politiko Grozdan Djukanović, poročevalec odbora za družbeno-ekonomske odnose Danilo Dimić, poročevalec odbora za proračun federacije Dušan Karanovski, poročevalec zakonodajno-pravne komisije predsednik komisije Miodrag Zečević in poročevalec komisije skupščine SFRJ za volitve in imenovanja Gore Pečijareski.

Začenjam enotno obravnavo predloga za izdajo zakona o zvezni upravi.

Predstavnik predlagatelja je povedal, da sedaj ne bo razpravljaj, temveč ko bo sprejet zakonski predlog.

Želi besedo kdo izmed poročevalcev delovnih teles zbora? (Ne.)

Želi kdo drug besedo? (Nihče.)

Ker nihče več ne želi besede, predlagam zboru ta sklep:

Zbor meni, da je treba izdati zakon o zvezni upravi in sprejema načela, na katerih temelji zakon.

Sprejme zbor ta sklep? (Da.)

Izhajajoč iz mnenj in predlogov v poročilih delovnih teles, kakor tudi iz predlogov predlagateljev zakona, predlagam, da zbor sprejme ta sklep:

1. Zbor se ne strinja, da bi na tej seji sprejeli osnutek zakona o zvezni upravi, priložen predlogu za izdajo tega zakona, temveč zahteva, da predlagatelj pripravi novo besedilo zakonskega osnutka in da pri izdelavi tega besedila upošteva mnenja in predloge v poročilih delovnih teles zbora, ki bodo dostavljena predlagatelju.

2. Zbor zahteva, da predlagatelj zakona pošlje zboru hkrati z novim besedilom osnutka zakona o zvezni upravi tudi širšo dokumentacijo.

⁵ Gradivo je na voljo v službi za dokumentacijo skupščine SFRJ v skladu s poslovníkom skupščine.

Sprejme zbor ta predlog sklepa? (Da.)

Na vrsti je *četrt*a točka dnevnega reda:

Predlog odloka o razglasitvi leta 1975 za leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji.

Poslali smo vam predlog odloka in razdelili poročila odbora zbora za družbenoekonomske odnose in zakonodajno-pravne komisije z amandmaji.⁶ Prejeli pa ste tudi poročilo komisije skupščine SFRJ za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih narodov Jugoslavije.⁷

Predstavnik predlagatelja je član zveznega izvršnega sveta in predsednik zveznega komiteja za znanost in kulturo Trpe Jakovlevski, ki bo v zvezi s predlogom odloka dal uvodno poročilo.

Poverjenik predlagatelja je direktor zveznega zavoda za patente dr. Dragutin Bošković.

Poročevalec odbora zbora za družbenoekonomske odnose je Danilo Dimić, poročevalec zakonodajno-pravne komisije pa profesor pravne fakultete v Novem Sadu, član komisije dr. Karolj Djetvai. Poročevalec komisije skupščine SFRJ za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih narodov Jugoslavije je delegat Nikola Džuoović.

Začenjam enotno obravnavo o predlogu odloka.

Besedo ima član zveznega izvršnega sveta in predsednik zveznega komiteja za znanost in kulturo tovariš Trpe Jakovlevski.

TRPE JAKOVLEVSKI, član ZIS:

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, obstaja splošno spoznanje, ki ga je potrdila praksa, da sta današnji ekonomski razvoj in delovna produktivnost vse manj odvisna od materialnih dejavnikov, vloženega kapitala in delovne sile in vse bolj od tehnoloških inovacij in splošne izobrazbe proizvajalcev. Proces sodobnega razvoja v svetu spremlja in pogojuje nadaljnje širjenje mednarodnih ekonomskih odnosov, kjer se zaostrejuje borba za mednarodno tržišče. Pri tem se sodobna tehnologija pojavlja kot osnovna determinanta poslovnega uspeha, pravna zaščita iznajdb, žigov, modelov in vzorcev, ki so zajeti z enim imenom – industrijska lastnina – pa se pojavlja kot pomembno sredstvo za dolgoročno zaščito pridobljenega mesta na tržišču. Zato so danes skoraj vse države glede varstva pravic industrijske lastnine zelo aktivne.

Nujna potreba posameznih podjetij in vseh nacionalnih gospodarstev, da bi prišli čim hitreje do iznajdb, tehničnega napredovanja in racionalizacije za dosego

⁶ Priloge 9 in 10.

⁷ Priloga 11.

lastnega tehničnega in ekonomskega napredka, vodi do potrebe, da se čim več ljudi spodbudi pri kreiranju rešitev na tem področju. Prepričani smo, da nudi naš družbenopolitični sistem, zasnovan na samoupravnih družbenih odnosih, optimalne pogoje za spodbujanje kreativnosti. Kljub temu pa je Jugoslavija glede inventivnih dejavnosti, ki zajemajo na področju tehničnega ustvarjanja iznajditeljstvo, novatorstvo in racionalizatorstvo, nekje pri dnu evropske lestvice. Treba je hitro poiskati vzroke tega protislovja in učinkovito ukrepati, da bi ga odpravili.

Mislim, da se edino s široko organizirano in trajno družbeno akcijo lahko postopoma spremeni relativno neugoden položaj Jugoslavije glede na druge države glede števila iznajdb in tehničnega napredka. Torej ni treba leta tehnoloških inovacij razumeti kot manifestacije, temveč kot začetek trajnega procesa.

V preteklem obdobju je dosegalo naše gospodarstvo relativno hiter razvoj, zahvaljujoč se poleg ostalega tudi uvozu tuje tehnologije oziroma kupovanju licenc. Nedvomno je bilo kupovanje licenc nujno, da bi se naše gospodarstvo odtrgalo od podedovanega nizkega tehnološkega nivoja. Danes pa vidimo, da kupljene licence niso dovolj izkoriščene kot odskočna deska za razvoj lastne tehnologije. Inventivna dejavnost v proizvodnji je bila zapostavljena in prepuščena iniciativi posameznikov. Družba se z njo ni ukvarjala organizirano in sistematično. Če se je v preteklem obdobju tak odnos lahko toleriral, bi danes povzročal družbeno škodo, ker bi ostali neizkoriščeni ogromni potenciali naših delovnih ljudi, ki so z uvajanjem in uporabo novih tehnologij ter široko razvitim sistemom izobraževanja pridobili relativno veliko tehnološko znanje in izkušnje.

Četrta konferenca neuvrščenih se je posebej ukvarjala z vprašanjem razvoja tehnologije.

To ni slučajno, kajti prav pojem „tehnološki jaz“ označuje razliko v ekonomski razvitosti držav. Jugoslavija in Alžirija sta, z mandatom držav koordinatork, formulirali poseben dokument o transferu znanosti in tehnologije med nerazvitimi državami. Ta dokument med drugim pravi, da je nujno zagotoviti prednostno obravnavo dežel v razvoju v mednarodnem transferu znanosti in tehnologije in da je treba v tem smislu spremeniti mednarodni kodeks, pri čemer se razume tudi pregledovanje mednarodnih konvencij, ki se nanašajo na patente, zaradi izdelave novih mednarodnih predpisov s tega področja.

Zaradi vsega tega moramo v naši državi doseči takšno inventivno dejavnost, ki nam bo omogočila, da popolneje in z več uspeha opravljamo svojo vlogo koordinatorja v mednarodnih odnosih.

Poleg komparativnih prednosti, ki jih za to nudijo naši samoupravni odnosi, obstajajo tudi drugi ugodni pogoji. Kot rezultat velikih naporov in vlaganj v izobraževanje imamo danes šolane in izkušene kadre

več ali manj v vseh vejah gospodarstva in v vseh krajih države kakor tudi stalen in masoven priliv novih kadrov, ki iščejo mesto, kjer bodo pokazali svojo sposobnost in kreativnost.

Znanstveno-raziskovalno delo je osnova za ustvarjanje tehnoloških inovacij, zlasti zahtevnejših, mi pa imamo okoli 15 tisoč kvalificiranih raziskovalcev, od katerih se dve tretjini ukvarjata z gospodarsko problematiko, ena tretjina pa je v industriji. Odpirajo se novi procesi širšega samoupravnega povezovanja v gospodarstvu, kar je eden od osnovnih predpogojev za večje in globlje posege v tehnologiji.

V teh objektivno ugodnih okoliščinah, ki so postopoma nastajale in ki se širijo dalje, je naše gospodarstvo doseglo določene pozitivne rezultate, ki jih včasih podcenjujemo ali spregledujemo, vendar pa je kazalo tudi določene slabosti, s katerimi se moramo boriti v letu tehnoloških inovacij. Ena osnovnih slabosti je ta, da so podvigi v tehnologiji pri nas po pravilu vezani na nove investicije in kapitalne rekonstrukcije. Zanemarja se delo za izboljšavo obstoječe tehnologije. Nesporno pa je dejstvo, da ne mirujejo tisti, ki so ustvarili in nam prodali določeno tehnologijo, temveč jo nenehno izpopolnjujejo vse do trenutka, ko bo to tehnologijo nadomestila nova, popolnejša. To je tisto široko področje za kreativnost, za tehnološke inovacije, kjer se nam odpirajo velike možnosti. Zlato pravilo tehnološkega napredka je, da ne obstaja tehnologija, ki je ne bi bilo mogoče še naprej izpopolnjevati in razvijati. Tudi najmodernejša tehnologija torej, ki jo uvažamo, vsebuje skrite možnosti nadaljnjega izpopolnjevanja. Na tej osnovi so možne stalne majhne ali velike intervencije v tekoči tehnologiji, kot so prihranki v energiji in materialu, dopolnilna avtomatizacija, zamenjava surovin z domačimi ali cenejšimi polizdelki, intenzivnejša eksploatacija instaliranih kapacitet, zmanjševanje škodljivega vpliva na okolico itd. Vse to direktno vodi k povečani delovni produktivnosti in porastu rentabilnosti vloženih sredstev.

Druga slabost se izraža v tem, da se v naših organizacijah združenega dela ne posveča dovolj pozornosti lastnemu razvoju novih proizvodov, zlasti tistih, ki se lahko zaščitijo s patenti. V svetu se letno pojavlja okrog 800 tisoč iznajdb, izdaja pa se okrog 450 tisoč patentov. V tej produkciji inovacij sodelujemo s komaj 3 promili. Vzrok tako neugodnega stanja je v tem, da je pri nas skrajno zapostavljeno masovno delo pri iznajditeljstvu, tehničnem izpopolnjevanju in racionalizacijah. Medtem ko je v industrijskih državah vsak deseti delavec novator ali racionalizator, je ena naših statističnih raziskav pokazala, da imamo samo dva novatorja oziroma racionalizatorja na 1000 delavcev. Morda se v raznih državah pri proučevanju tega pojava upoštevajo različni kriteriji, vendar ostaja dejstvo, da imamo zelo malo delavcev, ki iščejo

tehnične izboljšave in skušajo proizvodnjo racionalizirati. Kolikšna družbena izguba je to, lahko lažje razumemo, če vemo, da imamo danes v industriji okoli 1,5 milijona kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev in tehničnih strokovnjakov, ki predstavljajo veliko armado potencialnih novatorjev in racionalizatorjev.

V razvitih državah so avtorji tehnološkega napredka in racionalizacije predvsem ljudje iz proizvodnje, med katerimi so poleg inženirjev in tehnikov v največji meri kvalificirani in visokokvalificirani delavci, medtem ko so avtorji patentov po pravilu znanstveni delavci in visoki strokovnjaki raznih strok, ki s tematskim delom organizirano in sistematsko delajo na tehnični uporabi novih znanstvenih odkritij ali na novih kombinacijah poznanih znanstvenih rešitev. Naša situacija je v tem pogledu specifična, vendar ne boljša. Največje število iznajdb prijavljajo kot rezultat svojega hobija privatniki, nato podjetja, a najmanjše število znanstvenoraziskovalni inštituti.

Naslednje dejstvo, ki ga ugotavljamo, je to, da se v naših organizacijah združenega dela premalo uporablja patentna dokumentacija. Dejansko je ta dokumentacija — okoli 4 milijone patentov in spisov iz najrazvitejših držav na svetu — leta in leta ležala neurejena v našem zveznem zavodu za patente. Sedaj je zvezni izvršni svet ustvaril potrebne pogoje, da se ta dokumentacija uredi in pripravi za uporabo, da bo v letu tehnoloških inovacij na razpolago gospodarstvu. V sodobnih pogojih hitrega tehnološkega razvoja je brez stalne uporabe patentne dokumentacije težko in skoraj nemogoče razvijati nove proizvode in novo tehnologijo, ne da bi pri tem hudo tvegali, da bodo zaman vloženi napor, da se bo iznašlo, kar je v svetu že odkrito ali da pridemo do tehničnih rešitev, za katere imajo že drugi ekskluzivno pravico. Nasprotno pa je znano, da imajo večja inozemska podjetja zelo dobro organizirane lastne službe za patentno dokumentacijo, v katerih zbirajo patentne spise z vsega sveta (seveda tiste, ki se nanašajo na probleme, ki so vezani na njihovo proizvodnjo). Te službe imajo nalogo proučevati patentne spise tako s tehničnega kakor pravnega vidika, da bi se zmanjšalo tveganje, kateremu so podjetja izpostavljena pri razvoju novih proizvodov in tehnologije.

Več kot desetletje teži naša znanstvena politika k temu, da usmeri znanstvene ustanove k raziskovanju problemov, vezanih na proizvodno dejavnost. V tem času je tudi samo gospodarstvo ustvarilo svoje raziskovalno razvojne centre. Samo v letu 1973 je gospodarstvo oddvojilo za finansiranje raziskovalnega in razvojnega dela 1,3 milijarde novih dinarjev, kar znaša 54 % celotnih sredstev, ki so se v ta namen porabila iz tega vira. Inštituti in razvojne enote v gospodarstvu so opravili v istem letu po pogodbah za gospodarstvo 6400 raziskovalnih in razvojnih nalog. Toda ti podatki, ki so sami po sebi impresivni, vseeno kažejo, da je govora o drobnejših raziskovalnih nalogah, ker njihova

realizacija — to vemo — ni ustvarila večjega števila kompleksnih tehnologij. To tudi pomeni, da naša znanost in gospodarstvo še nista našla razvojnih točk, ki jih je treba poglobljeno proučevati in na njih graditi ekonomsko politiko.

Poleg tega pa ne smemo spregledati, da ponekod tudi inozemska podjetja s krediti pritegnejo naše investitorje, da kupijo njihovo tehnologijo tudi takrat, kadar obstajajo boljše domače rešitve. Zaviranje domače tehnologije na ta način ni slučajno, ker se svetovne družbe borijo za svoje interese in so pri tem zelo dobro informirane in spretno izrabljajo naše slabosti. Zaradi kupovanja tehnologije pod navedenimi pogoji prihaja do pojavov, ki so nam vsem dobro znani, kot so uvoz zastarele tehnologije, uvoz tehnologije, ki v državi že obstaja, nakup več različnih licenc za isto tehnologijo ali izdelek, nakup nove vendar nepreverjene tehnologije, nakup tehnologije, ki nas trajno usmerja k uvozu določene surovine ali polizdelka, sklepanje licenčnih pogodb, ki nas obvezujejo, da ne nastopamo na določenih tržiščih, in podobno. Kritika te prakse je opravičena in jo je treba vzeti resno, ker bi bilo napačno iskati izhod iz te situacije v tehnološki avtarkiji.

Danes namreč tudi najrazvitejše države ne le prodajajo temveč tudi kupujejo novo tehnologijo. še naprej moramo uvažati tehnologijo oziroma uporabljati rezultate celotnega tehnološkega procesa v svetu, vendar moramo to delati čimbolj racionalno in na tak način, da se ne zavira tehnološka ustvarjalnost pri nas, temveč da uvožena tehnologija služi kot odskočna deska za pospeševanje lastnega tehnološkega razvoja. V tej luči zasluži posebno pozornost teza, ki jo sedaj lansirajo razvite države, po kateri ekonomski razvoj ne predstavlja poti k boljšemu življenju, temveč je treba preiti z razvojne poti na stabilnejše gospodarstvo.

Iz vsega tega izhaja osnovni cilj, ki ga moramo pričeti uresničevati v letu tehnoloških inovacij in se sestoji iz ustvarjanja splošnih družbenih pogojev, ki bodo stalno zagotavljali in vzpodbujali popolno izpolnjevanje ustvarjalnih možnosti in sposobnosti naših delovnih ljudi na področju znanstveno-tehnološke ustvarjalnosti. Uresničevanje tega cilja predpostavlja ustvarjanje ugodne družbene klime za razvoj inventivne dejavnosti, masovno vključevanje vseh kadrovskih resursov družbe v to dejavnost, od delavcev iz proizvodnje do znanstvenih delavcev iz znanstveno-raziskovalnih inštitutov, družbeno dogovarjanje, s katerim se bo izgrajevala dolgoročna jugoslovanska strategija tehnološkega razvoja, moralna in materialna stimulacija posameznika iz združenega dela za širjenje iznajditeljstva, novatorstva in racionalizatorstva tako z družbenim dogovarjanjem in samoupravnim sporazumevanjem kakor tudi z ustrezno spremembo obstoječih in s sprejetjem novih zakonskih predpisov, nato izobraževanje kadrov z namenom, da gredo po šolanju

v proizvodnjo, da jo spremenijo in da se s takim delom uveljavljajo, ne pa da se samo zaposlijo in delajo kot dotlej.

Osnovne organizacije združenega dela bodo vodile glavno bitko za uresničevanje ciljev leta tehnoloških inovacij. Zato lahko pričakujemo, da bodo osnovne organizacije združenega dela pričele s prakso sistematičnega spremljanja in pospeševanja iznajditeljstva, novatorstva in racionalizatorstva oziroma razvoja lastne tehnologije. Akcija, ki jo začne družba s proglasitvijo leta tehnoloških inovacij, pomeni način podpore naporom osnovnih organizacij združenega dela. Priprave za akcijo so se pričele že sredi leta 1973. Zveza sindikatov Jugoslavije in Gospodarska zbornica Jugoslavije sta dali iniciativo za ustanovitev koordinacijskega odbora, ki bo delal dolgoročno pri pospeševanju inventivne dejavnosti. Ta odbor je ustanovljen in ga sestavljajo predstavniki vseh zainteresiranih družbenopolitičnih organizacij, zveznih organov in organizacij, znanstvenih in strokovnih organizacij pa tudi predstavniki odgovarjajočih koordinacijskih odborov v republikah in pokrajinah. Odbor je pripravil dolgoročen program svojega dela in delovni program za leto 1975, leto tehnoloških inovacij.

Na osnovi povedanega sledi, da so opravljene obsežne in solidne priprave, da začne leto tehnoloških inovacij s prvim januarjem 1975, svet pa, ki se bo ustanovil z odlokom tega zbora skupščine SFRJ, mora nadaljevati z delom, ki ga je doslej opravljal koordinacijski odbor. Svet bo tej skupščini dal v začetku leta 1976 poročilo o rezultatih akcije v letu tehnoloških inovacij.

Vsem vam je znano, da resolucija X. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije posebno poudarja pomen razvijanja inventivne dejavnosti v gospodarstvu.

V imenu zveznega izvršnega sveta vas prosim, da sprejmete odlok o proglasitvi leta 1975 za leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine, kakor tudi odlok o imenovanju predsednika sveta leta tehnoloških inovacij.

PREDSEDNIK DANILO KEKIČ:

Želi še kdo besedo? (Nihče.)

Predlog odloka dajem na glasovanje.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal* glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog odloka o razglasitvi leta 1975 za leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji.⁸

V zvezi s sprejetim odlokom predlagam, da zbor določi svojega delegata v svet leta tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji.

Predlagam, da zbor delegira v ta svet delegata Socialistične republike Slovenije Vojka Ozima.

Sprejme zbor ta predlog? (Da.)

Na vrsti je *peta* točka dnevnega reda:

Predlog za imenovanje predsednika sveta leta tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji

Razdelili smo vam predlog za imenovanje predsednika sveta leta tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji, ki ga je zboru poslala komisija skupščine SFRJ za volitve in imenovanja.⁹

Predstavnik komisije je delegat dr. Gore Pečijareski.

Začenjam obravnavo o predlogu.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Predlagam, da zbor sprejme predlog, da se za predsednika sveta leta tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji imenuje predsednik sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Mika Špiljak.

Sprejme zbor ta predlog? (Da.)

Obveščam delegate, da se bo čez 30 minut v tej dvorani pričela seja sekcije kluba delegatov.

Ker je dnevni red končan, zaključujem sejo zbora.

(Seja se je končala ob 11.40.)

⁸ Odlok je objavljen v Uradnem listu SFRJ, št. 64 z dne 13. decembra 1974.

⁹ Priloga 12.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
10. decembra 1974
Beograd

Priloga 1

Zvezni zbor skupščine SFRJ je ob upoštevanju, da se z resolucijo o osnovah skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1975 določajo tudi smernice aktivnosti za oživljanje ustavnih načel o pravicah in dolžnostih delavcev v združenem delu in v nadaljnjem razvoju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov — razpravljal na seji 26. novembra 1974 o osnutku resolucije o osnovah skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1975 in na seji 10. decembra dal naslednje

M N E N J E O OSNUTKU RESOLUCIJE O OSNOVAH SKUPNE POLITIKE EKONOMSKEGA IN SOCIALNEGA RAZVOJA JUGOSLAVIJE V LETU 1975

Zbor ocenjuje, da so osnovni cilji in smernice razvojne politike v letu 1975 dobro opredeljeni in sprejemljivi kot osnova za sporazumno utrjevanje skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije in za njeno realizacijo v prihodnjem letu. Osnovne opredelitve kažejo napore, da se v razvojni politiki za naslednje leto, ob ugodni politični klimi, čim dosledneje in intenzivneje vgradijo ustavna načela SFRJ in stališča iz dokumentov X. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije.

Zbor meni, da je velikega pomena za realizacijo politike ekonomskega in socialnega razvoja, da združeno delo v sistemu, ekonomski in socialni politiki hitreje prevzema funkcije, ki mu po ustavi pripadajo. Z resolucijo je treba določiti konkretne naloge, da bo združeno delo prevzelo svoje funkcije in da se bodo ob prevzemanju ustvarjali pogoji za njegovo pravno-institucionalno organiziranje kot udeleženca v kreiranju pa tudi kot nosilca odgovornosti pri realizaciji razvojne politike. Organizacije združenega dela se bodo postopoma ustanovljale, ob prevzemanju svojih ustavnih funkcij pa se bodo hkrati tudi usposabljele za njihovo uresničevanje.

Zbor poudarja, da postopek za sprejetje resolucije in njeno bistvo nista povsem usklajena z ustavnimi določbami. To se zlasti nanaša na način določanja subjektov, odgovornih za uresničevanje splošnih ciljev in drugih ukrepov, ki jih vsebuje resolucija. V pogojih, ko obstoječi zakon o družbenem planiranju in ostale sistemske rešitve niso v skladu z ustavo, se je treba dalje truditi za neposredno uporabo ustavnih določb o samoupravnem družbenem planiranju.

Zbor ocenjuje, da so določene neskladnosti med načelno opredelitvijo in v tem dokumentu ponujenimi konkretnimi rešitvami, ki bi dosledno tudi zagotavljale realizacijo predloženih osnovnih ciljev in smernic razvojne politike. Zato je nujno, da dodatno stremimo k nadaljnji konkretizaciji nalog in ukrepov.

I

V prvem delu osnutka resolucije se glede na pretekla leta dosti realneje prikazuje uresničevanje osnovnih ciljev in nalog družbenoekonomske politike v letu 1974 in kaže na probleme in tendence, s katerimi bomo stopili v leto 1975. Bilo pa bi koristno, da se v tem delu predloga resolucije še konkretnije in bolj kritično ocenijo vzroki in dimenzije sedanjih problemov in nakažejo nosilci odgovornosti za nezadostno realizacijo sporazumno dogovorjene politike, zlasti še napake in nedoslednosti v politiki in dispariteti cen in da se posebej pokaže na vzroke nepravilnega sprejemanja družbenih dogovorov in sporazumov, ki jih predvideva resolucija in da se pojasnijo nedoslednosti pri realizaciji do sedaj sprejetih družbenih dogovorov.

Prav tako kot analizirana kvantitativna plat ekonomskih gibanj bi bilo potrebno analizirati in oceniti stanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov predvsem pa razvijanje procesa združevanja dela in sredstev ter

dosedanjo aktivnost v premagovanju vseh vidikov delavčeve odtujenosti v združenem delu od pogojev sredstev in od delovnih rezultatov.

V tem delu resolucije bi se lahko ugotavljalo, da se je ekonomska politika v letu 1974 razvijala v pogojih nedograjenega gospodarskega sistema, zlasti samoupravnega načrtovanja in sistema razširjene reprodukcije, v pogojih ne dovolj razvitega sistema in prakse družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja in da ni prišlo do globljih bistvenih sprememb v materialnih odnosih v procesu reprodukcije v korist združenega dela in krepitev njegove vloge kot osnovnega nosilca družbene reprodukcije.

Potrebno bi bilo oceniti tudi vzroke dosedanjega poslovanja dela organizacij združenega dela s stalnimi izgubami ali na meji rentabilnosti. Treba bi bilo oceniti, kakšen vpliv na to imajo pogoji gospodarjenja in zlasti še dosedanja politika cen in kaj je rezultat subjektivnih slabosti.

Ker se spet zaostrojuje problemi nelikvidnosti, bi bilo treba v tem delu resolucije podati tudi ocene o vzrokih tega pojava, prav tako pa tudi konkretnije ocene o akumulativni in reprodukcijski sposobnosti posameznih gospodarskih področij, vej in grupacij.

Prav tako je treba podati tudi osnovne ocene o realizaciji družbenega razvojnega plana Jugoslavije za obdobje od leta 1971–1975. Posebej je treba oceniti dosedanje spremembe v strukturi materialne proizvodnje in v razvoju prednostnih dejavnosti. Treba je podati kompleksne ocene o realizaciji politike hitrejšega razvoja manj razvitih republik, zlasti še SAP Kosova.

II

Osnovni cilji in smernice razvojne politike so dobro zasnovani in v celoti sprejemljivi. Sprejemljive so tudi predložene prednosti razvojne politike kakor tudi opredelitve za dinamično gospodarsko aktivnost, ki so usmerjene k hitrejši spremembi v gospodarski strukturi za hitrejšo rast izvoza in neblagovnega deviznega priliva in za ustvarjanje ugodnejših razmerij v plačilni bilanci, za usklajevanje porabe z realnimi možnostmi proizvodnje, za večjo ekonomičnost dela in sredstev, za odgovornejšo in učinkovitejšo poslovanje, za večji dohodek, za krepitev akumulativne in reprodukcijske sposobnosti organizacij združenega dela.

V ta del resolucije je treba vnesti kot 5. točko naslednja stališča:

„5. S splošnimi družbenimi napor, z ukrepi ekonomske politike in z ukrepi organizacij združenega dela se bo izvajala v letu 1975 odločna smer za učinkovitejšo in kvalitetnejšo gospodarjenje. Dinamično rast je treba podpirati z dviganjem delovne produktivnosti, z racionalno uporabo in učinkovitejšim izkoriščanjem razpoložljivih kapacitet in sredstev. Povečala se bo odgovornost vseh udeležencev družbene reprodukcije za doseganje določenih ciljev in nalog razvoja. Zatirala se bo nedisciplin in se stimuliralo ustvarjalno in produktivno delo.

Družbenoekonomski razvoj v letu 1975 se bo močneje opiral na znanstvenoraziskovalno delo z večjo stimulacijo tega dela, ki prispeva h kvalitetnejšemu in produktivnejšemu gospodarjenju in popolnejšemu izkoriščanju kapacitet. V letu 1975, ki je proglašeno za leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine, je treba okrepiti uporabo tehnično-tehnoloških dosežkov in racionalizacijo proizvodnje kot trajnejšega procesa za kvalitetnejše gospodarjenje.

1. Ob podpori politike dinamične stopnje rasti in na osnovi boljšega izkoriščanja razpoložljivih materialnih in finančnih resursov in plačilno-bilančnih možnosti države ob krepitevi kvalitativnih elementov v gospodarstvu in z maksimalno štednjo bi bilo koristno, da bi v tem delu resolucije opredelili tudi konkretnije ukrepe in smernice aktivnosti za realizacijo politike dinamične rasti.

Stanje na svetovnem tržišču zahteva hitrejšo večanje lastne proizvodnje hrane in bolj usklajen razvoj kmetijsko-industrijskega kompleksa, energije in deficitarnih surovin ter reprodukcijskega materiala. To terja izključitev nadaljnjih zahtev po razširitvi prednosti. Stremeti bi morali, da še konkretnije opredelimo ukrepe, s katerimi bomo vplivali na razvoj kmetijsko-industrijskega kompleksa in upoštevati tudi značaj kmetijsko-prehrabne proizvodnje glede stabilizacije in plačilne bilance. Enako je treba konkretizirati tudi ukrepe za nadaljnje podpiranje proizvodnje izvoznih izdelkov, s katerimi se bo zagotovila substitucija uvoznih surovin in reprodukcijskega materiala.

2. V politiki porabe moramo izhajati iz tega, da je krepitev akumulativne in reprodukcijske sposobnosti organizacij združenega dela in njihovo odločanje o politiki in strukturi porabe bistven pogoj za dinamiko gospodarske aktivnosti in za realizacijo stabilizacijske politike. Zato je treba v tem dokumentu z dogovorom določiti odnos med akumulacijo in porabo, o notranji strukturi in selektivnosti porabe pa bodo odločale in bodo odgovorne republike in pokrajini. Linearno omejevanje splošne porabe je treba zamenjati z obveznostjo republik in pokrajin, da bodo poskrbele, da bo tudi rast splošne in skupne porabe pod stopnjo nominalne rasti družbenega proizvoda, rast realne osebne porabe pa pod rastjo delovne produktivnosti. Diferencirana rast osebnih dohodkov delavcev v gospodarstvu in v družbenih dejavnostih ni sprejemljiva in nasprotuje ustavni določbi o enotnem družbenoekonomskem položaju delavcev.

Glede predloga v osnutku resolucije, da se izdelajo spremembe v obračunskem sistemu ugotavljanja skupnega prihodka in dohodka zaradi eliminacije anticipirane porabe je predvsem potrebno predhodno analizirati posledice, ki bi jih lahko imela ta sprememba za organizacije združenega dela.

Zasnovo o ustvarjanju in delitvi dohodka je treba postaviti na osnovo ustavnih določb o minulem delu in izhajati iz tega, da je minulo delo sestavni del samoupravnega proizvodnega odnosa in osnova materialnega in socialnega položaja delavcev v združenem delu.

Treba je konkretnije določiti nosilce nalog o prenašanju sedanjih posredovalnih funkcij v gospodarstvu s proračuna federacije na združeno gospodarstvo in s posebnim programom utrditi dinamiko in način realizacije te naloge.

Potrebno je konkretneje določiti tudi ukrepe za maksimalno varčevanje v proračunski porabi družbenopolitičnih skupnosti, všteti tudi proračunsko porabo v federaciji.

Treba se je boriti z organizirano družbeno akcijo proti vsem izdatkom in stroškom, ki niso nujni ali se lahko odložijo, zlasti proti razsipanju in neodgovornemu obnašanju pri razpolaganju z družbenimi sredstvi, proti nedisciplini in nedelavnosti. Organizirana in stalna družbena akcija pri varčevanju bi bila najboljša pot, da se upremo neracionalni porabi in ne dovolj učinkovitemu poslovanju pa tudi mišljenju in praksi, da v pogojih inflacije varčevanje ni racionalno.

Glede na predlog odbora za vprašanja borcev in vojaških invalidov je treba na koncu 2. točke po zadnjem odstavku dodati naslednje besedilo:

„Pravice, določene s predpisi o pokojninskem, invalidskem in zdravstvenem zavarovanju bodo ostale v obsegu, doseženem v letu 1974. Interesne skupnosti pokojninskega, invalidskega in zdravstvenega zavarovanja bodo zagotovile, da se obvaruje realna vrednost pokojnin in drugih denarnih dajatev na osnovi teh zavarovanj.

Pravice borcev, vojnih invalidov in družin padlih borcev se bodo ohranile na v letu 1974 doseženi stopnji razvoja teh pravic. Usklajevanje denarnih prejemkov na osnovi teh pravic se bo opravljalo v obsegu in na način, določen v zakonskih predpisi.

V letu 1975 bomo nadaljevali z delom za izboljšanje sistema pravic na tem področju za doslednejše oživljanje določene politike.“

3. Politiko in ukrepe na področju davkov in prispevkov je treba jasneje opredeliti, da se davčna politika osvobodi izključno fiskalnega značaja, da bo postala instrument ekonomskega in socialnega razvoja in da se bo prilagodila interesom in ustavnim pozicijam združenega dela.

Koristno bi bilo doseči večjo uglašenost republik, pokrajin in občin v davčni politiki tudi glede zagotavljanja večje stabilnosti in enotnosti jugoslovanskega tržišča.

4. Sprejemljiva je politika dinamične rasti gospodarskih investicij v osnovna sredstva in njihovo usmerjanje v prednostne smeri razvoja, določene z družbenim planom Jugoslavije od leta 1971–1976 oziroma zmanjšane prednosti, kakor se predlagajo v osnutku resolucije za leto 1975. Vendar bi bilo nujno tudi konkretneje utrjevati instrumentarij za usmerjanje investicij v prednostne razvojne smernice s tem, da bo usmerjanje predvsem stvar integralne celote združenega dela, ne pa samo stvar odločanja in dogovarjanja družbenopolitičnih skupnosti o zakonskem združevanju na osnovi sedanjih obrestnih bančnih odnosov.

Sprejemljiva je politika, da se funkcionalna amortizacija ne obdavčuje, treba pa je stremeti, da bi se usmerjala na samopravni osnovi.

5. Hkrati s sprejetjem resolucije je treba sprejeti tudi projekcijo kreditno-monetarne politike za leto 1975.

Monetarno-kreditna politika je eden pomembnih dejavnikov pri podpiranju dinamične gospodarske rasti, kar pomeni, da bi morali omogočiti ukrepe za večjo alokacijo denarne mase v korist organizacij združenega dela iz gospodarskega področja, zlasti iz proizvodnje.

Na ustavnih temeljih je treba pospešiti transformacijo funkcij Narodne banke Jugoslavije kot regulatorja denarnih gibanj in v tem smislu dati rešitve že v tem dokumentu.

6. Sprejemljiva je politika na področju tržišča in cen, zlasti ukrepi, s katerimi bi vplivali na zaviranje inflacije in ustvarjanje trajnih osnov za stabilizacijo. Nujno pa bi bilo še konkretneje določiti politiko cen na osnovah, danih v dokumentih X. kongresa CK in določiti nosilce in roke za sprejetje predvidenih dogovorov in sporazumov.

S politiko cen je treba vplivati v letu 1975 na spreminjanje gospodarske strukture, zlasti še na ustvarjanje pogojev za hitrejšo rast proizvodnje energije, hrane, deficitarnih surovin in hitrejšo razreševanje problemov v železniškem prometu.

Izhajajoč iz ustavnih določb in stališč resolucije X. kongresa CK Jugoslavije je nujno, da se obdela in opredeli sistem kompenzacij kot sestavni del sistema politike cen in ukrepov skupne ekonomske politike.

7. Za dinamično stopnjo rasti je posebnega pomena politika ekonomskih odnosov z inozemstvom in regionalna razvojna struktura naših zunanjetrgovinskih odnosov. Sprejemljive so predvidene stopnje rasti izvoza in uvoza, morali pa bi zagotoviti ukrepe za realizacijo teh proporcij glede na veliko odvisnost med gibanjem izvoza in uvoza in uresničevanjem dinamične stopnje rasti proizvodnje.

Izhajajoč iz pomena, ki ga imajo turizem, pomorstvo in promet na neblagovni devizni priliv je treba določiti tudi ukrepe za hitrejši razvoj omenjenih gospodarskih dejavnosti. Na začetku naslednjega leta je treba proučiti celovito problematiko turističnega gospodarstva.

Fond združenega gospodarstva, s katerim se podpira izvoz opreme, ladij in izvajanje investicijskih del v inozemstvu, je treba transformirati v samoupravno interesno skupnost, ni pa potrebno z resolucijo opredeliti, da bi bil bančnega tipa. To institucijo moramo razvijati na ustavnih principih združevanja dela in sredstev. Opredeliti je treba tudi naloge za razreševanje sedanjih problemov pri kreditiranju prodaje opreme in ladij na domačem tržišču.

8. Hitrejši razvoj manj razvitih republik, predvsem SAP Kosova, predstavlja eno osnovnih nalog tudi v letu 1975 v skladu z dogovorjeno politiko v tekočem srednjeročnem načrtu in političnih dokumentih.

Ker se po dinamiki ne uresničujejo vsa predvidevanja razvoja, je treba določiti ob polni realizaciji že dogovorjenih ukrepov tudi dodatne ekonomske ukrepe, ki bi jih izvedli v letu 1975, da bi realizirali določeno politiko hitrejšega razvoja manj razvitih republik, zlasti še SAP Kosova.

9. V osnutku resolucije se poskušajo formulirati socialna politika in ukrepi. Vendar niso dovolj skladno obdelani določeni osnovni cilji in bistvene komponente socialnega razvoja kot sestavnega dela skupnega procesa družbenoekonomskega razvoja.

Zato je treba v tem delu resolucije jasneje in podrobneje oblikovati cilje socialnega razvoja s stališča politike osebnega in družbenega standarda z zaščito najnižjih osebnih dohodkov in z ohranitvijo doseženega nivoja

zdravstvenega, socialnega in otroškega varstva v smislu odločitev X. kongresa pa tudi realne vrednosti pokojnin in invalidnin.

Glede omejevanja rasti skupne potrošnje je treba upoštevati določene posebnosti družbenih dejavnosti, tako na primer pri zdravstvu. Učinkovita zdravstvena zaščita zagotavlja krepitev proizvodnih sil, povečanje delovne produktivnosti, obrambno sposobnost države in druge cilje ekonomske politike. Če se v naslednjem letu ne more predvidevati hitrejši razvoj, tudi ne bi smeli dovoliti, da bi se znižal doseženi nivo zdravstvene zaščite.

Ob upoštevanju razvoja zdravstvene dejavnosti, njenega materialnega položaja in njenih potreb bodo socialistične republike in avtonomne pokrajine s selektivno politiko določile ustrezno stopnjo rasti potrošnje na tem področju – v mejah z resolucijo določene stopnje rasti celotne potrošnje.

Če izhajamo iz potrebe po dejanskem utrjevanju možnosti za razvoj zdravstvene dejavnosti v naslednjem letu in v skladu z možnostmi skupnega ekonomskega razvoja, vidimo, da se bo lahko dosegla ohranitev doseženega nivoja zdravstvene zaščite samo z znatno hitrejšimi ukrepi v sami zdravstveni dejavnosti na področju učinkovitosti in ekonomičnosti, boljše organizacije in hitrejša integracije, aktivnega odnosa in ukrepov zdravstvenih delovnih organizacij in neposredno zdravstvenih delavcev pri problemih porabe zdravil, zaščite zdravstvenega stanja delavcev in v zvezi s tem odsotnosti od dela zaradi bolezni itd.

V zvezi z materialnim stanjem zdravstvenega zavarovanja in zdravstvenih delovnih organizacij se kaže na negativen vpliv 13. člena odloka zakona o določanju in obračunavanju skupnega prihodka in dohodka osnovnih organizacij združenega dela. Nevzdržno je, da se v breme zdravstvenega zavarovanja zagotavlja zdravstvena zaščita delavcev v organizacijah združenega dela, ki poslujejo z izgubami, z oprostitvijo obveznega vplačila prispevkov, da pa ostane odprto vprašanje nadomestila za predhodno že ustvarjene stroške.

Podpira se predvidena stopnja rasti zaposlenosti v naslednjem letu, vendar se pri tem opozarja na potrebo po hitrejšem zaposlovanju strokovnih kadrov, ki iščejo zaposlitev in katerih število v zadnjem času narašča. Enako velja tudi za zaposlovanje mladih delavcev-pripravnikov, ki vedno težje dobijo delo. Na hitrejšo zaposlovanje strokovnih delavcev in pripravnikov je treba gledati ne le s socialnega vidika, temveč tudi z vidika izboljšanja nezadovoljive kvalifikacijske strukture zaposlenih, kar je izredno pomembno za napredovanje proizvodnje in porast delovne produktivnosti. Prav tako je treba poudariti potrebo po ustvarjanju pogojev za zaposlovanje povratnikov z dela v tujini.

10. Sprejemljiv je tudi del besedila osnutka resolucije o procesu združevanja in povezovanja organizacij združenega dela. Vendar je pri tem treba določiti, katere funkcije, kdaj in na kakšen način bo prevzelo združeno delo oziroma kateri subjekti združenega dela.

Prav tako je treba določiti tudi spodbudne elemente, ki bi v letu 1975 pospešili proces združevanja in povezovanja organizacij združenega dela v mejah zaokroženih reprodukcijskih kompleksov – od proizvodnje surovin in njihove predelave do finalne realizacije na inozemskem in domačem tržišču.

11. V osnutku resolucije ni posvečeno dovolj prostora naporom, ki bodo potrebni v letu 1975 pri utrjevanju obrambne moči naše države. Tako bo treba pri končnem določanju osnovnih ciljev in smernic politike ekonomskega razvoja v letu 1975 posvetiti precej več pozornosti temu pomembnemu družbenemu vprašanju, pri čemer naj bi se zlasti izrazila potreba po sodobnejši opremljenosti in nadaljnji modernizaciji oboroženih sil, po reševanju vprašanj, ki se nanašajo na uspešnejšo obrambno pripravljenost obmejnih in hribovitih planinskih predelov, po krepitevi materialnih rezerv in splošnem spodbujanju obrambnih priprav v družbenopolitičnih organizacijah.

Glede materialnega zavarovanja JLA je treba izraziti v resoluciji stališče, da bodo sredstva za tekoče finansiranje zagotovljena v mejah in rokih, določenih s predpisi, in da bodo neporavnane obveznosti do JLA iz leta 1974 izpolnjene v letu 1975.

III

Zvezni zbor meni, da je treba hkrati s sprejetjem te resolucije sprejeti družbene dogovore, samoupravne sporazume in zakonske predpise pa tudi določiti obveznosti in stopnjo odgovornosti udeležencev pri dogovarjanju in sporazumevanju za izvajanje po dogovoru določene skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1975, s čimer bi ustvarili predpogoje za nadaljnje radikalnejše sistemske spremembe in za pravočasno sprejemanje dokumentov o politiki dolgoročnega in srednjeročnega razvoja.

Za tiste konkretne rešitve in dogovore, ki jih ne bo moč sprejeti s to resolucijo, je treba z resolucijo določiti nosilce in roke za njihovo sprejetje in jih je treba sprejeti najkasneje v I. trimesečju leta 1975.

V zaključnem delu resolucije je prav tako treba določiti tudi obveznosti ZIS in pristojnih zveznih upravnih organov, da bodo pravočasno oziroma praviloma trimesečno obveščali skupščino SFRJ o realizaciji v tej resoluciji določenih stališč.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Odbor za vprašanja
borcev in vojaških invalidov
Št. 06.2-71-28
AS 76
9. decembra 1974
Beograd

Priloga 2

PREDSEDNIKU ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

B e o g r a d

Odbor zveznega zbora skupščine SFRJ za vprašanja borcev in vojaških invalidov je na seji 9. decembra 1974 obravnaval predlog besedila mnenja o resoluciji o temeljih skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1975.

Odbor je sklenil predlagati formulacijo besedila 10. točke mnenja tako, da bi se zadnji odstavek na 9. strani osnutka resolucije spremenil in naj bi se glasil: „Pravice, določene v predpisih o pokojninskem in invalidskem ter zdravstvenem zavarovanju, ostanejo v obsegu, ki je bil dosežen v letu 1974. Interesne skupnosti pokojninskega in invalidskega ter zdravstvenega zavarovanja bodo poskrbele, da se ohrani realna vrednost pokojnin in drugih denarnih dajatev iz naslova teh oblik zavarovanja.

Pravice borcev, vojaških invalidov in družin padlih borcev bodo ostale na doseženi stopnji razvoja teh pravic v letu 1974. Denarni prejemki iz naslova teh pravic bodo usklajeni v obsegu in na način, ki ga določajo zakonski predpisi.

V letu 1975 se bo nadaljevalo delo za izboljševanje sistema pravic na tem področju, da bi dosledneje izvajali določeno politiko.“

Pripominjamo, da so omenjena mnenja in predlogi tega odbora usklajeni s stališči, mnenji in predlogi zveznega zbora zveze združenj borcev NOV Jugoslavije in zveznega komiteja za vprašanja borcev in vojaških invalidov.

Stipo Bilan s. r.

Svet za področje
družbenoekonomske ureditve
AS 76/15
9. decembra 1974
Beograd

Priloga 3

Z A P I S

z 8. seje sveta za področje družbenoekonomske ureditve,
ki je bila 6. decembra 1974

Seja je bila sklicana v zvezi z obravnavo osnutka resolucije o osnovah enotne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1975.

Seji so prisostvovali: član predsedstva SR Makedonije dr. Ksente Bogoev, podpredsednik izvršnega sveta SR Slovenije Zvone Dragan, podpredsednik izvršnega sveta SAP Kosova Iljaz Iljazi, podpredsednik izvršnega sveta SR BiH Kolender Zdravko, član izvršnega sveta SR Hrvatske dr. Velimir Rajković, predsednik komiteja za družbeno načrtovanje SR Črne gore dr. Dragutin Grupković, član izvršnega sveta SR Makedonije Andon Makredulji, član izvršnega sveta SR BiH dr. Ljubomir Bačić, član izvršnega sveta SAP Vojvodine Radovan Radić, podpredsednik skupščine SFRJ Rudi Kolak, podpredsednik zvezne konference SZDLJ Marin Cetinić, podpredsednik Gospodarske zbornice Jugoslavije Ratko Svilar, član ZIS dr. Borisav Jović, član ZIS Franjo Nadj, član ZIS Janko Smole, član ZIS Gojko Ubiparip, zvezni sekretar za tržišče in cene in član ZIS Imer Pulja, sekretar sekretariata ZIS za spremljanje gospodarskih gibanj Nisim Konfino, generalni direktor zveznega zavoda za družbeno načrtovanje Jože Novinšek, direktor ekonomskega instituta v Zagrebu dr. Dragomir Vojnić, v.d. direktorja zavoda SR Slovenije za družbeno načrtovanje Ivan Lapajne, sekretar sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Mustafa Pljakić, viceguverner Narodne banke Jugoslavije Aleksander Bogoev, generalni direktor Narodne banke Jugoslavije dr. Dimitrije Dimitrijević, podsekretar v zveznem sekretariatu za finance Spirovski Jakim, pomočnik sekretarja sekretariata ZIS za spremljanje gospodarskih gibanj Mugbil Jakić, pomočnik generalnega direktorja Zveznega zavoda za družbeno načrtovanje Kulić Josip, samostojni svetovalec v zvezni konferenci SZDLJ Dragan Vasiljević in svetovalec v svetu Zveze sindikatov Jugoslavije Zora Zorić.

Seji je predsedoval podpredsednik zveznega izvršnega sveta in predsednik sveta za področje družbenoekonomske ureditve dr. Berislav Šefer.

Svet za področje družbenoekonomske ureditve meni, da je predložena koncepcija ekonomskega in socialnega razvoja v letu 1975 v osnovi sprejemljiva in da izhaja iz realnega stanja in odnosov v gospodarskih tokovih ter iz potrebe družbe. Ta realizem je zlasti prišel do izraza pri izbiri osnovnih ciljev in nalog razvoja v letu 1975. Ugotovljeno je tudi, da je osnutek resolucije precej konkretnější od resolucij, ki smo jih sprejemali za preteklo in sedanje leto. Pozitivno je ocenjena tudi usmerjenost, da se vzporedno z resolucijo oziroma v čim krajšem možnem roku sprejmejo ukrepi in družbeni dogovori, ki so potrebni za njeno realizacijo.

S podporo osnutka resolucije pa so se člani sveta dali hkrati vrsto pripomb, opozoril, predlogov in sugestij tako v pogledu izboljšanja predložene razvojne politike kakor tudi v pogledu ustvarjanja pogojev za njeno realizacijo. Lahko bi se v glavnem omejile na sledeče:

1. Ocene o pozitivnih in negativnih gibanjih v gospodarstvu v letu 1974, ki so dane v osnutku resolucije, bi bilo treba v določeni meri popraviti, ker je medtem prišlo do sprememb na notranjem in na mednarodnem področju, tako da so razvojni trendi za to leto in pričakovanja za prihodnje leto manj ugodni, kot so bili pred mesecem dni, ko je bil osnutek resolucije pripravljen in dan v javno obravnavo. Na to kažejo dejstva in najnovejši podatki o hitrem in precejšnjem povečanju zalog v industriji in o problemih plasmaja zaradi zmanjševanja vseh oblik porabe, o poslabšanju likvidnosti v gospodarstvu in precejšnjem porastu izgub, o poslabšanju stanja na področju investicij v pogledu zmanjševanja stopnje samofinansiranja in porasta udeležbe bančnih sredstev, o povečanem dohodku splošne in skupne porabe in o porastu obremenitve gospodarstva na temelju zakonskih obveznosti, o nadaljnjem poglobljanju neugodnih odnosov na področju plačilne bilance in cen itd. Prav tako se slabšajo razmere v svetu tudi v mednarodnih ekonomskih odnosih in na svetovnem tržišču se bomo v prihodnjem letu srečevali z mnogimi težavami in zaprekami, ki jih bodo razvite industrijske države, s katerimi smo povezani, zato neizogibno postavljale.

Gospodarska situacija je po oceni članov sveta zelo zahtevna in protislovna. Njeni osnovni vzroki niso spremembe v svetu, ki se dogajajo zadnje čase, temveč predvsem pomembne strukturne disproporcije v gospodarstvu in veliki materialni in finančni debalansi, pomanjkanje konzistentne razvojne politike, slabosti gospodarskega sistema in določena počasnost družbe pri reševanju teh problemov. Mednarodne razmere so vplivale, da so se notranji problemi, ki so se zbirali v našem dosedanjem razvoju, očitneje pokazali in prišli bolj do izraza. Za nas je še zlasti neugodno, da so zaradi teh težav in načina, s katerim smo v ekonomskih odnosih povezani s kapitalističnimi državami, določeni problemi, ki jih povzroča krizno stanje v teh državah, in se vsled določenih sprememb v mednarodni delitvi dela in razdelitve dohodka v svetu prenašajo tudi na našo ekonomijo in nam s tem otežujejo hitrejši gospodarski in družbeni razvoj. Sodelovanje s temi državami je zelo koristno in nujno, vendar pa bi morali biti manj odvisni od uvoza iz teh držav, kot smo danes, bolj konkurenčno sposobni in bolj odporni do negativnih vplivov, ki bi lahko prišli in bi prihajajo od tam.

V zvezi s tem se kaže nujnost, da se v prihodnjem letu opravi potrebne priprave in izdela dolgoročen program stabilizacije, s katerim bi se učinkoviteje in na trajnejši osnovi reševali problemi, ki se pojavljajo v našem razvoju, začel pa bi delovati v začetku leta 1976. Pri tem je posebno pomembno stremeti k temu, da se do konca prihodnjega leta določi in sprejme razvojna politika Jugoslavije, gospodarski sistem pa uskladi z novo ustavo.

2. Svet podpira usmerjenost k dinamični stopnji gospodarske rasti, ker se lahko le na tej osnovi uspešno rešujejo temeljni problemi ekonomskega in socialnega razvoja. Uresničevanje predvidene stopnje gospodarske rasti v obstoječih okoliščinah z limitiranimi stabilizacijskimi naporji in plačilno-bilančnimi možnostmi države zahteva podrobno obdelavo in večjo konkretizacijo ukrepov ekonomske politike, kot je to v osnutku resolucije. S temi ukrepi bi bilo treba zlasti podpreti proizvodnjo za izvoz glede na to, da bodo absorpcijske možnosti domačega tržišča znatno manjše. V tej smeri bi morala biti kreditno monetarna politika dosti aktivnejša. Meni se, da bi morala biti v celoti ekspanzivnejša, kajti povezovanje rasti monetarne mase z nominalno rastjo družbenega proizvoda pomeni njeno počasnejšo rast zaradi hitrejšega porasta materialnih stroškov glede na rast družbenega proizvoda. To pa bi lahko negativno vplivalo na gospodarsko aktivnost v prihodnjem letu.

3. V zvezi s predlogom naj bo porast skupnih sredstev za splošno in skupno porabo v letu 1975 v celoti za tretjino počasnejši od nominalne rasti družbenega proizvoda, so bila mnenja v svetu različna. Nekateri člani sveta so menili, da so omejitve v tem obsegu nerealne. V prilogi so navedeni argumenti o tem, da večina sredstev v družbenih dejavnostih, ki se financirajo na ta način, odpade na osebne dohodke, da so osebni dohodki zaposlenih v teh dejavnostih nižji glede na osebne dohodke zaposlenih v drugih dejavnostih, potrebe po razvoju pa zelo poudarjene in da bi jim morali zagotoviti enak družbenoekonomski položaj kakor zaposlenim v drugih sferah družbene reprodukcije. Izkušnje iz preteklosti pa tudi kažejo, da prav zato nismo mogli uresničiti do sedaj postavljenih nalog na tem področju. Zato bi morali v resoluciji realneje dimenzionirati rast splošne in skupne porabe. Pojavila so se tudi mnenja, da bi morali vnesti v resolucijo samo stališče, da bo rast splošne in skupne porabe počasnejša od rasti družbenega proizvoda, da pa se republikam in pokrajinam prepusti, da glede na svoje konkretne razmere in potrebe to omejitev kvantificirajo in realizirajo. Če republike in pokrajini ne bi bile dosledne pri izvajanju dogovorjene politike na tem področju, bi federacija po teh mnenjih uporabila svoja ustavna pooblastila za izredne prilike in bi intervenirala.

Nasprotno pa so nekateri člani sveta menili, da kljub vsem težavam, ki bi jih izzvalo omejevanje porabe na tem področju, niso možna bistvena odstopanja od predloga, vsebovanega v osnutku resolucije. To pa zaradi tega, ker je v sestavi z ostalimi dejavniki razvoja to zelo važen vzvod ne le s stališča ustvarjanja predvidene stabilizacijske politike v prihodnjem letu, temveč tudi s stališča povečevanja izvoza in reševanja plačilno bilančnih problemov države.

Bile so pripombe, da raste proračun federacije za prihodnje leto za skoraj 30 % in ne za 22,5 %, kot je navedeno v osnutku resolucije, ker so nekatere pozicije izločene iz proračuna federacije in se financirajo prek Narodne banke Jugoslavije. Obstaja mnenje, da bi morale tudi za proračun federacije veljati enake omejitve kot za splošno in skupno porabo v celoti.

4. Svet je mnenja, da bi v resoluciji morali precizneje določiti politiko osebnih dohodkov in jasneje izraziti zeleno rast osebnih dohodkov v gospodarstvu in zunaj njega kot tudi odnos med rastjo realnih osebnih dohodkov in delovno produktivnostjo. Pri tem se poudarja, da predložena politika osebnih dohodkov v negospodarskih dejavnostih ni sprejemljiva. To pa zaradi tega, ker so imele prejšnje omejitve na tem področju negativen vpliv na razvoj teh dejavnosti.

V zvezi s tem se priporoča, da se v resolucijo za prihodnje leto vnesejo določeni kriteriji in merila, ki so v osnutku družbenega dogovora o skupnih osnovah, na katerih se bodo sklepali družbeni dogovori o osnovah samoupravnega urejanja odnosov pri pridobivanju in razdelitvi dohodka in razdelitvi sredstev za osebne dohodke, ki ga je pripravil svet Zveze sindikatov Jugoslavije skupaj z ustreznimi organi federacije, republik in pokrajin.

5. Na seji sveta je bilo posebej opozarjano, da je predvideno povečanje investicij, kakor tudi odnosi med investicijami v osnovnih in obratnih sredstvih, ki temeljijo na netočnih in nepopolnih podatkih. Pri določanju politike na tem področju so uporabljeni podatki o izplačanih in ne o materializiranih investicijah. Med temi podatki pa je občutna razlika, ker so izplačane investicije zaradi medsebojnega kreditiranja investicijske porabe precej manjše od realno materializiranih investicij. Poleg tega ni upoštevana niti investicijska poraba v individualnem sektorju. Gre za pomembne investicije, ki po nekaterih podatkih predstavljajo okoli 20 % skupnih bruto investicij v osnovnih sredstvih Jugoslavije. To kaže, da investicijska poraba ni ustrezno interpretirana in se hkrati postavlja tudi vprašanje realnosti predvidenega povečanja investicij za prihodnje leto. S tega stališča bi bilo treba to vprašanje ponovno preučiti in temu primerno v resoluciji skladneje načrtovati porast investicij.

S podpiranjem orientacije, da se investicijska politika v letu 1975 maksimalno usmeri k prednostnim smerem razvoja in izboljšanju gospodarske strukture, so člani sveta hkrati poudarili, da ti ukrepi ne zadostujejo za hitrejšo spreminjanje neugodnih odnosov na tem področju. Zato bi morali pretehtati možnost in primerno ukrepati za pridobitev pomembnejših inozemskih sredstev, ki bi olajšala uspešnejše premagovanje obstoječih problemov, hitrejšo prekvalifikacijo gospodarstva in prispevala k izboljšanju ekonomskega položaja Jugoslavije v mednarodni delitvi dela. Racionalna uporaba teh sredstev tudi za razvoj tistih razvojnih programov, ki bodo prispevali k odpravljanju strukturnih nesorazmerij, kakor tudi viri, iz katerih se ustvarjajo pogoji, pod katerimi se bodo ta sredstva uporabljala, so kriteriji, ki bi jih morali pri politiki zadolževanja v inozemstvu še posebej upoštevati.

Treba je povedati, da so bila tudi posamezna menenja, po katerih je nesprejemljiva orientacija, da se pri razdelitvi inozemskih posojil in kreditov v letu 1975 daje prednost izgotavljanju objektov v prednostnih dejavnostih, ki bodo pričele s proizvodnjo v letu 1975 ali v začetku leta 1976. Po njihovem mnenju to pomeni revizijo razvojne politike, sprejete s srednjeročnim planom, in prejudiciranje bodočih rešitev.

6. Splošna ocena je, da morajo biti ekonomski odnosi s inozemstvom predmet posebne pozornosti ekonomske politike v prihodnjem letu.

S podporo predloženi orientaciji na tem področju so člani sveta opozorili tudi na naslednje:

– da je težko pričakovati, da se bo lahko uresničilo predvideno povečanje izvoza. Pri tem je zlasti treba upoštevati dejstva: (1) da je recesija v gospodarstvih mnogih držav, tudi pri naših najpomembnejših zunanjetrgovinskih partnerjih, in da bo zaradi raznih omejitev in zaprek, ki jih bodo posamezne države neizogibno postavljale, izvoz precej oviran in (2) da se v osnutku resolucije ne posveča potrebna pozornost ukrepom, s katerimi bi se zagotovila realizacija te naloge.

Izhajajoč iz ocene, da mora biti izvoz iz plačilno bilančnih razlogov ena osnovnih nalog ekonomske politike v prihodnjem letu, so člani sveta opozarjali na potrebo, da se z ustreznimi ukrepi in olajšavami v kreditno-monetarni fiskalni in carinski politiki daje največja podpora izvozu. Meni se, da bi tudi izvozno gospodarstvo morali uvrstiti med prioritete in mu nuditi enake olajšave kakor tudi drugim dejavnostim, ki imajo takšen tretman;

– da je naše gospodarstvo zelo odvisno od uvoza reprodukcijskega materiala in da bi omejitev na tem področju avtomatično pomenila zniževanje stopnje gospodarske rasti, kar bi imelo za posledico zaostritev mnogih obstoječih in odpiranje vrste novih problemov. Zato ni realno pričakovati, da se bo s porastom uvoza reprodukcijskega materiala za 9 % lahko zagotovila predvidena gospodarska rast.

V zvezi s tem so menili, da je treba v osnutku resolucije določene obvezati republike in pokrajini, zbornice in združeno delo, da čim prej izdelajo konkreten program za postopno zamenjavo uvoza s precizno navedbo materialov in področij ter z izračunom, kaj to ekonomsko in finančno pomeni;

– da v osnutku resolucije ni nič rečeno o razvoju turizma in pomorskega prometa, dveh zelo pomembnih gospodarskih dejavnostih, ki s svojimi deviznimi dohodki v precejšnji meri prispevajo k sanaciji plačilno bilančne situacije države. Treba se je potruditi, da se že enkrat sprejme družbeni dogovor o razvoju turizma in da se to kot obveznost vnese v resolucijo. Prav tako je treba rešiti tudi vprašanje izgradnje pomorske flote v domačih ladjedelnicah in s tem vplivati na izboljšanje situacije v plačilni bilanci;

– da bi se bilo glede na resne težave in neugodna gibanja, ki so v mednarodnih gospodarskih tokovih, umestno orientirati k ustvarjanju večjih rezervnih fondov z namenom zaščite pred neugodnimi vplivi, ki bi lahko prišli od tod. Dokler se združeno delo ne organizira tako, da s samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori samo rešuje ta vprašanja, bi bilo treba takšno orientacijo na določen način spodbujati z izdajo ustreznih zakonskih predpisov.

7. Pomanjkljivosti v obstoječem sistemu in politiki cen ter praksa parcialnega spreminjanja relativnih odnosov v cenah sta bili del virov nestabilnosti in pomemben generator inflacije v tem letu. Zato se svet zavzema, da se v resolucijo vnese obveznost, da se do konca prihodnjega leta sprejmejo temelji sistema cen in da se v začetku leta 1975 sprejme družbeni dogovor o politiki cen. Parcialne spremembe v primarni razdelitvi bi bilo v principu treba uveljavljati na osnovi medsektorskih analiz, da bi se hkrati vedelo, kakšne reperkusije povzroča to na ekonomski položaj drugih grupacij in udeležencev v procesu družbene reprodukcije.

Ob tej priliki so tudi menili, da federacija ne razpolaga z ustreznimi instrumenti za premagovanje inflacije, rasti cen in življenjskih stroškov. Instrumentarij, ki koristi federaciji pri uravnavanju gospodarskih gibanj (emisija, cene, davek na promet, carina), je takšen, da deluje inflatorno. To po svoje še enkrat kaže, da bi bilo treba obstoječi gospodarski sistem čimprej uskladiti z ustavnimi spremembami.

8. Svet podpira stališče zveznega izvršnega sveta, da se sprejme predpis o spremembah v sistemu obračuna skupnega prihodka in dohodka v tem smislu, da se dohodek ugotavlja na osnovi izplačane realizacije, da pa se poprej temeljito preuči ta ukrep in učinki, ki jih bo povzročil in da se s tem v zvezi najdejo ustrezne rešitve ter da se opredeli tudi dinamika uresničevanja teh sprememb. Predlagano je tudi, da se poprej preučijo učinki ukrepov, ki se nanašajo na ocene vrednosti zalog in revalorizacijo obratnih sredstev, ki morajo delovati obenem s prvim ukrepom v letu 1976. Čeprav se iz preprečevanja anticipirane porabe v principu ne more oporekati upravičenosti teh ukrepov, praktični razlogi opozarjajo na potrebno previdnost, ker so ti ukrepi po obsegu takšni, da lahko povzročijo resne težave v gospodarstvu.

9. V osnutku resolucije ni dana realna ocena razvoja gospodarsko manj razvitih področij. Razvoja teh področij ni mogoče zanesljivo oceniti na osnovi nominalnega porasta družbenega proizvoda. Ena najpomembnejših nalog za hitrejši razvoj teh področij – investicijska poraba – zaostaja. V okoliščinah napetih finančnih bilanc se inflacija zlasti negativno odraža pri razvoju teh področij. Zaradi tega je poudarjeno, da bi morali dati glede na to, da je to zadnje leto srednjeročnega načrta, v ekonomski politiki za naslednje leto tem področjem posebno mesto in s tem zagotoviti sprejeto politiko njihovega hitrejšega razvoja. To bi se lahko doseglo, če bi se v večji meri domača in inozemska sredstva usmerila v razvoj gospodarskih dejavnosti in razvoj teh področij.

V zvezi s tem so posamezniki pokazali na nujnost, da se uvoz opreme za ta področja oprosti polaganja depozita. V resoluciji bi bilo treba prav tako precizirati ustrezne ukrepe, s katerimi bi se gospodarstvo tudi iz razvitih področij spodbujalo k skupnim vlaganjem v manj razvita področja.

10. Svet podpira orientacijo, ki je prišla do izraza v osnutku resolucije o prenašanju pravic in odgovornosti v zvezi z urejanjem določenih vprašanj ekonomskega in socialnega razvoja v letu 1975 na obstoječe in začasne oblike integracije združenega dela, ne da bi čakali, da se združeno delo pred tem organizira na osnovah nove ustave. Pri tem so poudarili, da bi morali v ta proces čimbolj vključiti vse obstoječe oblike integracije združenega dela: zvezno in republiške zbornice, poslovna združenja, samoupravne interesne skupnosti, zlasti na področju infrastrukture, kakor tudi sindikat, stalno konferenco mest, poslovne banke in drugo, ker lahko tudi prek teh organizacij združeno delo in delavski razred neposredno vplivata na izdajo odlokov. V okviru teh integracij in organizacij bi si bilo treba prizadevati, da se združeno delo poveže v med seboj odvisne reprodukcijske celote. Sicer pa bi morali s skupnimi in usklajenimi akcijami vseh organiziranih družbenih sil delovati, da se združeno delo čimprej organizira in usposobi za prevzem funkcij, ki mu pripadajo po ustavi.

Beograd, 9. decembra 1974

SKUPŠČINA SFRJ
AS 95/1

Priloga 4

P R E D L O G ZA IZDAJO ZAKONA O ZVEZNIH SVETIH

I PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA

Z urejanjem družbenoekonomskega in političnega sistema ter drugih temeljnih odnosov v naši socialistični družbeni skupnosti je ustava SFRJ hkrati usmerila njen nadaljnji razvoj za premagovanje obstoječih nasprotij in izgradnjo materialnih in drugih pogojev za vsestranski razvoj človeka kot svobodne osebnosti. Ustava je razglasila uresničevanje tega cilja kot trajno nalogo vseh ustavnih dejavnikov, ki so odgovorni za stalno pospeševanje socialističnih samoupravnih odnosov: samoupravnih organov, državnih organov, samoupravnih organizacij in skupnosti, družbenopolitičnih in drugih organizacij, delovnih ljudi in neposredno državljanov, katerih celotna dejavnost mora biti usmerjena k temu cilju.

Pri tem imajo glede na svoj ustavni položaj, funkcije in odgovornosti posebno vlogo pristojni organi federacije, republik in avtonomnih pokrajin, Zveza komunistov Jugoslavije, Socialistična zveza delovnega ljudstva Jugoslavije, Zveza sindikatov Jugoslavije in Gospodarska zbornica Jugoslavije. Sodelovanje teh organov in organizacij pri uresničevanju danega cilja je bilo tudi do sedaj stalna praksa v procesu določanja politike in sprejemanja zveznih zakonov in drugih splošnih aktov, ki so v pristojnosti organov federacije, s katerimi se določa razvojna smer naše socialistične samoupravne skupnosti. To sodelovanje je potekalo v glavnem v obliki neposrednih posameznih posvetovanj pristojnih organov federacije z organi republik in avtonomnih pokrajin ter ustreznimi organizacijami. To pa je tudi osnovna pomanjkljivost tega načina sodelovanja, ker kljub nedvomnim pozitivnim rezultatom ne zagotavlja odgovornim dejavnikom, da v neposrednem razgovoru določajo skupna

stališča v osnovnih vprašanjih nadaljnega razvoja. Zato je nujno potrebno določiti kot obvezno tako metodo sodelovanja, ki bo odpravila omenjeno pomanjkljivost oziroma zagotovila opravljanje določenih funkcij in odgovornosti z ustavo SFRJ določenih organov in organizacij pri določanju razvojnih smernic naše socialistične družbe.

Zaradi tega se predlaga ustanavljanje: zveznega sveta za mednarodne odnose, zveznega sveta za varstvo ustavnega reda, zveznega sveta za vprašanja družbene ureditve in zveznega sveta za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko. Z že ustanovljenim svetom za narodno obrambo bodo ti sveti obravnavali vprašanja na svojem delovnem področju, zagotavljali politično iniciativo in skupaj usklajevali in izgrajevali politična stališča o temeljnih vprašanjih usmerjanja družbenega razvoja na vseh področjih družbenega življenja.

II

NAČELA, NA KATERIH TEMELJI ZAKON

Kot je že prej rečeno, sveti obravnavajo v svojem delovnem področju temeljna vprašanja nadaljnega družbenega razvoja, zavzemajo o teh vprašanjih politična stališča in dajejo mnenja in predloge organom, ki so pristojni za reševanje teh vprašanj. To pomeni, da so sveti, kot pove že samo ime, izključno svetovalni organi. Sveti nimajo pooblastil, da bi v kateremkoli obsegu odločali o vprašanjih, ki jih obravnavajo, temveč lahko le sprožijo njihovo reševanje in na osnovi skupno zavzetih političnih stališč predlagajo pristojnim organom ustrezne rešitve. To pa pomeni, da ustanavljanje zveznih svetov v nobenem primeru ne spreminja položaja, pristojnosti in odgovornosti organov federacije, ki so določeni z ustavo SFRJ in zveznimi zakoni.

Glede na to, da v okviru svetov usklajujejo in izgrajujejo politična stališča o vprašanjih nadaljnega družbenega razvoja organi in organizacije, katerim so z ustavo zaupane posebne naloge in odgovornosti na tem področju, sestavljajo svete člani, ki jih odvisno od delovnega področja sveta določajo državni organi in organi družbenopolitičnih organizacij na nivoju federacije kakor tudi Gospodarska zbornica Jugoslavije — ki sodelujejo pri delu sveta.

Za uspešno uresničevanje svojih funkcij morajo biti sveti stalno na tekočem s celotno dejavnostjo zveznih organov, ki imajo na določenih področjih pravico predlagati politiko in zakon. Ta povezava se lahko najučinkoviteje uresniči preko funkcije predsednika sveta. Zato mora biti predsednik sveta imenovan iz vrst članov tistih zveznih organov, ki imajo na določenih področjih omenjene funkcije. Tako mora predsednik zveznega sveta za mednarodne odnose in zveznega sveta za varstvo ustavnega reda imenovati predsedstvo SFRJ, predsednika zveznega sveta za vprašanja družbene ureditve in zveznega sveta za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko zvezni izvršni svet kot zvezni organ, ki je odgovoren pred skupščino SFRJ za stanje v državi v mejah pravic in dolžnosti federacije in je potemtakem odgovoren tudi za predlaganje politike, zveznih zakonov in drugih splošnih aktov iz pristojnosti skupščine SFRJ. Za popolno usposabljanje svetov pri izvrševanju njihovih zahtevnih in odgovornih nalog je nujno potrebno predvideti tudi možnost, da pri njihovem delu sodelujejo tudi priznani znanstveni in strokovni delavci, ki lahko s svojim znanjem in izkušnjami pripomorejo k uspešnemu delu sveta.

Zvezni sveti kot svetovalen organ opredeljujejo svoj položaj v sistemu zveznih organov in odnos do drugih organov federacije.

Glede na pomen funkcije svetov v procesu izgrajevanja politike in sprejemanja zakonov in drugih splošnih aktov, ki so v pristojnosti zveznih organov, je nujno, da se ugotovi obveznost svetov, da na zahtevo pristojnih zveznih organov obravnavajo določena vprašanja s svojega delovnega področja, določajo skupna politična stališča in dajo tem organom svoja mnenja in predloge. Prav tako pa je treba sprejeti pravilo, da so sveti pooblaščen in dolžni, da na svojo iniciativo proučijo na svojem delovnem področju vprašanja nadaljnje izgradnje naše socialistične samoupravne skupnosti ter dajo mnenja in predloge pristojnim zveznim organom.

Pri urejanju odnosov z zveznimi upravnimi organi in zveznimi organizacijami je treba izhajati iz obveznosti vseh organov in organizacij, da se v pripravi osnutka oziroma predloga zveznih zakonov in drugih splošnih aktov, ki so v pristojnosti skupščine SFRJ in zveznega izvršnega sveta, držijo stališč, ki jih je v zvezi s pripravo določenega akta zavzel pristojni svet. S tem se ne posega v položaj pristojnosti in odgovornosti teh organov oziroma organizacij. Kajti pripravo teh aktov opravljajo omenjeni organi in organizacije v mejah svojih obveznosti pri opravljanju strokovne službe za potrebe skupščine SFRJ in zveznega izvršnega sveta v skladu s svojimi smernicami. Zato se mora v skladu z načelom racionalizacije postopkov v pripravi omenjenih aktov zagotoviti, da se njihovi osnutki pripravljajo v skladu s stališči, ki jih je sprejel svet. Razumljivo je, da ostaja pravica in dolžnost teh organov, da s svojimi morebitnimi pripombami svetu seznanijo organe, za katere pripravljajo zakon ali drug akt.

V svetu imajo vsi njegovi člani enake pravice pri razpravi o vprašanjih, ki so na dnevnem redu, oziroma lahko sodelujejo pri zavzemanju skupnih stališč in določanju mnenj oziroma predlogov sveta — in sicer ne glede na to, kateri organ ali organizacija ga je imenovala oziroma določila za člana sveta. Za svoje delo v svetu pa so člani odgovorni izključno organu oziroma organizaciji, ki jih je delegirala v svet.

III

VSEBINA ZAKONA

Iz navedenega jasno izhaja tudi vsebina zakona. Z njim se bodo namreč ustanovili navedeni zvezni sveti (za mednarodne odnose, za varstvo ustavnega reda, za vprašanja družbene ureditve in za gospodarski razvoj in

ekonomsko politiko), določila se bo njihova funkcija, njihova sestava in odnos do drugih zveznih organov. Zakon bo vseboval pravilo, da sveti opravljajo posle s svojega delovnega področja na sejah, kakor tudi najpomembnejše določbe o delu na sejah, prepuščal pa bo, da si določbe, ki so tesneje povezane s pripravo sej in delom na njih, določi vsak svet s svojim poslovníkom. Posebej se bo predvidela možnost, da svet pooblasti predsednika, da z določenim številom članov (koordinacijski odbor sveta) pripravlja program dela sveta, razpravlja in ukrepa za pripravo sej in da opravlja druge naloge pripravljalnega značaja, za katere ga pooblašča svet oziroma poslovnik sveta.

Pri obravnavi vprašanj, ki spadajo v delovno področje dveh ali več svetov, bo predvidena možnost skupnih sej teh svetov in skupno določanje stališč oziroma mnenj in predlogov o teh vprašanjih.

Ugotovila se bo obveznost zveznih upravnih organov in zveznih organizacij, da na svojem delovnem področju pripravljajo osnutke predpisov, analize, dokumentacijske in druge materiale za potrebe sveta, kakor tudi pooblastilo sveta, da lahko obravnava posameznih vprašanj s tega delovnega področja zaupajo znanstvenim oziroma strokovnim ustanovam ali da v ta namen ustanovijo delovne skupine, komisije ali druga telesa.

Z zakonom se bo predvidela možnost, da posamezni sveti po sklepu skupščine SFRJ ali zveznega izvršnega sveta oziroma v sporazumu s temi organi prevzamejo neposredno pripravo določenih zakonov ali drugih aktov iz pristojnosti teh organov. Toda tudi v teh primerih ostaja funkcija sveta v vnaprej določenih mejah političnih stališč in predlaganj.

IV

USTAVNA PODLAGA

Ustavna podlaga za izdajo tega zakona je v določbi 16. točke 281. člena in tretjega odstavka 331. člena ustave SFRJ.

V

FINANČNA SREDSTVA

Za izvršitev tega zakona bo treba v proračunu federacije zagotoviti finančna sredstva, potrebna za delo sveta, in to predvsem za nadomestilo potnih stroškov članov, ki prihajajo na seje sveta. Zato je treba upoštevati, da bo delovanje svetov odpravilo ali zmanjšalo potrebo po dosedanjih oblikah sodelovanja pristojnih organov federacije s pristojnimi organi republik oziroma pokrajin in z družbenopolitičnimi in drugimi organizacijami, kar bo v določeni meri zmanjšalo dosedanje zneske teh proračunskih izdatkov.

OSNUTEK ZAKONA O ZVEZNIH SVETIH

I

SKUPNE DOLOČBE

1. člen

Ustanovijo se: zvezni svet za mednarodne odnose, zvezni svet za varstvo ustavnega reda, zvezni svet za vprašanja družbene ureditve in zvezni svet za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko (v nadaljnjem besedilu: svet), kot skupna svetovalna telesa za sodelovanje z organi federacije, organi republik, organi pokrajin in organi družbenopolitičnih organizacij v federaciji, ki imajo po ustavi SFRJ posebne družbene funkcije in odgovornosti.

2. člen

Svet dela v mejah svojega delovnega področja po načelu usklajevanja stališč, izhaja pa iz politike in ustavne odgovornosti skupščine SFRJ, predsedstva SFRJ, zveznega izvršnega sveta, Zveze komunistov Jugoslavije, Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, Zveze sindikatov Jugoslavije, Gospodarske zbornice Jugoslavije, skupščin, predsedstev in izvršnih svetov republik in avtonomnih pokrajin.

3. člen

Svet sestavljajo predsednik in določeno število članov, ki jih določajo organi in organizacije, ki sodelujejo pri njegovem delu, odvisno od vprašanj, ki so na dnevnem redu seje sveta.

Predsednik sveta ima lahko namestnika.

Predsedniki ustreznih republiških oziroma pokrajinskih teles so po funkciji člani sveta z istega področja, če ni s tem zakonom drugače določeno.

Člani sveta so lahko tudi priznani znanstveni in strokovni delavci, ki jih imenuje predsedstvo SFRJ oziroma zvezni izvršni svet.

4. člen

Svet ima koordinacijski odbor v stalni sestavi.

Sestavo koordinacijskega odbora določajo z dogovorom organi in organizacije, ki sodelujejo pri delu sveta.

Koordinacijski odbor skrbi za redne dogovore z organi in organizacijami o programu dela sveta, o dnevnem redu posameznih sej sveta, o sestavi sveta za obravnavanje posameznih vprašanj in o pripravljanju seje sveta. Koordinacijski odbor skrbi za izvršitev stališč sveta in opravlja druge zadeve, za katere ga pooblasti svet.

5. člen

Sveti sodelujejo zaradi medsebojne koordinacije dela in zaradi zagotavljanja enotne uporabe določb ustave SFRJ, lahko pa imajo tudi skupne seje, kadar obravnavajo vprašanje, ki imajo pomen za dva ali več svetov.

6. člen

Svet obravnava v mejah svojega delovnega področja posamezna vprašanja na zahtevo organov in organizacij iz 2. člena tega zakona ali na lastno pobudo.

Svet zavzema stališča in daje mnenja.

Svoja stališča, zavzeta na seji sveta, sporoča organom in organizacijam, katerih predstavniki sodelujejo pri delu sveta, kakor tudi drugim organom in organizacijam, na katere se nanašajo zavzeta stališča in dana mnenja.

Če se s stališči sveta ne strinja organ, ki je pristojen za odločanje, obvesti o tem ustrezni svet.

7. člen

Zvezni upravni organi in organizacije upoštevajo pri strokovnem pripravljanju posameznih zakonov in drugih aktov stališča, ki jih je v zvezi s pripravljanjem zakona oziroma akta zavzel svet.

Če ima zvezni upravni organ pripombe k stališču sveta, jih sporoči organu, ki je pristojen, da odloča o tem vprašanju.

8. člen

Organi in strokovne službe organa, v katerega pristojnost sodijo vprašanja, ki so na dnevnem redu sveta, morajo na zahtevo predsednika sveta preskrbeti vse potrebne informacije, drugo dokumentacijo in potrebno strokovno pomoč.

9. člen

Svet lahko zaupa proučevanje posameznih vprašanj s svojega delovnega področja znanstvenim oziroma strokovnim zavodom, ali lahko v ta namen ustanovi delovne skupine, komisije in druga delovna telesa.

10. člen

Svet obravnava vprašanja s svojega delovnega področja in določa svoja mnenja in stališča na sejah.

Seje sklicuje predsednik sveta na lastno pobudo ali na predlog kakšnega udeleženca iz 2. člena tega zakona.

11. člen

Predsednik republike lahko skliče sejo sveta in da na dnevni red določena vprašanja z njegovega delovnega področja.

Predsednik republike predseduje seji sveta, ki jo je sklical.

12. člen

Svet ima tajnika, ki ga na predlog ustreznega sveta imenuje organ, ki imenuje njegovega predsednika.

Tajnik pomaga predsedniku sveta pri organizaciji dela in vodi njegovo strokovno službo, če organiziranje službe ni urejeno kako drugače.

13. člen

Svet sprejema poslovnik o svojem delu.

S poslovníkom se natančneje določa organizacija in način dela sveta.

Soglasje k poslovniku daje organ, ki imenuje predsednika sveta.

14. člen

Sredstva za delo sveta se zagotavljajo v proračunu federacije.

II

ZVEZNI SVET ZA MEDNARODNE ODNOSI

15. člen

Zvezni svet za mednarodne odnose obravnava vprašanja, ki imajo pomen za dolgoročno politiko, ki se nanaša na mednarodni položaj in politiko Jugoslavije v mednarodnih odnosih in o teh vprašanjih zavzema stališča in daje mnenja.

16. člen

Zvezni svet za mednarodne odnose sestavljajo predsednik in člani.

Člane sveta določajo organi in organizacije iz 2. člena tega zakona.

Predsedstvo SFRJ določi v sporazumu z organi in organizacijami, ki sodelujejo pri njegovem delu, člane sveta izmed znanstvenih in strokovnih delavcev.

17. člen

Predsednika zveznega sveta za mednarodne odnose imenuje izmed svojih članov predsedstvo SFRJ v sporazumu z organi in organizacijami, ki sodelujejo pri njegovem delu.

III

ZVEZNI SVET ZA VARSTVO USTAVNEGA REDA

18. člen

Zvezni svet za varstvo ustavnega reda obravnava stanje, temelje sistema in politiko na področju varstva z ustavo SFRJ določenega reda, vprašanja, pomembna za politično usmerjanje in usklajevanje dela organov, ki opravljajo zadeve državne varnosti in za družbeno kontrolo nad tem delom, ter druga vprašanja, ki imajo pomen za varnost države in o teh vprašanjih daje svoja mnenja in zavzeta stališča.

19. člen

Zvezni svet za varstvo ustavnega reda sestavljajo predsednik in določeno število članov, ki jih imenuje predsedstvo SFRJ.

Predsednik zveznega izvršnega sveta, zvezni sekretar za notranje zadeve, zvezni sekretar za ljudsko obrambo in zvezni sekretar za zunanje zadeve so po svojem položaju člani sveta.

V zvezni svet za varstvo ustavnega reda določijo svoje predstavnike vodilni organi družbenopolitičnih organizacij v federaciji, ki jih sporazumno določijo predsedstvo SFRJ in ti organi.

20. člen

Predsednika zveznega sveta za varstvo ustavnega reda imenuje izmed svojih članov predsedstvo SFRJ v sporazumu z organi in organizacijami, ki sodelujejo pri njegovem delu.

21. člen

Predsednik republike, predsedstvo SFRJ in zvezni izvršni svet lahko zveznemu svetu za varstvo ustavnega reda zaupajo opravljanje določenih zadev v zvezi z usklajevanjem dela organov na področju državne varnosti in pristojnosti, ki jo imajo po ustavi SFRJ.

Pri opravljanju zadev iz prvega odstavka tega člena lahko zvezni svet za varstvo ustavnega reda zavzema stališča in daje smernice za delo organov, ki opravljajo zadeve državne varnosti.

Pri opravljanju zadev iz prvega odstavka tega člena je zvezni svet za varstvo ustavnega reda odgovoren za svoje delo predsedniku republike, predsedstvu SFRJ in zveznemu izvršnemu svetu.

Predsedstvo SFRJ bo natančneje predpisalo vsebino in način usklajevanja zadev iz prvega odstavka tega člena.

22. člen

Pri uresničevanju zadev usklajevanja iz prvega odstavka 21. člena tega zakona lahko zvezni svet za varstvo ustavnega reda v soglasju s predsednikom republike, predsedstvom SFRJ in zveznim izvršnim svetom ustanovi koordinacijsko komisijo iz predstavnikov organov, ki so po ustavi pristojni za varstvo ustavnega reda in varnost države.

Koordinacijska komisija dela po smernicah zveznega sveta za varstvo ustavnega reda in mu je odgovorna za svoje delo.

IV

ZVEZNI SVET ZA VPRAŠANJA DRUŽBENE UREDITVE

23. člen

Zvezni svet za vprašanja družbene ureditve obravnava vprašanja uresničevanja in nadaljnje graditve družbene ureditve, ki je določena v ustavi SFRJ, predloge zakonov in drugih aktov iz pristojnosti organov federacije, s katerimi se urejajo odnosi na tem področju ter druga vprašanja, ki imajo poseben pomen za te odnose in o teh vprašanjih zavzema stališča in daje svoja mnenja.

24. člen

Zvezni svet za vprašanja družbene ureditve sestavljajo predsednik in člani.

Člane sveta določajo organi in organizacije iz 2. člena tega zakona.

Zvezni izvršni svet imenuje v sporazumu z organi in organizacijami, ki sodelujejo pri delu sveta, člane sveta izmed znanstvenih in strokovnih delavcev.

25. člen

Predsednika zveznega sveta za vprašanja družbene ureditve imenuje izmed svojih članov zvezni izvršni svet v sporazumu z organi in organizacijami, ki sodelujejo pri njegovem delu.

V

ZVEZNI SVET ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN EKONOMSKO POLITIKO

26. člen

Zvezni svet za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko obravnava bistvena vprašanja gospodarskega razvoja Jugoslavije in določanja temeljev ekonomske politike, predloge zakonov in drugih aktov, s katerimi se urejajo odnosi, ki so pomembni za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko ter druga pomembna vprašanja in probleme na teh področjih in o tem zavzema stališča in daje svoja mnenja.

27. člen

Zvezni svet za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko sestavljajo predsednik in člani.

Člane sveta določajo organi in organizacije iz 2. člena tega zakona.

Zvezni izvršni svet imenuje v sporazumu z organi in organizacijami, ki sodelujejo pri delu sveta, člane sveta izmed znanstvenih in strokovnih delavcev.

28. člen

Predsednika zveznega sveta za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko imenuje izmed svojih članov zvezni izvršni svet v sporazumu z organi in organizacijami, ki sodelujejo pri njegovem delu.

VI

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

29. člen

Z dnem, ko začnejo delati sveti iz 1. člena tega zakona, nehajo delati svet za vprašanja družbenopolitičnega sistema in gospodarski svet, ki sta bila ustanovljena z odlokom o ustanovitvi sveta za vprašanja družbenopolitičnega sistema (Uradni list SFRJ, št. 41/73) in z odlokom o ustanovitvi gospodarskega sveta (Uradni list SFRJ, št. 41/73) in svet za zunanje zadeve, ki je bil ustanovljen z odlokom Uradni list SFRJ št.

30. člen

Z dnem, ko začne veljati ta zakon, neha veljati 8. člen zakona o zveznem izvršnem svetu (Uradni list SFRJ, št. 21/74).

31. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SFRJ.

OBRAZLOŽITEV

Osnutek zakona o zveznih svetih predstavlja normativno oblikovanje koncepta zveznih svetov v predlogu za izdajo tega zakona.

V tem smislu se z osnutkom predvideva ustanavljanje štirih svetov: zveznega sveta za mednarodne odnose, zveznega sveta za varstvo ustavnega reda, zveznega sveta za vprašanja družbene ureditve ter zveznega sveta za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko — kot svetovalnih teles za sodelovanje organov federacije, organov republik in pokrajin in organov družbenopolitičnih organizacij v federaciji, ki imajo po ustavi SFRJ določene funkcije in odgovornosti na področju nadaljnje izgradnje naše socialistične skupnosti. Skladno s tako funkcijo delujejo sveti po načelu usklajevanja stališč svojih članov in izhajajo iz politične in ustavne odgovornosti skupščine SFRJ, predsedstva SFRJ, zveznega izvršnega sveta, Zveze komunistov Jugoslavije, Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, Zveze sindikatov Jugoslavije, Gospodarske zbornice Jugoslavije, skupščin, predsedstev in izvršnih svetov republik in avtonomnih pokrajin, ki imenujejo oziroma delegirajo člane v svet.

Sveti obravnavajo kot svetovalna telesa v mejah svojega delovnega področja temeljna vprašanja nadaljnega družbenega razvoja, usklajujejo s tem v zvezi politična stališča in dajejo mnenja in predloge organom, ki so pristojni za reševanje teh vprašanj. To pomeni, da sveti nimajo pooblastil, da bi odločali v kakršnemkoli obsegu o vprašanjih, ki jih obravnavajo, temveč samo načenjajo njihovo reševanje in na temelju skupno zavzetih političnih stališč predlagajo pristojnim organom ustrezne rešitve. Ustanavljanje zveznih svetov potemtakem na noben način ne spreminja položaja, pristojnosti in odgovornosti organov federacije, ki so določeni po ustavi SFRJ in zveznih zakonih.

Glede na to, da v okviru sveta usklajujejo in izgrajujejo politična stališča o vprašanjih nadaljnega družbenega razvoja, organi in organizacije, katerim so po ustavi zaupane posebne naloge in odgovornosti na tem področju, sestavljajo svete predsednik in člani, ki jih odvisno od delovnega področja sveta določajo državni organi in organi družbenopolitičnih organizacij na nivoju federacije, ter Gospodarska zbornica Jugoslavije — ki sodelujejo pri delu sveta.

Za uspešno uresničevanje svojih funkcij morajo biti sveti nenehno na tekočem s celotno dejavnostjo organov federacije, ki imajo na določenih področjih pravico predlagati politiko in zakon. Po osnutku se ta povezava uresničuje prek funkcije predsednika sveta. V tem smislu se z osnutkom predvideva, da bi predsednika zveznega sveta za mednarodne odnose in zveznega sveta za varstvo ustavnega reda moralo imenovati predsedstvo SFRJ, predsednika zveznega sveta za vprašanja družbene ureditve in zveznega sveta za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko pa zvezni izvršni svet, kot organ federacije, ki je odgovoren pred skupščino SFRJ za stanje v državi v okviru pravic in dolžnosti federacije in je na ta način tudi odgovoren za predlaganje politike, zveznih zakonov in drugih splošnih aktov, ki so v pristojnosti skupščine SFRJ. Za popolno usposabljanje svetov pri opravljanju njihovih zahtevnih in odgovornih nalog je nujno potrebno predvideti tudi možnost, da pri njihovem delu sodelujejo tudi priznani družbeni in znanstveni delavci ter strokovnjaki, ki lahko s svojim znanjem in izkušnjami prispevajo k njihovem uspešnemu delu.

Odnosi zveznih svetov in drugih organov federacije so urejeni v skladu z značajem zveznih svetov kot svetovalnih organov. V tem smislu se z osnutkom predvideva obveznost svetov, da na zahtevo pristojnih organov federacije obravnavajo določena vprašanja, sprejemajo o njih skupna politična stališča in dajejo tem organom svoja mnenja in predloge, ter tudi to, da na svojo pobudo obravnavajo v mejah svojega delovnega področja vprašanja družbenega razvoja in dajejo mnenja in predloge pristojnim organom. Predvideno je, da so zvezni upravni organi in zvezne organizacije dolžni, da se v pripravi osnutka oziroma predloga zveznih zakonov in drugih splošnih aktov, ki so v pristojnosti skupščine SFRJ in zveznega izvršnega sveta, držijo stališč, ki jih je s pripravo določenega akta zavzel pristojni svet in v zvezi s tem pravico in dolžnost teh organov, da s svojimi morebitnimi pripombami na stališča sveta seznanijo organ, za čigar potrebe pripravljajo zakon ali drug akt.

V okviru sveta imajo vsi njegovi člani enake pravice, da obravnavajo vprašanja, ki so na dnevnem redu, oziroma da sodelujejo pri sprejemanju skupnih stališč in določanju mnenj oziroma predlogov sveta, ne glede na to, kateri organ ali organizacija jih je imenovala oziroma določila za njegove člane. Za svoje delo v svetu so člani sveta odgovorni izključno organu oziroma organizaciji, ki jih je vanj delegirala.

Osnutek predvideva, da sveti opravljajo na sejah zadeve iz svojega delovnega področja, kakor tudi najpomembnejše določbe o delu na sejah in prepuščajo, da natančnejše določbe o pripravi sej in o delu na sejah določi vsak svet s svojim poslovnikom, ki ga samostojno sprejema. Posebej se predvideva možnost, da svet ustanovi iz vrst svojih članov koordinacijski odbor z nalogo, da pripravi program dela sveta, obravnava in ukrepa za pripravo sej in da opravlja druge zadeve pripravljalnega značaja, za katere ga pooblašča svet oziroma poslovnik sveta.

Za obravnavanje vprašanj, ki sodijo v delovno področje dveh ali več svetov, se predvideva možnost njihovih skupnih sej in skupnega določanja stališč oziroma mnenj in predlogov o teh vprašanjih. Z osnutkom se predvideva obveznost zveznih upravnih organov zveznih organizacij, da v mejah svojega delovnega področja pripravljajo osnutke predpisov, analize, dokumentacijske in druge materiale za potrebe sveta in da nudijo svetu potrebno strokovno pomoč pri delu ter pooblastilo svetom, da lahko zaupajo proučevanje posameznih vprašanj s svojega delovnega področja znanstvenim in strokovnim zavodom ali v ta namen ustanovijo delovne skupine, komisije in druga delovna telesa.

Z osnutkom se predvideva, da ima vsak svet tajnika, ki pomaga predsedniku pri organizaciji dela sveta in vodi neobhodno strokovno službo sveta.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Odbor za
družbenoekonomske odnose
AS 95/1
9. decembra 1974
Beograd

Priloga 5

POROČILO
O OBRAVNAVI PREDLOGA ZA IZDAJO ZAKONA O ZVEZNIH SVETIH
Z OSNUTKOM ZAKONA

Odbor zveznega zbora za družbenoekonomske odnose je na seji 9. decembra 1974 obravnaval predlog za izdajo zakona o zveznih svetih z osnutkom zakona.

Odbor je sprejel razloge za izdajo zakona ter osnovna načela, na katerih naj temelji.

Hkrati so bile dane v razpravi kritične ocene posameznih rešitev v predlogu za izdajo in besedilu osnutka zakona. Prav tako je bilo poudarjeno, da bi moral zakon vsebovati takšne rešitve, s katerimi bi bilo predstavljanje organov in organizacij v svetih postavljeno na načelih delegatskega sistema. Člani sveta bi bili po svojih pravicah in obveznostih v položaju delegatov, ki izražajo mnenja in stališča organov in organizacij, ki so jih delegirali.

Dana je bila tudi načelna pripomba, da niso definirani odnosi in odgovornost sveta za vprašanje družbene ureditve in za gospodarski razvoj ter ekonomsko politiko do skupščine SFRJ.

Poudarjeno je bilo, da bi morali v zakonu omogočiti široke iniciative tudi drugim organom in organizacijam, razen tistih, ki so pristojni za reševanje določenih vprašanj, da svetom predlagajo obravnavo važnejših družbenih problemov in da o njih zavzemajo določena stališča.

Menili so tudi, da bi morali sestavo in pristojnost popolneje in natančneje določiti.

K besedilu osnutka zakona so bile tudi dane konkretne pripombe.

— V 1. odstavku 3. člena je treba v smislu dane načelne pripombe za besedo: „članov“ črtati vejico in dodati: „delegatov“.

— V 11. členu je treba črtati določbo 2. odstavka, kajti po mnenjih ni potrebe, da bi bil predsednik republike dolžan voditi vse seje sveta, ki jih skliče.

Ob koncu je odbor sprejel sklep, s katerim predlaga zboru, da sprejme predlog za izdajo zakona o zveznih svetih z osnutkom tega zakona.

Za poročevalca odbora na seji zbora je bil določen delegat Danilo Dimić.

PREDSEDNIK
Jože Globačnik s. r.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Odbor za
družbenopolitične odnose
AS 95/1
9. decembra 1974
Beograd

Priloga 6

POROČILO
O OBRAVNAVI PREDLOGA ZA IZDAJO ZAKONA O ZVEZNIH SVETIH
Z OSNUTKOM ZAKONA

Odbor zveznega zbora za družbenopolitične odnose je na seji 9. decembra 1974 obravnaval predlog za izdajo zakona o zveznih svetih z osnutkom zakona. Po razpravi je odbor sprejel naslednja sklepa:

1. Odbor predlaga zveznemu zboru, da sprejme predlog za izdajo zakona o zveznih svetih ter predlog, da se hkrati obravnava in sprejme osnutek tega zakona. Kajti pred zveznimi sveti, ki se ustanovijo s tem zakonom, so pomembne in obsežne naloge, in nujno je ustvariti pogoje, da čimprej začno delovati. Odbor sodi, da pomenijo rešitve, ki jih vsebuje osnutek tega zakona, solidno osnovo za izdelavo predloga zakona.

2. V zvezi s posameznimi členi osnutka tega zakona je odbor dal naslednja mnenja in predloge:

K 3. členu

V 3. odstavku tega člena je treba pred besedo: „poudariti“ črtati „in“, ker je odveč.

K 4. členu

O tem členu je odbor zavzel stališče, da bi kazalo natančno formulirati pristojnost koordinacijskega odbora in njegov odnos v zvezi s koordinacijo in dogovarjanjem o delu sveta z organizacijami in organi ter natančneje določiti njegovo odgovornost pred zveznimi sveti.

Odbor predlaga, da naj se formulacija 3. odstavka tega člena glasi: „Koordinacijski odbor zagotavlja na podlagi delovnega programa sveta redne dogovore z organi in organizacijami o dnevnem redu posameznih sej sveta, o sestavi sveta za obravnavo posameznih vprašanj in o pripravi sej sveta. Koordinacijski odbor skrbi za izvajanje sklepov sveta in opravlja druge zadeve, za katere ga pooblasti svet.“

K 6. členu

V 3. odstavku je treba za besedo: „zavzema“ dodati besedo: „načelne“, ker se na ta način bolj natančno določi stališča, ki jih zavzema svet.

K 7. členu

Glede tega člena odbor sodi, da je treba podrobno razčleniti in natančno določiti odnos zveznih upravnih organov in organizacij do svetov glede njihove obveznosti, da se pri strokovni pripravi zakonov in drugih aktov ravna na podlagi stališč sveta.

K 12. členu

2. odstavek tega člena je treba izpustiti, vprašanje pa, ki je v njem vsebovano, urediti s poslovníkom sveta.

K 13. členu

3. odstavek je treba črtati, ker je nepotreben.

K 17., 20., 25. in 26. členu

Glede imenovanja predsednikov zveznih svetov so v odboru menili, da more svet voliti predsednike vseh zveznih svetov izmed članov sveta, lahko pa predsednike vseh svetov imenuje tudi predsedstvo SFRJ.

K 21. in 22. členu

Glede teh članov so v odboru menili, da kaže še enkrat proučiti rešitve, ki se nanašajo na zvezni svet za varstvo ustavnega reda, glede na nekatere specifičnosti področja, na katerem se ustanovi ta svet, in glede na pooblastila, ki so dana temu svetu. Prav tako je treba obravnavati možnost, da se vprašanja v zvezi s tem svetom uredijo s posebnim predpisom in da se na ustrezen način izrazi ime tega telesa (na primer komisija).

Za poročevalca v zveznem zboru je določen delegat Kiro Hadži Vasilev, predsednik odbora.

PREDSEDNIK ODBORA
Kiro Hadži Vasilev s. r.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Odbor za proračun
federacije
Št. 06.2-70/74-25
AS 95/1
9. decembra 1974
Beograd

Priloga 7

PREDSEDNIKU ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

B e o g r a d

Na seji odbora zveznega zbora za proračun federacije, ki je bila 9. decembra 1974, je bil obravnavan predlog za izdajo zakona o zveznih svetih z osnutkom zakona.

V razpravi je bil podprt predlog za izdajo zakona o zveznih svetih z osnutkom zakona, s tem da je bilo poudarjeno:

— da se predlagatelji zakonskih aktov, s katerimi se konstituirajo finančne obveznosti proračuna federacije, ne ravna po povsem po predpisih, po katerih se pri predložitvi predloga za izdajo zakona obvezno poda prikaz stanja s področja, ki naj se z zadevnim aktom uredi, in izvrševanje predpisov na tem področju.

Prav tako predlagatelj ne predloži skupaj s predlogom za izdajo zakona dokumentacije o potrebnih finančnih sredstvih za izvajanje zakona in o načinu zagotovitve teh sredstev. Takšna obveznost je bila predvidena v 291. členu poslovnika zvezne skupščine, predvideva pa se tudi v predlogu poslovnika zveznega zbora skupščine SFRJ v 124. členu. . .

— da ni mogoče sprejeti formulacije, ki je dana v 5. točki obrazložitve predloga za izdajo zakona, da za izvajanje tega zakona ne bodo potrebna dodatna finančna sredstva iz proračuna federacije.

Delegati menijo, da bo treba angažirati nova sredstva glede na to, da se formirajo novi organi.

Sklenjeno je bilo, da bo predlagatelj v naslednji fazi obravnave tega zakonskega akta obvezno poslal približno oceno zneska potrebnih sredstev za delo teh organov, ki bi omogočila, da spoznamo stvarno obveznost proračuna federacije.

Za poročevalca na seji zbora je bil določen dr. Dušan Karanovski, član odbora.

PREDSEDNIK
Jožef Ipač s. r.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Zakonodajno-pravna komisija
AS 95/1
9. decembra 1974
Beograd

Priloga 8

PREDSEDNIKU ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

B e o g r a d

Zakonodajno-pravna komisija je na seji 9. decembra 1974 obravnavala predlog za izdajo zakona o zveznih svetih — z osnutkom zakona (AS 95/1) in daje naslednje

P O R O Č I L O

Zakonodajno-pravna komisija predlaga zboru, da sprejme predlog za izdajo zakona o zveznih svetih z osnutkom zakona, s tem da predlagatelj upošteva naslednje predloge in pobude:

I

PRIPOMBE IN PREDLOGI K PREDLOGU ZA IZDAJO ZAKONA O ZVEZNIH SVETIH

Komisija sodi, da obstaja ustavnopravna podlaga in potreba po izdaji tega zakona. Komisija meni, da ustavnopravna podlaga za izdajo tega zakona ni le v citiranih določbah, navedenih v 4. točki predloga za izdajo zakona, temveč je vsebovana tudi v drugih ustreznih določbah ustave SFRJ, ki govorijo o funkcijah, pristojnostih in odgovornostih zveznih organov.

II

PRIPOMBE IN PREDLOGI PO OSNUTKU ZAKONA O ZVEZNIH SVETIH

K osnutku zakona o zveznih svetih daje komisija naslednja mnenja in predloge:

1. K 1. členu

Komisija meni, da bi bilo treba zaradi popolnejšega izražanja in funkcije zveznih svetov določbo tega člena povedati v dveh odstavkih, tako da bi v prvem odstavku povedali, kateri zvezni sveti se ustanovijo, v drugem odstavku pa, da so zvezni sveti skupna telesa, ki dajejo nasvete za uresničevanje sodelovanja organov federacije, organov republik, organov avtonomnih pokrajin in organov družbenopolitičnih organizacij v federaciji, ki imajo na podlagi ustave SFRJ posebne družbene funkcije in odgovornosti.

2. K 2. členu

Komisija meni, da bi bilo treba ta člen preformulirati tako, da bi se glasil:

„Izhajajoč iz funkcij, pravic in dolžnosti ter odgovornosti skupščine SFRJ, predsedstva SFRJ, zveznega izvršnega sveta, Zveze komunistov Jugoslavije, Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, Zveze

sindikatoov Jugoslavije, Gospodarske zbornice Jugoslavije, skupščin, predsedstev in izvršnih svetov republik in avtonomnih pokrajin svet v okviru svojega delovnega področja deluje na načelu usklajevanja stališč.“

S tem predlogom bi se popolneje izrazila narava sveta in njegov odnos do navedenih organov in bi bile poudarjene funkcije, pravice in dolžnosti ter odgovornosti teh organov.

3. K 3. členu

Komisija meni, da bi v prvem odstavku tega člena morali za besedo: „predsednik“ dodati vejico in besedo: „kot“.

4. K 5. členu

Komisija meni, da bi se moral začetek tega člena glasiti: „Sveti medsebojno sodelujejo zaradi koordinacije dela, ...“

5. K 6. členu

V 3. odstavku tega člena je treba besedi: „katerih predstavniki“ zamenjati z besedami: „ki določajo člane, da“.

Določbo 4. odstavka tega člena bi morali nadomestiti z novo določbo, ki bi se glasila:

„Če ne sprejme stališč sveta, bo organ, pristojen za izdajo odloka, obvestil o tem ustrezni svet.“

Predlagana določba 3. odstavka je redakcijske narave, z novo določbo 4. odstavka pa se izognemo možni interpretaciji prvobitno predložene določbe, iz katere bi izhajalo, da gre za „soglasje“.

6. K 7. členu

Komisija sodi, da bi morali določbo 1. odstavka tega člena natančno določiti, tako da bi videli, da gre za zvezne organizacije.

Komisija sodi, da bi morali določbo 1. odstavka natančno določiti v tem smislu, da bi namesto besed: „zakonov ali drugih aktov“ zapisali besede: „zveznih zakonov in drugih zveznih predpisov in splošnih aktov.“

7. K 8. členu

V tem členu bi morali dodati nov 2. odstavek, s katerim bi dali možnost, da predstavniki zveznih organov sodelujejo pri delu sveta, če je na dnevnem redu seje sveta obravnava gradiva, ki so ga oni pripravili za obravnavo na seji sveta.

8. K 11. členu

Komisija meni, da bi morali določbo 1. odstavka tega člena dopolniti s tem, da lahko predsednik republike skliče tudi skupno sejo svetov.

Določbo 2. odstavka tega člena bi bilo treba spremeniti tako, da bi predvidevali, da predsednik republike vodi sejo sveta oziroma skupno sejo svetov, na kateri je navzoč.

9. K 16. členu

Določbo 1. odstavka bi bilo treba izpustiti, ker je to vprašanje urejeno v 3. členu osnutka zakona. Ta pripomba se nanaša na 1. odstavek 24. člena in 1. odstavek 27. člena osnutka zakona.

V drugem odstavku bi bilo treba natančno določiti, da člane sveta določijo tisti organi in organizacije, ki sodelujejo pri delu sveta — v smislu 2. in 3. člena osnutka zakona.

10. K 18. členu

Komisija meni, da bi iz določbe tega člena izpustili besedi: „politično varnostno“.

11. K 19. členu

V komisiji so menili, da bi v 3. odstavku tega člena natančno določili, za katere družbenopolitične organizacije gre.

12. K 21. členu

Po ustavi SFRJ zvezni organ, ki so mu po ustavi SFRJ določene pravice, dolžnosti in odgovornosti, ne more teh pravic in dolžnosti prenesti na nek drug organ ali delovno telo.

Komisija meni, da bi bilo treba v 1. in 2. odstavku tega člena natančno določiti zadeve, ki jih opravlja ta svet, ker to izhaja iz 3. odstavka 331. člena ustave SFRJ.

Poleg tega je vprašanje, če lahko daje zvezni svet za varstvo ustavnega reda (kot kolegijsko telo) smernice za delo organov, ki opravljajo zadeve državne varnosti. V nasprotnem postane vprašljivo uresničevanje odgovornosti zveznega izvršnega sveta, ki jih ima ta po ustavi v svojem področju.

Glede prve pripombe – o možnosti prenosa zadev na druge organe oziroma telesa – sodi komisija, da bi morali natančno proučiti določbe 3. in 4. odstavka predlaganega člena.

Za poročevalca na seji zbora je določen dr. Miodrag Zečević, predsednik zakonodajno-pravne komisije.

PREDSEDNIK KOMISIJE

dr. Miodrag Zečević s. r.

SKUPŠČINA SFRJ

ZVEZNI ZBOR

Odbor za

družbenoekonomske odnose

AS 96/1

9. decembra 1974

Beograd

Priloga 9

POROČILO

O OBRAVNAVI PREDLOGA ODLOKA O RAZGLASITVI LETA 1975 ZA LETO TEHNOLOŠKIH INOVACIJ IN VARSTVA PRAVIC INDUSTRIJSKE LASTNINE V JUGOSLAVIJI

Odbor zveznega zbora za družbenoekonomske odnose je na seji 9. decembra 1974 obravnaval predlog odloka o razglasitvi leta 1975 za leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine.

Odbor je sklenil predložiti zveznemu zboru, da sprejme predlog tega odloka, upoštevajoč izjemen pomen in potrebo po hitrejšem razvoju znanstvene in tehnične ustvarjalnosti in širjenju iznajdb, novatorstva in racionalizatorstva kot bistvenega dejavnika proizvodnih sil.

Za poročevalca odbora na seji zbora je bil določen delegat Danilo Dimić.

PREDSEDNIK

Jože Globačnik s. r.

SKUPŠČINA SFRJ

ZVEZNI ZBOR

Zakonodajno-pravna komisija

AS 96/1

9. decembra 1974

Beograd

Priloga 10

PREDSEDNIKU ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

B e o g r a d

Zakonodajno-pravna komisija je na seji 9. decembra 1974 obravnavala predlog odloka o razglasitvi leta 1975 za leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji (AS 96/1) ter daje naslednje poročilo z amandmaji.

Sprejema se predlog odloka o razglasitvi leta 1975 za leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji z naslednjimi amandmaji.

1. Amandma k 2. točki

2. točka naj bi se spremenila in bi se glasila:

„Ustanavlja se svet leta tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji (v nadaljnjem besedilu: svet) kot družbeno telo za uresničevanje sodelovanja zainteresiranih republiških in pokrajinskih organov, družbenopolitičnih in drugih družbenih organizacij ter drugih organizacij in skupnosti na področju razvoja znanstvene in tehnične ustvarjalnosti“.

O b r a z l o ž i t e v: S predloženo dopolnitvijo se natančneje opredeljuje svet in njegove naloge.

2. Amandma k 4. točki

4. točka naj bi se spremenila in bi se glasila:

„Svet ima predsednika in člane, ki jih delegirajo:

- Zvezni zbor skupščine SFRJ
- Zvezni izvršni svet (zvezni komite za znanost in kulturo)
- Gospodarska zbornica Jugoslavije
- Zveza sindikatov Jugoslavije
- Predsedstvo zveze komunistov Jugoslavije
- Predsedstvo zvezne konference SZDLJ
- Predsedstvo zveze socialistične mladine Jugoslavije
- Jugoslovanska ljudska armada
- Zvezni odbor združenja borcev NOV Jugoslavije
- Svet akademije znanosti in umetnosti Jugoslavije
- Skupnost jugoslovanskih univerz in visokošolskih ustanov
- Odbor za koordinacijo znanosti in tehnologije v SFRJ
- Svet Ljudske tehnike Jugoslavije
- Zveza izumiteljev Jugoslavije
- Zveza inženirjev in tehnikov Jugoslavije
- Sindikat industrije in rudarstva Jugoslavije
- Zvezni komite za energetiko in industrijo
- Zvezni zavod za družbeno načrtovanje
- Zvezni zavod za statistiko
- Zvezni zavod za patente
- Zveza novinarjev Jugoslavije
- Jugoslovansko združenje za varstvo industrijske lastnine

– predstavniki republiških oziroma pokrajinskih koordinacijskih odborov družbenopolitičnih organizacij, organov republik oziroma avtonomnih pokrajin in znanstvenih ter strokovnih institucij za razvijanje aktivnosti v zvezi s pospeševanjem inventivne dejavnosti in tehnoloških inovacij.

Predsednika sveta imenuje skupščina SFRJ na predlog komisije za volitve in imenovanja.“

O b r a z l o ž i t e v: S predloženo rešitvijo se način izvolitve članov sveta uskladi z drugimi odloki podobnega značaja.

K 4. točki

3. Za 4. točko je treba dodati novo 5. točko, ki naj se glasi:

„Svet sprejme poslovnik o svojem delu.“

O b r a z l o ž i t e v: Predlagana dopolnitev omogoča svetu, da s svojim odlokom uredi notranjo organizacijo in delo sveta.

4. Amandmaji k 5. točki do 7. točke

5.–7. točka postaneta 6–8. točka.

O b r a z l o ž i t e v: Ker smo dodali novo 5. točko je treba spremeniti vrstni red ostalih točk.

5. Amandma k 6. točki

6. točko je treba spremeniti in naj bi se glasila:

„Tudi sredstva za delo se z dogovorom združenega gospodarstva v okviru Gospodarske zbornice Jugoslavije zagotovijo v proračunu federacije.“

O b r a z l o ž i t e v: Ker se izdatki federacije določijo v proračunu, se tudi sredstva za delo sveta zagotovijo v proračunu federacije. S predlagano spremembo se to jasno opredeljuje.

S predlaganim amandmajem se je strinjal predstavnik predlagatelja.

Za poročevalca v zboru je določen član komisije dr. Karolj Djetvaj, profesor pravne fakultete v Novem Sadu.

PREDSEDNIK KOMISIJE
dr. Miodrag Zečević s. r.

SKUPŠČINA SFRJ
Komisija za ugotavljanje
istovetnosti besedil
v jezikih narodov Jugoslavije
Št. 06.4-34/74-04
AS 96
9. decembra 1974
Beograd

Priloga 11

Na podlagi 1. člena odloka o začasnem poslovnem redu skupščine SFRJ in v skladu z ustavo in 186. členom poslovnika zvezne skupščine daje komisija za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih narodov Jugoslavije zveznemu zboru skupščine SFRJ

POROČILO

O UGOTAVLJANJU ISTOVETNOSTI BESEDIL PREDLOGA ODLOKA O RAZGLASITVI LETA 1975 ZA LETO TEHNOLOŠKIH INOVACIJ IN VARSTVA PRAVIC INDUSTRIJSKE LASTNINE V JUGOSLAVIJI (AS 96) V JEZIKIH NARODOV JUGOSLAVIJE Z IZVIRNOM BESEDILOM V SRBSKOHRVATSKEM JEZIKU

Komisija za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih narodov Jugoslavije je na 5. seji 9. decembra 1974 ugotavljala istovetnost besedila predloga odloka o razglasitvi leta 1975 za leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijski lastnini v Jugoslaviji (AS 96) v jezikih narodov Jugoslavije.

Komisija je pregledala besedilo predloga odloka o razglasitvi leta 1975 za leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijski lastnini v Jugoslaviji (AS 96) in ugotovila, da je v jezikih narodov Jugoslavije istovetno z izvirnim besedilom, ob nujni jezikovni redakciji.

Za poročevalca v zveznem zboru je določen član komisije, delegat Nikola Džuović.

PREDSEDNIK KOMISIJE
Svetislav Popović s. r.

SKUPŠČINA SFRJ
Komisija za volitve
in imenovanja
Št. 06.4-25/74-01
9. decembra 1974
Beograd

Priloga 12

ZVEZNEMU ZBORU IN ZBORU REPUBLIK IN POKRAJIN SKUPŠČINE SFRJ

B e o g r a d

Na podlagi 196. člena poslovnika zvezne skupščine, v zvezi s 4. točko odloka o razglasitvi leta 1975 za leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji in z 2. odstavkom 1. člena odloka o začasnem poslovnem redu skupščine SFRJ je komisija skupščine SFRJ za volitve in imenovanja na seji 6. decembra 1974 sklenila, da zveznemu zboru in zboru republik in pokrajin skupščine SFRJ da

P R E D L O G

ZA IMENOVANJE PREDSEDNIKA SVETA LETA TEHNOLOŠKIH INOVACIJ IN VARSTVA PRAVIC INDUSTRIJSKE LASTNINE V JUGOSLAVIJI

Za predsednika sveta leta tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji naj se imenuje Mika Špiljak, predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije.

PREDSEDNIK KOMISIJE
Stjepan Funarić s. r.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Št. 06.2-67/74-2
11. decembra 1974
Beograd

Priloga 13

ZAPISNIK

6. seje zveznega zbora skupščine SFRJ, ki je bila 10. decembra 1974

Seja zbora se je začela ob 9.25, končala pa se je ob 11.40.

Seje se niso mogli udeležiti delegati: Franc Horvat, Ahmed Sirčo, Roman Albreht, Ljuban Janjanin, Blagoje Stojanović, Jelena Čišić in Milan Simović.

Poleg delegatov so bili na seji zbora navzoči podpredsednik zveznega izvršnega sveta dr. Anton Vratuša, član zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za finance Momčilo Cemović, član zveznega izvršnega sveta Vajo Skendžić, član zveznega izvršnega sveta in predsednik zveznega komiteja za promet in zveze Boško Dimitrijević, član zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za pravosodje in organizacijo zvezne uprave Ivan Franko, član zveznega izvršnega sveta in predsednik zveznega komiteja za znanost in kulturo Trpe Jakovlevski in drugi.

Seji je predsedoval predsednik zbora Danilo Kekić.

Predsednik zbora je ugotovil, da obstaja kvorum za delo zbora.

Zapisnik 5. seje zbora je bil sprejet brez pripomb.

Zbor je določil ta dnevni red:

1. predlog mnenja o osnutku resolucije o osnovah skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1975;

2. predlog za izdajo zakona o zveznih svetih z osnutkom zakona;

3. predlog za izdajo zakona o zvezni upravi z osnutkom zakona (odloženo);

4. predlog odloka o razglasitvi leta 1975 za leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji;

5. predlog za imenovanje predsednika sveta leta tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji.

Pred dnevnim redom je predsednik zbora obvestil zbor, da je zvezni komite za promet in zveze pisмено odgovoril na vprašanje delegata Vinka Gobca v zvezi z dejavnostjo cestnega gospodarstva in da bo odgovor na to vprašanje objavljen v Informativnem biltnu skupščine SFRJ.

Delegat Ljubomir Vojnovski je postavil zveznemu izvršnemu svetu vprašanje: „Kaj je narekovalo nekontroliran uvoz posameznih vrst volnenih in sintetičnih prediv v letu 1974, ko pa vemo, da je v naši državi dovolj predilnic, ki ne zadovoljujejo le domače porabe, temveč lahko proizvajajo tudi za izvoz? Kaj namerava zvezni izvršni svet ukreniti, da bi se izboljšalo sedanje stanje?“

Delegat Vinko Gobec je postavil zveznemu izvršnemu svetu vprašanje: „Na kakšni osnovi je direkcija za materialne rezerve uvozila večje količine bombažnega prediva po višjih cenah in ima zato sedaj tekstilna industrija za tretjino večje stroške glede na to, da so se cene bombažnega prediva na svetovnem tržišču znižale za tretjino? Kako zvezni izvršni svet gleda na to in ali je direkcija pred tem proučila tržišče in kdo je odgovoren za povečanje stroškov tekstilne industrije?“

Član zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za finance Momčilo Cemović je obvestil zbor, da bodo dani odgovori na postavljena delegatska vprašanja na prihodnji seji zveznega zbora.

K 1. točki -

V obravnavi predloga mnenja o osnutku resolucije o osnovah skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1975 so sodelovali delegati: Svetislav Popović, Ante Celmić, Peko Dapčević, Vinko Gobec, Ljubiša Popović, Jože Globačnik ter član zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za finance Momčilo Cemović.

Po končani razpravi je zbor sprejel ta sklep:

1. Zvezni zbor sprejema predlog mnenja o osnutku resolucije o osnovah skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1975, ki ga je po sklepu zbora na seji 26. novembra 1974 pripravil odbor zbora za družbenoekonomske odnose;

2. sprejeto mnenje zveznega zbora je treba takoj poslati zboru republik in pokrajin;

3. zvezni zbor določa za svojega predstavnika v zboru republik in pokrajin v zvezi z določenim mnenjem o osnutku resolucije predsednika odbora zbora za družbenoekonomske odnose Jožeta Globačnika.

K 2. točki

Ekspoze o predlogu za izdajo zakona o zveznih svetih je imel podpredsednik zveznega izvršnega sveta dr. Anton Vratuša.

Po končani razpravi o predlogu za izdajo zakona o zveznih svetih je zbor sprejel ta sklep:

— Zbor meni, da je treba sprejeti zakon o zveznih svetih in sprejema načela, na katerih ta zakon temelji.

Po končani razpravi o osnutku tega zakona in po sklepu, da se na tej seji obravnava tudi osnutek zakona o zvezni upravi, je zbor sprejel ta sklep:

1. Zbor sprejema osnutek zakona o zveznih svetih.
2. Zbor zahteva, da predlagatelj pri izdelavi zakonskega predloga upošteva mnenja in predloge s sej delovnih teles zbora.

K 3. točki

Po končani razpravi o predlogu za izdajo zakona o zvezni upravi je zbor sprejel ta sklep:

— Zbor meni, da je treba sprejeti zakona o zvezni upravi in sprejema načela, na katerih ta zakon temelji.

Zbor je na predlog predsednika zbora ob upoštevanju mnenj in predlogov v poročilih delovnih teles zbora ter ob soglasju predlagatelja zakona sprejel ta sklep:

1. Zbor se ne strinja, da bi na tej seji sprejeli osnutek zakona o zvezni upravi s predlogom za izdajo tega zakona, temveč zahteva, da predlagatelj pripravi novo besedilo osnutka zakona in da pri izdelavi tega besedila osnutka upošteva mnenja in predloge iz poročil delovnih teles zbora.

2. Zbor zahteva, da mu predlagatelj zakona dostavi skupaj z novim besedilom osnutka zakona o zvezni upravi tudi širšo dokumentacijo.

K 4. točki

Uvodni govor o predlogu odloka o razglasitvi leta 1975 za leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji je imel član zveznega izvršnega sveta in predsednik zveznega komiteja za znanost in kulturo Trpe Jakovlevski.

Na predlog odloka je zakonodajno-pravna komisija dala amandmaje, s katerimi se je predlagatelj odloka strinjal:

1. Amandma k 2. točki

Druga točka naj se spremeni in naj bi se glasila:

„Ustanovi se svet leta tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji (v nadaljnjem besedilu: svet) kot družbeno telo za uresničevanje sodelovanja med zainteresiranimi republiškimi in pokrajinskimi organi, družbenopolitičnimi in drugimi družbenimi organizacijami ter drugimi organizacijami in skupnostmi pri razvoju znanstvenega in tehničnega ustvarjanja.“

2. Amandma k 4. točki

Četrta točka naj se spremeni in naj bi se glasila:

„Svet ima predsednika in člane, ki jih delegirajo:

- Zvezni zbor skupščine SFRJ
- Zvezni izvršni svet (zvezni komite za znanost in kulturo)
- Gospodarska zbornica Jugoslavije
- Zveza sindikatov Jugoslavije
- Predsedstvo zveze komunistov Jugoslavije
- Predsedstvo zvezne konference SZDLJ
- Predsedstvo zveze socialistične mladine Jugoslavije
- Jugoslovanska ljudska armada
- Zvezni odbor zveze borcev NOB Jugoslavije
- Svet akademij znanosti in umetnosti Jugoslavije
- Skupnost jugoslovanskih univerzitetnih in visokošolskih ustanov
- Odbor za koordinacijo znanosti in tehnologije v SFRJ
- Zbor ljudske tehnike Jugoslavije
- Zveza iznajditeljev Jugoslavije
- Zveza inženirjev in tehnikov Jugoslavije
- Sindikat delavcev v industriji in rudarstvu Jugoslavije
- Zvezni komite za energetiko in industrijo
- Zvezni zavod za družbeno načrtovanje
- Zvezni zavod za statistiko
- Zvezni zavod za patente
- Zveza novinarjev Jugoslavije
- Jugoslovansko združenje za varstvo industrijske lastnine
- predstavniki republiških oziroma pokrajinskih koordinacijskih odborov družbenopolitičnih organizacij, organov republik oziroma avtonomnih pokrajin in znanstvenih ter strokovnih institucij za razvijanje aktivnosti pri pospeševanju inventivne dejavnosti in tehnoloških inovacij.

Predsednika sveta imenuje skupščina SFRJ na predlog komisije za volitve in imenovanja.“

3. K 4. točki

Za četrto točko je treba dodati novo peto točko, ki naj bi se glasila:
„Svet sprejema poslovnik o svojem delu.“

4. Amandmaji k 5. do 7. točki

Peta do sedma točka postanejo šesta do osma točka.

5. Amandma k 6. točki

Šesto točko je treba spremeniti in naj bi se glasila:

Sredstva za delo se zagotavljajo s sporazumom združenega gospodarstva v okviru Gospodarske zbornice Jugoslavije in s proračunom federacije.

Po končani razpravi je zbor sprejel predlog odloka o razglasitvi leta 1975 za leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji (z amandmaji zakonodajno-pravne komisije).

V zvezi s sprejetim odlokom o razglasitvi leta 1975 za leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine je zbor na predlog predsednika zbora v svet leta tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine imenoval delegata Vojka Ozima.

K 5. točki

Po končani razpravi o predlogu za imenovanje predsednika sveta leta tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji je zbor sprejel predlog, da se za predsednika sveta leta tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji imenuje predsednik sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Mika Špiljak.

Stenografski zapiski 6. seje zbora so sestavni del tega zapisnika.

TAJNIK

PREDSEDNIK

SKUPŠČINA SRPSKE SR
dokumentacija

